

NO: 6

QESA VERENE

3- PÊRESTENA 13 ÎNE (13. DİYALOG)
Haydar ŞAHİN

4- VENĞİ
Sait ÇIYA

5- ENE ¾
Hıdır EREN

6- VENGÊ ZERRİ
Sevim AYDIN

6- UZA MENDİ
Qemera BARIYE

7- GERRE 19.03.2020/
Vatoğ: Tornê Thali Cemal ÇELİK
Arêker: Tırkan ÇELİK

10- ÇETÎNÎA SERRE
Berfin JÊLE

11- KHALİKÊ MI MAMUDÊ QERİ
Sinan TAZE

12- MÎLÇÎKA VILE SURE III
Okan EROĞLU

15- BASAĞE GOZA MENESE
Celal TAŞ

17- HAQA PÎU, HAQA DE GIRAN A
Fatma Rozine ZULAL

19- ŞANİKA KANKOLİ
Pınar ÖZGÜL

20- FEKE DAKILA MI GULÎSTANE RA HALERZÊ
GİMGİMİ
Pınar ÖZGÜL

21- KEWE
İbrahîmê XAŞXAŞE

22- FAMILA ŞÜRİ
Cengiz ASLAN

24- 57 SERRU RA DIMA REYNA KOTÎME RA RAU
Rında SILIZE

25- ARAZE
Necati TEYHANI

26- HEWNÊ MI
Wisiv PîRBAB
Raştuste: Uğur SERMİYAN

27- CAMİYE
Munzur Güven KILIÇ

28- EMBAZO 'HEKE
Ali MEYMANDAR

30- XİZİR TO DE BİBO HEVAL
İbrahîmê XAŞXAŞE

31- MESLAY QIRIKÊ QELA
Zend PİGAR

31- MISNAENA BINGÊ ZONNÊ MA
Ali DİKME

32- MERDIMO HER
Veraroc KARUL

34- HASAN ZÜLAL
(Hesen Beg, Lazê Soê Wuşêni)
Fatma Rozine ZÜLAL

35- ĞEYALE JÜ ROJA KILME
Fırat ALİ

36- VİRÜSÊ CORONA/KORONA
Haydar ŞAHİN

37- NİETZCHE ÇI TAW ÇARNİNO'RÊ ZAZAKİ?
Cemal ATİLLA

38- İNŞON U BÎJÊKİ
Daimi DOĞAN

38- NERDE WİE GEHT'S
Arêkerdoğ: Daimi DOĞAN
Vatoğ: Hıdır EROĞLU

39- SEWETA JU FANİLA ŞİAYE
Tırki ra çarnayis: Asmer Ercan GÜR

42- ROPORTAJ:
Erdal GÜLDAĞ / PİLTAN

43- EDEBİYATÊ ZAZAKİ DE TEMA EROTİKİ
Hasan YILDIZ

45- BIZE VE JU BİJEKÊ XORA
Arêker: Hawar TORNÊCENGİ

46- SILO QIZO, AQIL RA DENGIZO
Haydar BELTAN

48- MEYİTZOMON
Hıdır DULKADIR

49- ESTEMOLA
Hüseyin ÇAĞLAYAN

51- MUNZUR MARKET DE AXSATA
Munzur Güven KILIÇ

52- KEWRA HEYDER
Özkan ARSLAN

54- UWE ĞULĞULÎNA/XUŞÊNA
Qemera BARIYE

55- WELAT BERMENO!
Veraroc KARUL

56- MESELA AP XIDİR ULAZÊ DEYİ MEMEDİ
DELA ÇÊ WUSÊ SILÊ GARZİ
Usxan CEMAL

57- Haskerdena Rızaê Gozeli Sare u Hemê Boraji
Çıme: Şeribana Memiki
Het: Dewa Pile, Qerebêl, Zera, Şêvaz
Qeyd u pêleke: Tevfik Şahin
Raştustene: Mesut Keskin

61- A WAXT YENO MI VIR
Enver ŞENER

63- AFORIZMA
Veroc SERENAS

QESA VERENE

Ma be xêr di, qomê ma' o zerrewes. Perloda (pêseroka) Piltani ebe amorê sêşine oncia amê, kewte destanê sima. Ses amorio ke derdê ma owo ke sima rê kultur u itîqatê ma sero perspektifun doz kerime. Hama no kar karê do reet niyo. Gereko ke verba cî zaf zamet bionciyo. Çike qomê ma hete kulturi u itîqatê xu sero ne, hetê komunizmi, qewğa xoseriya kurdan de zamet onto.

Nê dî hetan de emeg werdo, raa ke nê dî hetî doz kerdê, yê raun sero araqê xu, gonîa xu rîsna. Hela reyê kitabî de, tarîx de sêr kerê. Qewğa xoseriya Kurdun be qewğa komunizmi de namê nêçe gêncanê ma dekerinê.

Helbet ke ma komunizm ra, xoseriya Kurdan ra xof nêkenime. Ma wazenime ke her qom itîqatê xo'wa, kulturê xo'wa, jûanê (zonê) xo'wa weşîya xo bîramero. Riyê dîna de; bîndestîye mebo, feqîriye mebo, têdüşîye, haştîye bîbo. Kes keşî de rîke meonco. Dîna komunizmi hetê na rîndîye ra daêna çîyê da rînda. Hama fîkrê komunizmi ma ra xo xo virra kerdene nêwazeno. Ya ki ma rê nêvano ke; sêrê Kurdun miyan ra bê, sêrê, Tîrkun miyan ra bê.

Heya, qewğa Kurdun xoseriye be haştîye serowa. Heya, dewa komunizmi serba têdüşîye, serba xoseriya, serba haştîya. Heya, hata nîka qomê ma ra kami ke nê dî raun sero emeg u cewr werdo, nê dî raan de gonîa xu rîsna, emegê inun, gonîa inun qîmetîna.

Hama gereko ke ma ki kultur u itîqatê xu bîseveknime. Kamiya xo, xo vira mekerime. Çike mordemi ke kamiya xo, xo vira kerde, ne beno Kurd, ne ki beno Tîrk. Sari rê beno, xo rê çînê beno. O sure ke la ercîno vîle, kotî ro ke onciya, a het ser gîz beno, sono.

Mordemiye awa ke isan çîp pay herd no. Çîp pay herd naeyne, kamiya xo, itîqatê, kulturê xo rê kam ke wayîrine keno, kara yê mordemana.

Hem mordemê ke kokê xo ra vêrdê, kes inun hurnia mordemi nêkeno, kes inan rê tîbarê xo nîano. No heqîqat gosanê qomê ma rê gosare bo.

Hetê bîni ra ki qomê ma wertê jûbîni de têare amaene bêcar nêkeno. Rew rew mîradînê, rew rew jûbîni ra vêrenê ra. Frantz Fanonî na raştîye sero zaf çîyê do qîmetîna nusno, vato ke, „inanê ke bîndestîye diya, qewğa xo sîfte jûbîni de kenê, çike bîndestîye inan ra çîyo rînd gureto, berdo. Inanê ke bîndestîye diya, sîfte xo be xo çîyê ra say bîyaene, tede bîyaene, xo be xo rê hurmet musenê, dîma vecînê rîyê zalîmun, zalîman ra çîyê xo peyser wazenê... Serba rîyê dîsmenî vecîyaene jûbîni de qewğa kenê, inanê ke bîndestîye diya. Nê qewğan ra cesaret cênê, benê mordemê qîmetîni, vecînê rîyê dîsmenî... Na nînge qaytê xo bîre

Îdarekarê Çapkerdene: Okan EROĞLU

*Editor u Raştkerdene: Hawar Tornecengi /
Hîdır EREN / Mesut Asmen KESKÎN*

Îdarekarê Neqîsnaene: Sinan ARÊKÊYÎ

Grafîk: Murat DERMAN

Mail: hegaejan@gmail.com

Pelga Facebook'î: <https://www.facebook.com/Piltann/>

Vîlakerdoğê Doçland: Hawar TORNÊCENGÎ

Vîlakerdoğê Awîsturya: Enver ŞENER

Vîlakerdoğê Franzî: Fatma Rozîne Zulal

Vîlakerdoğê Doçland: Pînar ÖZGÜL

Vîlakerdoğê Doçland: Mesut Asmen KESKÎN

Vîlakerdoğê Danmark: Qemera BARÎYE

Vîlakerdoğê Erzîngu: Öznur YOLERÎ

PERESTENA 13 INE

13. DİYALOG

Haydar ŞAHİN

*Î hurdemena namê jûbin nêzanenê. Pers kenê musenê.
Onlar ikisi birbirinin adını bilmiyorlar. Sorup öğreniyorlar*

Miraz Ağa U Canberz Ağa
Miraz Bey Ve Canberz Bey

Miraz: Ma'be xêr di, ağa.
Miraz: merhaba bey!

Canberz: Ma 'be xêr di, ağa.
Canberz:Merhaba bey!

Miraz: ağa, namê to çiko?
Miraz: Bey, adın nedir?

Canberz: namê mı Canberzo.
Canberz: Benim adım Canberz'dır.

Miraz: Canberz ağa zaf biyane sa.
Miraz: Canberz bey, çok sevindim.

Canberz: ağa, namê to çiko?
Canberz: bey senin adın nedir?

Miraz: Namê mı Mirazo.
Miraz: Benim adım Miraz'dır.

Canberz: Ez ki zaf biyane sa.
Canberz: Bende çok sevindim.

Miraz: Tı çê kami rawa?
Miraz: Sen hangi ailedensin?

Canberz: Ez çê Damli rane.
Canberz: Ben Damli ailesindenim.

Miraz: Namê ma u piyê to çiko?
Miraz: Annen ve babanın adı nedir?

Canberz:Namê maa mı Gula(Gule).
Canberz: Annemin adı Gule'dir

Canberz: Namê piê mı Gêriso.
Canberz: Babamın adı Gêris'tir.

Miraz: Namê ma u piyê to, zaf weso. Miraz:Annenin ve babanın adları çok hoştur.

Canberz: Tı çê kami rawa?
Canberz: Sen hangi ailedensin?

Miraz: Ez çê Demeni rane.
Miraz: Ben Demen ailesindenim.

Canberz:Namê ma u piyê to çiko?
Canberz:Annen ve babanın adı nedir?

Miraz: Namê maa mı Vilika.
Miraz: Annemin adı Vilike'dir.

Miraz: Namê piyê mı ki Muzıro.
Miraz: Bamın adıda Muzır'dır.

Miraz: Canberz ağa, tı sekene? Miraz: Canberz bey, sen ne yapıyorsun?

Canberz: Miraz ağa, dukanê mı esto.
Canberz: Miraz bey, dükkânım vardır.

Miraz: Dukan de çı roseno?
Miraz:Dükkanda ne satıyorsun?

Canberz: Ez purti rosenane.
Canberz: Ben kumaş satıyorum.

Miraz: Dukanê to kotiyo?
Miraz: Dükkânın nerde?

Canberz:Dukanê mı meydanê genim dero.
Canberz:Dükkânım buğday meydanındadır.

Miraz: Dukan Erzıngan dero?
Miraz:Dükkân Erzincan'damıdır?

Canberz: Hiya, Miraz ağa, Erzıngan dero. Canberz:Evet,
Miraz bey, Erzincan'dadır.

Miraz: Kamci purti ra to de esto?
Miraz:Hangi kumaştan sende vardır?

Canberz:Mı de her kesid ra ki estê.
Canberz: Bende her çeşitden vardır.

Miraz: Ez rozê u yem ser yenane. Miraz: Ben bir gün o yöne doğru geleceğim.

Canberz: Tı ke bêre zaf benane sa.
Canberz: Sen gelirsən çok sevineceğim.

Canberz: Mı de nıka zaf purtiyo hewl esto.
Canberz: Bende şimdi çok iyi kumaş vardır.

Miraz: Xatır'be to Canberz ağa. Miraz: Allaha ısmarladık.

Canbez: Oğır bo Miraz ağa.
Canberz: Güle güle Miraz bey.

Miraz: Şi garaz nişt arebe sono dewe. Miraz: Garaja gitti, arbaya bindi köye gidiyor.

Canberz: Verê dukanê xo dero. Canberz: Dükkanındadır.

Miraz: Rest dewa xo, bi sand.
Miraz: Kyüne varana kadar akşam oldu.

Canberz: Ey ki dukan kerd koz, şi çê. Canberz: Oda duk-kankanı kapattı eve gitti.

Roza Cenberz u Mirazi nia vêrde ra.
Canberz ve Miraz'ın günü böyle geçti.

Herkes onciya çê xo, kuno ra.

Herkes evine çekildi yatacak.

VENGİ **Sait ÇİYA**

- *Asın de kerre, paxır de zenge.*
- *Bom sono xêg rê şayidêni keno.*
 - *Cayıl her çi zoneno.*
 - *Çıla tari de vêsena.*
 - *Çêr rew nêqarino.*
 - *Dina bêma ki çerexina.*
- *Ewro bipeme, mestê bisence, birro bike.*
 - *Ê ma derdo, ê sîma perso.*
 - *Fekê çhemi de hewna meso.*
 - *Guk şiya gayi de beno pil.*
- *Êzna sarri ra zımistan nêvecino.*
 - *Her ebe kêf nêsono veyve.*
 - *I, asma peyê hewruna.*
 - *Însan, zonê xora insano.*
 - *Ju beno lete.*
- *Kemfirsend roca xo pineno.*
 - *Khan newe nêbeno.*
 - *La serba xapewo.*
 - *Mor zonê xo musneno.*
- *Nême ke thalo, nême ki pırro.*
 - *Oroj de lerze meke.*
- *Perrê to ke çinê, ra mepperre.*
- *Phepug derdê xo rê waneno.*
 - *Qese fek ra vecina.*
 - *Ri sipewo, zerre şıawo.*
 - *Sole 'be qerare.*
 - *Şiir vengê şairiyo.*
 - *Tari de raye mekuye.*
- *Thembur angorê wayirê xo veng dano.*
 - *Ustine 'be kêrane.*
 - *Ü qayıla vengê xuya.*
- *Ver de meso, ver de manena.*
 - *Wayiri sayê meke.*
- *Xan ra her kes vêreno ra.*
 - *Ya sabır vace.*
- *Zerrê xo teng mece.*

ENE 7/8

Hıdır EREN

“12ina asma moza ra nat; yemê zerrey be yemê teberê memnu mintıqa de birliganê 8.Kor. ra 12 tümenun 170 ten sergerde qır kerd!”***

Kütım mığara, dı çêbere. Jü dot ra beno ya. Jü nat ra! Ver ra Çemê Muziri sono. Miletı xebera xo kerdê jü. “Waxto ke eskeri kütı zerre”, vati; “domanu owe ercê!” Çemê Muziri verê ma de nezdi bi! Va ke, domanu owe ro raverde butun owe de sêrê! Heya, butun sêrê, owe bero va!... Kafiri dest nêkuyê. Tekê owe de şêrê. Qerar da cı, şı. Ma bınê esker de, zeli meliya mawa! Cêni dest nanê fekê ma ser, kenim ke bımırım! Eskerê maê aşırı, piyê m’ inê, nia ma ra şı dot. Verê lona mığara de cok day ro. Pedê tek tekı ra nay eskeri ra. Esker cor de, miletê ma cêriyo. Esker, çıka nêbo qersunê xo zafê; zêye torge varneno. Ma zırçenim. Endi cêniye ke leyê ma de hên kenê kunetu ma de. Cêniye ke şiyê leyê cüamêrdu, suxiyo mermiyu kenê tıfang. Eskerê maê aşırı, tıfangê nano ro, tıfangê bini cênê xo dest. Zaf cüamêrdu kişiy. Heya! Zaf, kişiy. Cüamêrdê ke mende çekanê xo nane ro, yê dine cênê. Ye dinê nane ro, yê xo cênê. Dı-hirê cêni estê, inay ki cüamêrdan de tıfang ercenê. Endi keno roc ko ro şêro. Nia tırincê xo kone çımê isani! Tırıncu pır eşt zerrê mığara. Zerrê mığara ro ma heta roc koro şiyaine rınd wertê tırıncan ro sêr kerd. Tı vace reyêna koro şiyaena roci vinenimê! Roc koro şı, cêraim ya zerrê ro sêr kim, zerre tung u tariyo. Roci çımê ma kerdê tari. San de, waxto ke tırinci dariyay we... Ha ma niya da; esker tır ro amê bın, esker amê bın, esker amê bın!... Gır, gır, gır. Tıfang se ercino! Herd u asmên keno lane bo! Ma hendo ke xo peyser eşt, hende. Rınd kütım cayê tari.

Heyderu niya do! Niya do, hetê serniya ma hawari eskeri gurêto. Bover ra, Demenu çeke ercenê. Heyderanê Çemi pey ra amê, dormê ninê gurêto. Heyderanê chemiyê! İyê ke pey dinê ra amê, ha aca hên xafil de ne pa. Yane bın bınateyê, çekunayê! Hêniyo yenê bın, hêniyo yenê bın! Vışinimê, zırçenimê! Eke, eskerê Heyderun amo, qırkerdê pêro! Taburê esker oyca qır kerd, kerd war, kerd bine! Tayê Heyderu amay war. Çım ke gına ma, qeseymesey vati. Herdiyay! “No çıko nia. Sıma domani ardê derê de pêroyne danê qırkerdenê?” Vati. Ha, çekı eskeri ser ra day arê, gurêti. Çekê eskeri... Dı taxımı day ninê. Yi bini gurêti, şı. Taxımey ki Feratê biraê m’ gurêti bi. O taxımê çeku bırayê m’ rê caverday. Eke çekı gurêti şı, “tici ke dariye we, meşte, lêlê san de,” vati; “bêrê ha oyca de,” Derê Zoği vane, va ke, “bêrê binê yi kemerı. Sıma benim hetê Heyderu.” A sewê mığara de mendim. Bi ke sodır heta san caro kes mığara ra teber nêbi. Lêlê san de, mığara ra bim teber, şım. Kütım rae şım. Piye m’ ver ra şı seye kero. Ha, xo dest de peyser cêra ya. Vat, “esker nao amo na hetê Derê Zoği gurêto! Vengê xo mevecê. Uskıt, peyser yacerê!” Endi ke, hên nêbiyenê a sewe ma berdınê. Berdınê Derê Zoği. A ca

de têde qır kerdınê. A, endi vırendiya ma eskeri gurêta. Yi meriki nêşkiyay ke, dot ra bêrê. İnay dot ma nat mendime. Peyser remaime amayme.

8

“(…) Zobi ki, cendegê 12 sergerdeun Çemê Muziri sero viniyê! Na hên de goni golaseri miyan de hona taê xo mığaran ra nanê ma ra. Qewğa ca nêverdanê!”***

Ha ni diyaru de; cor bêrê cêr şêrê, cêr bêrê cor şêrê; no hirê asmiyo! Hên bime, nia zey muye! Piyê m’ ma berdim cêr Fekê chemê Muziri. Berdim. Nia verê kaşı ra cayê bi. Hetê peyê ma jil, verê ma chem. Esker ke ma bivêno, kes ala qurtara nêvano. No Xıdırê biraê m’ est bi. Hona bibi. Vêsan bi. Thaba pize nêşiyenê. Berbeno! Berbeno! Çıton... Aliyê Gaxi vanê, o merik reşti bi ma. Asme bi ke, leyê ma de bi. Ma de feteliyene. Çekdarê do hewl bi. Emma, ma domani cı ra zaf tersenê. Eke veng ma ro ginenê, zaf qarele biyene. Vengê ninê bıbirne, vatêne, jüyêna nêvatêne!.. Va ke; no pey de Mıjdil esto, şım oyca. No lacek nia vırran, halê ni se beno? Hele, teriye-meriyê domani! Ha, Aliyê gaxi çing da; hên dot ra deka mı ro ama. Va ke, “Ey laceki bide m’.” Destê xo day ra. Lacek vırandiya deka mı ra gurê. Lacek kerd vırandiya xo. Vat, “Lacek nia mısele beno.” O Aliyê Gaxi, lacek gurê chemi ser de şı! O hên owe ser ra! Lacek vırandi de berbeno. Çem, ama kerkelenmiş beno haaa... Verê bethoniye de! A ma şime nezdi. Lacek, zeleqiya! Piyê m’ hên dest da ra; “neloy” vat, “o domanê asmo. Bide. Xatırê heqi! Xatırê Duzgini!” Va ke, “Nê! Ez ke ney owe nêercon, no beno sebebê ma pêroyne.” Meger cor phonç teni demdiyê owe, owe de sonê! Reyê vecine chemi ser, reyê benê binê kerkeley ra! O hete ra inan ro, ey cendegan ro, sêr keno; hatê ra laceki ro! Dı tenê xo cendegê domananê ha! Cendegê sabiyun! Yi cendegan ro sêr keno! Ge vecine ser, ge konê bın. Cayê dey ceneme bo. Çı pers kenay? İla ercenu oyke vano, jüyêna nêvano. “No lacek ma fino fekê eskeri. Ercon owe, va vengê xo bıbirıyo. Sêr kerê, niyê ke chem de sonê, inay ke zey ni domanê. Eştê chem. Ma se bıkirê? Esker xo dest verno, sungi ko tenêna rınd beno? Yirey, marey; xêra xo nawa!” A, deka mı çingda! Zırçe, va; “Mı xatırê Duzgini sane! Cên, sıma ra dır son, kon binê birrun. Gosê sıma mı sero nêbo.” Piye m’ bi tıfang ro, “Ali se ke laceki berce owe, eji to laceki dıma demdanu na owe. Heqi to sas kerda? Laceki bide maye. Naca de ma jübin ra yabırım. Heq zana ma ra ravişıye. Ma xêrê to nêwazenim!” Nayê sero, lacek da ra deka mı, tıfangê xo

ebe hersa gurêt, gîna zîqe şî. Lacek vesano, zirçeno! Thaba çino! waxto ke biyê nêwes, paçe; niya piştikê ... Pistinê piyê m' de bi. Vetî, kemerê sero lûyay ra, layik piştî tera. Hona i piştikê laceki ro. Deka m' reyê kena ya, şûna. Reyê anca inê pîrosnena laceki ro. Waxto ke piştiki şüyê, hitê; o waxt deka m' laceki pîrosnena, pesê teriya xo ro. Lacek ke bi, prosnay yi piştikan ro. Piştiki eke piyê mî pistinê xo ra vetî. Pîrosnay inan ro, day deka mî. Wertê hendê qeremetan de anca ki deka m' çîqa sabiye! Hên lacek vîrandî de! Deka m' lacek ro sêr kena, perpeşina, sêr kena perpeşina. Asmo ke, vîrandiya xo ra nêno ro. Vasê yabani cûna ke tayê sîr cîckun kuyo, laceki bîloyno! Nîka caro heq qebul keno, nî laceki bîce berce oyke!..

VENGÊ ZERRÎ **Sevim AYDIN**

*Erê ez binê bonî de
Mendane gîlê koyî de
Erê çêvêsayi çêvêsayi çêvêsayi
Ma punik nênarî ke,
Marê kî xêre bêro
Erê çêvêsayi çêvêsayi çêvêsayi
Erê no talê mî bî,
Talê kutikê şîayi
Mî ramit mî awedî
To şîmut, to rayê da*

*Erê çêvêsayi çêvêsayi çêvêsayi
To çîgêra mî vêşnê, dîna mî kerde tari
Erê qey nîyama tî, dora ma vêrde şîye
Erê çêvêsayi çêvêsayi çêvêsayi
Bîlbîl bîwano marê
Qederê mayê şîayrê
Hatan peyniya dîna
Tezelê mî u torê*

Qese u Qeyde: Sevim Aydın
21 yê Gulane 2020 Pîlemoriye

UZA MENDÎ **Qemera BARIYE**

*Çêverê gîzna domonênî
ge-ge beno ve qawus,
royî rê dekerneno,
movete u gîyîs
jê thomê sogîşî.*

*Koz de bijekî, vorekî, gukî
bijêku ver de kayê kozikî,
wertê pîsqulu ra,
çînitêne we astikê tewu,
werdêne dendikî.*

*Hegayê vilê Thotî de vilik u veyvîkî,
çîqaşî wes vî moresîng u tîrsîkî
kêkevas ra vîrastena penezîkî
Çewlîg de, verê gawu de,
eve nîajniye ra
kerdêne kayê kemerekî.*

*Eve çêf u bêxof
aşeyê garu ra
werdena bîrruçîk u mamuxî
Tîr ra komê şîlanî, yemîsê payîjî
Dara qîzvânî ra,
kerdêne ve pîrr gîzîkî.*

*Dalîke de,
werdêne sulî u dirîkî,
lewî bîyêne sur u vilîkî
golîk de kaykerdêne dîmtowîkî,
çînitêne avelîk u gezîkî,
pê dînu fîştêne ve ta,
gore u zazîkî.*

*Gêrmîke de,
Kerdêne rovarê khulîlîkî
Warê esketu de boa pîske,
Amêne phirkayîsê tuske.
Çare de cayîgî,
pesewe pêro hayîgî
vengê çîrtane amêne
jê thomîrê khalîkî.*

*Kemere helî sero sîrsalêkî,
thîlsîmê bîmbarekî
Horê vaydîne şerî hênîyê cêrî,
borî tîyûnê şîaw u şîrenî,
Uwa serdîne ho serdekerî!*

*Şerangêwo kemerê goştî,
Horê roşî, bawêşî, bîhewêşî,
Şerkerî, dûrî ra dûrî
Koyê Şînewarî,
Jêlê u Xaskare,
Eve ax u zarî.*

*Bezîna rîndeke tadano,
Çême Muzîrî
Xanê Xîzîrî
Zereq u bereqê dar u berî,
Hêga u mergî,
Jê hewnê dergî,
Kotê'ra mî virî...*

GERRE

19.03.2020

VATOĞ: Torne Thall Cemal ÇELİK

ARÊKER: Tûrkan ÇELİK

Dewan ra jû dewe de, jû mordem be hermeta xo ebe di çênekane xoa wêşiya xo ramenê. Mabênê xuyo dewicun hande çino. Çi ke dewici dem be dem yareniânê xirabinun kenê hermeta xo u çênekun de...

Feqir biyo. Hegaê xo çinebiyo. Xo rê hegaê şari ramenê/çineno idarê xo keno. Heq ra di minetê xo biyê. Jû lac u di tenê gayi. Teseliya xo, mırado jûeni ra koto homa...

Eke beno payiz şono suku dê gurino. Zaf qeyret keno ke di gau biherno, hal demê xo daêna rınd bo. Jû serre xo xeyle kefelnenê ju ga herineno. Heni şa beno henî şa beno ke, qe çê de nêvîndeno şono gurino, tekê de bini biherino. Waxto ke çê de çinêbiyo, rocê meymani yenê çê ninê. Hermete re vanê :

“Ma seba çêna tuya pile amayme.” Cênike şa bena, şona çêna xo rê vana:

“Çêna mı, ni mordemi diyayoxê tuyê. Şo hini ra ağwe biya, çay serne.”

Azebe, vazena şona hini ser, qab kena ağwe ver, kemera hini ser de nişena ro. Xo rê zewec sero geyalu kena! Nezdîye hini de darê qawaxu estê. Çimê xo ke ginene ra qawaxu, istiri yenê war, ebe veng berbena.

Çê de mae qayt kena ke çêneke niyama, wae ruşnena dîma, vana:

“Waa to şiya ağwe, niyama, vace rew bero, kamci ca de menda?”

Çêneka qıce herbi herbi şona hini ser, hao vengê berbişî yeno. Taf berbişê waa xo naskena ebe tersu vazena. Waa xo kemere sero ronîştaiya, çimi le u laserê berbena, ağwe tencik ser de şiya, vana:

“Waa mı to rê sebi! Kesê to rê çiyê do xirabın vat, ya ke çiyê do xirabın ardo sarê to ser! Ya ki ti zewec nêvazena?”

Berbişê xo birnena, vana:

“Nê, nê wayika mı. Kes peşkarê mı nêbiyo. Ez seba lacê xo berben.” “Se biyo ke?”

“Ez ke amane ita. Se ke qawaxi diyane, mı va; ma nika ke ez zeweciyane, jû lacê de mı ke bi... Ma ke amayme çê piyê ma, lacê mı yeno kaykeno, vecino qewaxe ser, gineno var ro, mireno. Ez o waxt se ken? Çuti damîşê merdena lacê xo ben?”, ancia vengê xo kena berz u berbena.

“Wax wax wax, waa mina bebxete, waa mina naçare... Ma a waxt se kenme... Waayyy, waayyy waay!”

Wau hurdemena wengê xo kene berz, proşine ra jûbini, berbenê...

Hermete qayt kena ke çêneku ra veng nêveciya a ki tekkena şona çêneku dîma. Rae de fekê xo de philnena:

“Her tim niyarê! Eke şonê caye endi fam nêkenê bêrê.

Milet amo seba waştene, i kefê xo derê. Ni çikê, çı thabaê, sarê mı de veciyê! Nêzan ke şiyerê kami!”

Çê ra ke veciyay bi, fekê xo de philnena, her ke rae de şona weng kena berz, endi daa nezdîyê henî de, henî qirena henî qirena ke vengê çêneku nêheşnena... Eke resena hini ser, hurindia xo de cemedina manena. Vengê çênekane xo koto têmiyan, berbişê dinu ra hard lerzeno. Tersena, goni rû ra ancina, bena zê leçega sîpêye. Zaniyê xo şikine, lerz cêna. Çikena: “Wiiii! Çênanê mı rê se bi? Kami çı beteriye arde sarê çênanê mı ser ke nia berbenê! Çê çêne!” Çêneka qıce vana:

“Qe pers meke daye, qe pers meke! Ez ke amane ita, waa mı berbiş ra teqiya! Mı va se bi? Va ke: Ez ke zeweciyane, jû lacê mı beno. Ma yenime çê pi u maa ma, layek yeno itau de kaykeno, vecino dare ser gineno var ro, mireno. Ma o waxt se kenme?”

Hermete xo erzena hard, dana xo ro:

“Weee! Çimê mı biveciye, kor bi kor bi! No çik bi ame sarê ma ser! Ma nika sebikeme? Way way way way! Wele be sarê ma ser, ma a waxt se kenme!”

Berbenê, berbenê, berbenê... Bado cênike vana: “Ere şıma urzerê şêrê çê, ez şon cae yen, ala ma se kenme! Wax wax wax wax!”

Çêneki şonê çê, mae jû hete ra dana xo ro, ebe berbiş kuna raye. Şona lewê xoceyi... Çê xocey, dewe ra tae duriyo. Ebe hayleme kuna çê xoceyi, ti vana hende rae a nêama, vengê berzi be berbiş ra:

“Xoce, xoce, derdê mao de giran esto! Xoce ti ke heq kena vace! Tornê mı dare ra gıno waro merdo! Xêrê i yeno daene?”

Xoce, xore niştı ro dıa keno. Cênike rınd nêheşno, fam nêkerdo ke na sa vana: “Hala be ita, ronşe, taê arasiye. Giran giran vace:

Çıko, derdê şımao giran!”

Qe xoceyi nêheşnena, lerz u hayleme ra vana: “Tornê mı dare ra gınowar ro merdo. Xerata dey yena daene?”

Xoce, qayt keno ke, qesê xo perey nêkeno vano: “Heya, yeno daene...”

Ancia dana ra xo ro, haylemeo fekê xo ra, çê ra vecina şona. Hermeta xoceyi vana:

“No çik bi!”

“Ma nêzan! Firsend nêda ke perskeme... Feqıra naçare... Kam çı zano ke çı amo aqılê dae...” Şona resena çê xo. Çêneki vanê:

“Ma amayme çê ke, meymani çinê!”

“Ma se bikerê, axırı şone çênanê xo. Çêna mı, qe meterse. Ez şiyane lewê xocey, pers kerd. Xêrê lacê to danmê.”

Vecina teber, jû dewıcı hao şono, veng dana:
 “Bê, bê! Bê ma rê teke binilki sare bîbirne!”
 “Çi ra!”
 “Xêrê tornê mı danme.”
 “.... Torn!...”
 “Ma! Qe pers meke! Qe qe qe! Ewro amey çêna mîna pile bîwazerê. Çêna mı ke şîye merde. Jû lacê de xo bî. Layek veciya dare ser, gîna war ro merd. Ma xêrê dey danme...”
 Taê dewıcı yenê têare, sîfte şaş benê. Bado jûbin rê çîm şîknênê, bînilki sarebîrnênê, pêro piya dest erzenê, xêrê lacekê nêbiyayey pocenê, dewe de kam ke esto veng a cî dane, wenê şîmenê her kes şono çêanê xo...
 Heftê bin merik suke ra yeno. Kefê xo rîndo, gaê do rîndek gureto ardo. Ebe kîlamu keno zerre, çênê u mae yenê lewe. Merik qayt keno ke tekê bînilki çîno.
 “Kuyo?”
 Hiremena pia berbenê, hermete vana:
 “Mordemi amay bî, çêna maa pile lacê xore bîwaze. Çêna ma vat ke: ‘Ez ke şêri merde, jû lacê de mı beno, ma ke amayme îta, layek vecino dare ser, gîno war ro mîreno, ez o waxt se ken, ma ki vatime, ma se kenme... Tekê bînilki sarê bîrnayme wenga dewicu daime, xêrê layeki dime...’
 Merik beno ra huşk maneno, taê hers beno, taê pîlneno, fîkîrneno, fîkîrneno... Şono oda de nişeno ro, xeyle saete mod beno, heni xore vîndeno. Qayte hermeta xo keno, qayte çênanê xo keno... Sarê xo tadano, vano:
 “Ez şîmarê sa vacî, nî dewıcı ke ma dêrê... Ez şîma ra sa vacî...” Vano vano, revra rev kuno cîle. Xo ra zaf kefelîyayê biyo... Çênêki u mae ki şonê kunê cîlanê xo...
 Hona roc nêşto, lelê şodîri nêşîkiyo, merik urzeno ra, çermê gao ke sare bîrno, cêno kuno ra raa suke... Zaf hersîno, xo xo de vano, se bîkerî ke ana jû roce de gao de bin biari. Fêlê xo fêlê de rînd niyo. Daa endî sebr nêmendo... Se beno bîbo, her çî gureto çîmu ver... Ebe o hers ra xeylê rae cêno. Qayt keno ke jû sarê keçel hao cîte keno. Jû dem de, sae ke caê xo de fîr dano, sae ke wayîrê lînganê xo niyo, tî vana zerre dey de jüyê do bin peyda biyo, xo de niyo! Vazeno, vazeno, vazeno şono nezdiyê keçeli. Keçel vano:
 “Tî kam ra remena! Çîra?”
 Rûye xo biyo sur qusur, çîmî ame teber, bêhelm mendo. Jû dem de çîke yeno feki ver vano: “Pasay ra emîr amo, ‘Çîqa ke keçeli estê, bîarê, sarê dinu cîra kerê!’”
 A, keçel dest erzeno sarê xo, zaniyê meriki şîkînê, lîrz ra vano:
 “Bê! Bê! Bê, bê, bê... Tî cîte ke, ez şêri xo wedari!”
 Remeno, vecino ra darê ser. Merik cîte keno. Keçel pelg u peranê dare de xo dano we, beno vîni. O ke çîmu ra beno dîr, merik cîte ra tekê gayî keno ya, cêno şono.
 Tae maneno, keçel sarê xo per u pelganê dare ra hebike veceno, dîzdenî nîa dano ke jûkek rae ra herbi herbi yeno hete dey. Ancîa xo dano we. Merik yeno qayt keno ke tekê gay çîno, nata qayt keno, bota qayt keno ke qe kes çîno. Nînga keçeli gîj bena, dare ra veng yeno, pelgê dare lewînê, sarê keno berz ke jû mordem hao dare sero. Keçel ki heni zano ke no amo mı beno pasayî, sarê mı cî ra kenê. Tersura zerrê pîşîki vîsînê.
 Merik cêr ra veng dano:
 “Bê cêr! Tekê gaê to çîno! Bê cêr!” Keçel heni terso ke, vengê meriki nîa heşneno:
 “Bê cêr! Tî keçela! Ez to ben pasayî!” Merik qayt keno ke

nî ra veng nêvecino, xo xo de vano, no budelao çîko, tekne-no şono. “Hay wax! Hao şî, xeberê dano eskeranê pasayî! Eke heni ro, ezi ki şîmarê nêverdan!” Sarê xo nata dano dare ra bota dano dare ra, vano:
 “Ne mı rê ne ki şîmarê, ne mı rê ne ki şîmarê, ne mı rê ne ki şîmarê...”
 Gîno var ro, yeno cêr. Qafîke şîkiya, sare deceno, çîmî biyê tari, hard de xo kaş keno, zor be zor şono lewê cîta xo. Qayt keno ke jüyö de bin hao cîte ver vîneto, qesey keno. Veng nekeno, goş nano ra ser:
 “Şaş biyane mendane! Şaş biyane mendane! Tî ebe ju tek gay se cîte ramena! Halla halla, halla halla...”, vano o şono...
 Keçel hona haşar beno ke gao ju çîno. Beno ra huşk maneno, sarê xo cêno mabenê destanê xo uca maneno...
 Piyê çênêki ebe gaê newiya şono dewa xo.
 Dewıcı şaş benê, mabenê xo de vane: “No se kerd ke jû roce de gao de bin guret ard!” Bado, damîş nêbenê, şone lewe, cî ra pers kenê: “Tî hona şande amay bî. Key şîya, key guriya, çî kar kerd ke no ga guret ard?” “Ma mı çerme rot.”
 “Ebe ju çerme çüti gay gureti?”
 “Teer! Ma ez ke şîyane cao ke çermu roşene, mîlet amo têare, sîgîeto, mı pers kerd, inu vat: ‘Devletê binu ra amê, çermu danê are, ucau de çermey zaf perey kenê, ma ki bazalîx kenme, çîqa ke bîwazime danê. Mı ki çermê xo rot, jû gaê de xo guretane amane.’”
 Eke dewıcı na qesa meriki heşnenê, dewe de gay, mangeyê kami ke estê, sarê bîrnênê, çermu cênê benê suke. Rocê manenê, dî roci manenê, hirê roci manenê, qayt kene ke kes nêno, çermu nêcêno. Çermi benê kermecîm, mîlet boye ra beno neweş, uca verdanê, cerenê ra yenê dewe. Dewıcı pero yenê têarê vane ma nî ra naê pers keme, qol berzime çêyi ser, heyfê xo bîcêrime. Şone verê çêyê dey, veng danê, xeberî danê, merik çê xo ra nêvecino teber. Jûkek vano: “Ne şîma î ra tersenê! Çêber bîşîknîme, ebe gîrmîku bîkîşîme!”
 “Vînderê! Caê xo de vînderê! Ma ke o kîşt, ma erzenê dare! Şîma xeğel!”
 Hayleme bîrîno, kes ra veng nêvecino. Uyo ke vano, vînderê:
 “Şîme gerre! Ma ke pêro piya fek kerd jû, î danme zere eştene!”
 Roca bîne şone lewê Qedî. Gerrê xo kenê. Qedî mordemanê xo ra vano: “Şêrê, î meriki mı rê bîarê, îfada dey cên!” Şonê anê, Qedî pers keno:
 “To çîra cîrananê xo xapîto! To vato: ‘Çermey zaf perey kenê’, dewe de ga u mangey nêmendê!” “Layeko ke niyamo dîna, çîno, xêrê î layeki yeno daene? Na sebep ra gae cîranê xo sare bîrnênê? Dewıcı pêro piya yenê têlewe, xêrê î layeko ke nêbiyayeo wenê, vêrê xo rînd kenê mîrd şonê... Bîle xoce, vano: ‘yeno daene’, Ez ki gerrê ninu derane! Xocey ra ki razi niyane! Gerrê ey derane kî!”
 Qedî, mordemanê xo ruşneno, xoce ki dano ardene. Persa cî keno:
 “Xoce, tî çîra layeko ke hona nêbiyayeo, seba dî ‘xer yeno daene’ vat. To gaê cênîke do sarebîrnaene?”
 “Mı rê nêva ke nebiyo, va ke: ‘Tornê mı veciyo dare, gîno var ro merdo, xêrê dey yeno daene?’, mı ki va heya.” “No mordem, dewicê tûyo?”
 “Heya.”
 “Hermeta nî mordemi nas kena?”

“Heya.”

“Çêneku nas kena?”

“Nas ken. Çêneki hona nêzeveciye, zan. Tornê xo çino zan.”

“E ke heniro, çira vana ‘yeno daene’?”

“Qe firsend nêda mı ke ez pers kerî. Çuti ke ame heni şîye. Mı qe guman nêkerd ke şona gaê xo dana sare bînaene! Mı va kam zano kotî ra amo aqıl! Pe dîma nêkotane. Çı ke...”

“Heş bê! Heş bê! Çiyo ke mı pers nêkerdo, qesey meke! To ki xêrê layekê nêbiyayey werdo?” “Nê, ez nêşiyane, xebera mı çinêbiye...” “Tı aca vînde! Ê la şıma vacerê! Şıma xerat werdo yan ke nêwerdo?” Pêro vanê:

“Ma werd.”

”Şıma a cirana xo, çêna cirana xo nas kenê yan ke nas nêkenê?”

“Nas kenme.”

“Çêneke zeweciyay biye yan ke nêbiye?”

“Zeweciyaye nêbiye.”

“Lacê a çêneke est bi, yan ke çinêbi?”

“Çinê bi.”

“Şıma rînd zanê ke a çêneke hona nêzeweciya, lacê de xo çino?”

“.....”

“Şımarê van! Cûab bîderê!” Jû kek vecino vano:

“Qedî Efendî, kam a çêneke cêno. Ne maa xu ya, ne çênekê... Xora çê de mendê şiyê...”

Înê taê fam kore zana...”

“Ez nêzan! U yo ke şıma zanê! Çıra nêvanê, tornê to çino, çêna to hona nêşiya mêrde, domanê xo nêbiyo? Şerm nêkenê şonê xêrê domanê nêbiyaey wenê? Nafa ki yenê gerrre! Ya ciranê xo de bêrê werê, ya ke şıma rê ceza yena!” Dewici pêro veng bîrnenê, vîle kenê çewt, kunê ra rae...

ÇETİNİA SERRE

Berfin JÊLÊ

Jü qesaa de pilunê ma biye, vatênê; jü ke werd, teko bin ke tey niada peynia dina wa. Qe mî vir ra nêsono waxtê de qezatey nusnay bi. Hervê Suriya de jü domoneko de qızkek vêsanie ver eve bervis maa xo ra pers kerdi bi ,dae ma ke bımırime pizê ma beno mird?‘ Dina sero tim herv u vêsaniye ver hazaru ra insoni merdi, hona ki mirenê. Pheli, meyte domonunê qızkeku sanay be pêsunê deryay. A roze wele erjiye insoniye ser, insoniye merde! Raşti ki na mesela sero zaf senik mordemi sare dezna, zobina ki kes nê jêde sero vînet nê ki gemê kesi de bi.

Meke ke mevîne, nika ki COVİD-19 sae ke têdine rê cerevnaiso, çêverê pêroinê cinêno, lort u feqîrî jü ki dezi kerdi jü. Dina de sıfteo vîrêno, insoni pêro-pia kılîtê jü mesela biyê, sodır, san de hayleme u hurhurito, virus geme têdine dero. Çıqa ke itha de virusi sero bınuşnine, oncia ki çimê mî de tewr viruso de pil, insoni be xuyê.

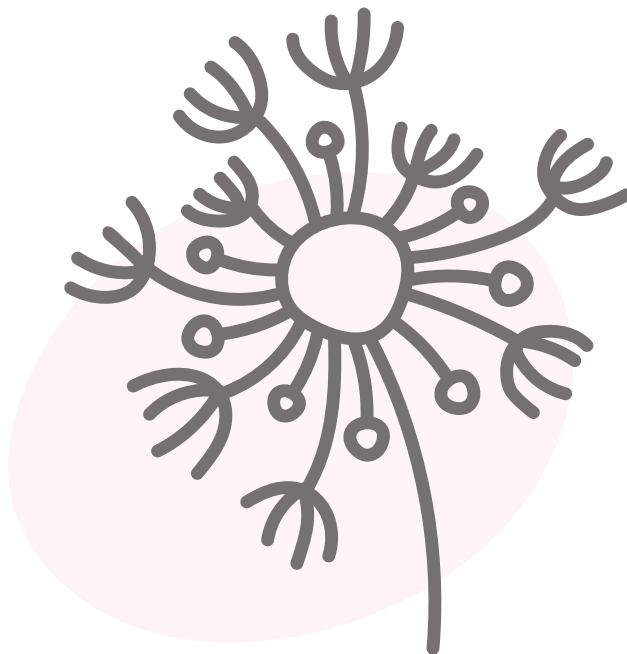
Kılmek ra virus, sıfte suka Çin - Wuhan de vêcia werte, uza ra ağme bi, dina gewre guretê binê bandıra xo. Dulgeri verecoy na nêweşiye qif nêgurete, xêylê insoni ke merdi nara ki koti ra dıme u waxt ki is, is ra vêrdibi ra. Hona sey-rê na nêweşiye çiko? Çıtûr berdevam kena nika ra nê kes zoneno nê ki arezeo. Nia vacime, serra 2020’i serva candeu serra de çetîna.

Prof Dr, virologi hete ra dest kerdo be cı verva COVİD-19 wazenê rew ilaz biresnê, jêde avêr meşêro. Çike na neweşiye zaf xıravina, tharva zerrepiske u loqley jü ki eve goni u rêmi hata be mezg sona. Virusî ver ters u xofo de henen pêskarê insonu biyo ke mevaze şero.... Dina sero eve milyon insoni COVİD-19 ra bara xo gurete, hona ki cênê. Deve, deve nême milyon insoni merdi. Her ca de yasağê teveri bi, kes meytunê keşi ser besenêkerd şero. Kokim u nêweşê feqîrî eve asmu zere de feteqiay, hona ki halo ke tederê, halê kutikiyo. Dêk u khaliki tornunê xo ra, torni ki dêk u khalikunê xo ra morim mendi.

Kılît sania be ibadetxanu (Bonê Cemi, Cami, Kilisay, Synagogi). Saray, qonağunê dewletu ki. Ekonomiye têde dulgeru hama, hama gınapiro, xerepia. Bêkarên u feqrênî, protesto u numayîsî her ke şî jêdiyayî, faşizm ki hete ra. Nika ra Hemilka be Çin gıranê jûbin de gureto virusi sero têkoteyê. Her çıqa ke ser sebev jûbin de vinenê, Hemilka lortê dina vakîfê Rockefeller ra ki sık kerd, vatene ra gore dine ra ki 14 mordemi guretê zere.

Hona taê xeverê newey têdima yenê, tavi raştiya xo çika, çık niyo nêzoneme. Vanê; toxtorunê İtalya insonê ke virus ra merdê dine sero otopsi kerdo, niado ke niyê ke merdê virus ra nê jü bakteri biyo sebevê cı. Çin na mesela avêri ra zanîta hama ser mınito tê, xevere dulgerunê binu nêda. Raştiya na qesa ke esta, no suze de gıranu.

Taê zonağunê dina ra gore, verê na virusi ke meceriyo nia ke şero sunika dina vurina, hama a ki zaf dezın bena. Ma oncia ki umîdê xo vind mekerime, nêweşiye u xıravniye, zorbajîye u hervu ra duri, têde candeu rê canweşiye, rındiye u haştiye bıwacime. Xıravniye ra kes sernêkoto, zereweşiye u rındiye ra ki keş vind nêkerdo.

KHALIKÊ MI MAMUDÊ QERÎ

Sinan TAZE

Khalikê mî zaf pê bi. Cî rê vatenê Mamudê Qerî (kara Mahmut). Jû roze dewe ra veciyê şiyê Hetê Erzingoni. O be alwozonê xo ra. Şiyê dewa Karatuş Erzingoni. O vaxt de a dewe de Ermeni biyê. Dewa Ermeniyu biya. Wecinê serê boni. Serê boni de ju lonike biya. Khalik lonike ro devacêr sono zerrê boni. Zerrê boni de ju mordem be domanêa estê. Ciniya mordemeki pê çarşefe (perdike) de awe kena xo ro. Khalikê mî çarşefe cêno erzeno cinike ser, veng dano alwozanê xo, alwozê xo ki yenê cêr lonikerâ. Sare Zere çeyira vanê venge xo mevezere, sima rê tîwa nekime. Zere çera ardo cene hekbônê xo kenê pîr lonike ra vecinê, onca hetê Dêsimi ser vozdanê. Pê dewe de koê Muzirî esto. Vecinê ke ko, nê mê koy ra sêr kenê. Dewe de beno hengeme. Veng danê eskeru. Esker verdano Khalikê mî be alvozu dîma heta serê koê Muzirî. Remenê soê dewa lertîki. Esker ra xeleşine.

II

Khalikê mî rozê onca alwozanê xu dano are hetê Erzingoni ser sonê. Erzingon de dewa Kismîkor de (Günbağı köyü) ju amîka Khalikê mî est biye. Durumê amîka Khalikê mî rind biyo. Eke şiyê reştê Kismîkor lacê amîka Khalikê mî verva Khalikê mî yeno. Namê layîki Al (Ali) biyo... Al Khalikê mî rê vato “ez xu dareno we, sima şêrê maya mî girederê, çî ke lazîmo bicêrê heqpone xo pîrkerê vozde şêrê. Sîma ke şiyê ez yeno maya xu werdan ra.” Khalikê mî be alwozanê xo ra şiyê amîka xo gireda çî ke esto kerdê heqpone xu kerdî pîr... Amîke, bîra çî ka? Vato “Aloo be Mamo Qer amo çî ke ma ke esto tîreno”. Al ra veng nêvecino. Heqpônê xu cênê hermane xu vozdanê koy ser. Î ke şî Al yeno mawa xo verdano ra vozenê teber; bîrreno, çhikeno cêreno ra sono mawa xo rê vano, “vozde şiyê”..

III

Khalikê mî onca şiyê Erzingon. Jû astorê xuyo sipê biyo. Niştê rê cî şiyê Erzingon. Amo Erzingon de dewa Qalocîge (Kalecik köyü). Uza de pîrka mî vineno. Se ke vineno pîrka mî zerria xu kuna pîrka mî. Sonê çê pîrka mî. Mawa pîrka mî be piyê pîrka mî ra pîrka mî vazono. Cî nêdanê. Vanê ma çêna xo nêdame tu. Sîma haydutê. Sîma fenayê. Ma çênaka xo nêdame tu. Khalikê mî urzeno ra vecino teber. Diarê dewe de jû kemera gîrse esta. A kemere muskuno cî, sono pê a kemere de vindeno, vano; “hata ke tîji şiyê biyê vin. Tîji ke biyê vin hata o vaxt çêneke biyarê, eke

nêarde ez be xo yon cêno. Hama ez ke amo cêno, na dewe de kam ke esto qîr keno, çiseno.” Niseno astorê xu sono pê kemere de niseno ro pîno. Dewuzi yenê pêser qesey kenê. Vanê eke cî medime, mordemi uza derê nîka. Yenê ma pêrunê qîr kenê. Nejdike tîji şêro vin bo Khalikê mî sêr kenê ke çêneke niştêra mayine sêr dî teni ke vîrniye de oncenê. Hetê kahlikê mî ser yenê. Hevsarê mayine danê Khalikê mî cêrenê ra sonê. Khalikê mî pîrka mî cêno yenê Lertîk.

MİLÇİKA VILE SURE III

Okan EROĞLU

Wayıre Pisinge
Mormek ban de teyna beno.
Qê kesê xo çine beno.
Jü pisinga xo, des golcê xo benê.

Sewe nême biye, jü veng ama teber ra. Uştı ra şıyu çıla vêsne. Lınga kami bi ke na sewa xoriye de amay bi gınay bi diyarê ni banê teyna u bêkes ro? Çêber kerd ya teber ro sêr kerd; teber tıng u tari bi, zulımetiye biye. Bınê na zulımetiye de ki qılatiyê koanê Muzırı be astaran ra ber qê thabayê nêasene. Hên nat ro bot ro sêr kerd. Roştıya çıla zerrê çêy daybi verê çêber ro. Verê semige ro sêr kerd; serê vore hên zê sîti sipusipi, zê orğanê çeyizê çênaka azêbe ütiyın bi. Ne hebê qermêçiyay bi, ne ki nuğdawa da reçi est biye. Tariyê sewe ki xo vore de geviyday bi tı vane, boa vore hên wes amêne ke zerrê sewa tariye ra. Qê zerrê mı ra nêamene ke sêri cile kuyi. Qılatiyê koanê muzırı hên bêkes u hên naçar asene ke, berbisê isani amene cı rê. Hama çiyê daa est bi ke ni koyi ma rê wayırêni kêrd bi. Nêçe nêçe qewğan de çekdari, domani sowi, çênêkê azêbi, kokumê feqiri şı bi vırandia ni koy de xo dardi bi we. Nêçe nêçe çekdarı vırandia ni koy de dısmenê kefirsendi ro gon day bi ravileznaene. Niya fıkrıniyayna çardaxe de waxtê paun findetu, boa tariya vore çip u çip ante zerrê xo... Hemu ca bınê orğanê uskıtiye de bi. Ther thur şı bi caanê düriyu, qom hewn de bi. Ezi ki şıyu kotu çıla xo. Hewnê mı remay bi. Xele ke meredıyu ra, terpayis ama axure ra. Tenê gos na ser. Terpayışi her ke şiyine biyine berc. Uştı ra nerdgano ke zerrê çêy ra verdaybime cêr, a ca ra şıyu axure. Çıla vêsne ke çı bivini, leyrikê pisinge hurêndya xo ra vêyciyê şiyê kutê gomê golgu, bınê lınganê golgan de be newkhayisa fetêline. Golgu ki riyê serba mepelexnayne yenê na het sonê a het. Mawa ninu koyt de biye ke ni hurêndiya xo ra vêciye nia. Hetê golgan ro şıyu mereke. Pisinge çine biye. Tepiya ceru ra amu gomê golgu, leyriki day are ardi, kerdı hurêndi. Axure ra veyciyu şıyu çê. Xo ra hewnê mı rewde ra remay bi. Veciyu çardağê. Asmên de astari bereqiyenê, asma tasa qılayıne asmên de zê adiri vêsene, xo rê rawa xo ro şiyine. Şıyu bınê çardaxe ra taê koli ardi çê. Locine vesne, xo rê verê locine de niştı ro. Na pisinge koyt ro şı bi, hêndi vore ro çığır ke nêdi bi niamay bi, ya ki çiyê de bin ke amay bi ser de, sê bi bi ke ni leyriki nia bêkes mandi. Be desta weyi kerdene rê ki hona zaf qıçekek bi. Hona heşte bi pisinge ni teleqnay bi.

Mawa Leyrku
Pisinge, pisinga da baqıl u cesure bena.

Newe teleqiya.

Mı pers kenê mawa mı khede/pisinge biya, piyê mı ki xon-eyê bırrı biyo. Ma u piyê mı jübin koyt de diyo, çıton amê we, ae qê nêzon. Hêndi sê biyo, çıton biyo hatê de findero hama ez ni hurdemenan ra amu riyê dina. Hêndi na ri rao ke, ya ki çiyê de bin rao qê nêzon hama pisingi mı ra qê hez nêkenê, koyt de ke ameyme têri ercine mı, cad kenê ke thıl-amu mı ra bıqerefnê. Hama mı rê çiyê henên kerdênê zora. Çı esto ke ez zaf qefêlnene, zaf bon dırbetin, hama çen tenê xo yenê pêser bêrê, çen tenê xo jü bırê bıerciyerê mı, besê nêkenê ke mı çır kerê u bıxeneknerê. Qeweta inu nêresena qeweta mı. Oncıay ez ki jü condeyu, ni biyayni mı kenê mirozın. Hem ez wayirê layırkanu, bıbo ke tenê gunekiye bımusnerê mı rê. Koyt de! Koyt de! Vera san bi. Wayirê mı bınê golgu geji kerdı bi. Sımer kerdêne arru. Leyrıkânê mı ra jükeke werte de geber bi bi. Leyrikê do henên bi ke, tarıf kerdene zaf zoro.

Rencê lesa xo zê sipêyê vore bi. Goso çhep zern bi. Goso raşt zê çequerê tice bi. Pırnıka xo şa biye. Vile xo sur bi. Rencê lıngu zê rencê wele bi. Ni rengi rencê sipê sero caê xo gurêti bi. Leyrıkı nianên çıton geber bi bi. Qê çiyê ra ke nebi qenê xatıranê ni rangın ra geber mebiyine. Hama o geber bi bi. Wayirê mı ke sımer kerd arra golgu, hetê mı ser ama. Sê ke bi nejdiyê mı boye ferq kerd. Tenê i caan ro sêr kerd. Tesêliya xo ke kute. Ama leyê mı, be uşıra mı than da leyrikhanê mı ro sêr kerd. Owo ke geber biyo, o leyrikê mı di. Be uşıra mabênê i binan ra bırna ra eşt herd. Dıma şı be bella cera ra ama. Newkâyise mı qı kare cı nekerd. Leyrkê mını rındek berd eşt a cêr. Ezi ki dıma bıyu teber. Vora henêne varêne ke, ters kutine zerrê condey. Wayirê mı şı semiga çêber de findet ez wandu, hama zerrê mı ra niyamene ke cendêge leyrikê xo bınê a wore de cavêrdi seri zerre. Hate bin ra ki çar leyrikê mınê bini zerre de bi. Hama i na linge tenge de nêbi. Şıyu cendegê leyrikê xo ser. Vore kerdêne ke cendeg bımino. Serê cendeg de pertıka bariye amay bi were. Be berbisa dew riyê leyrikê xo leşte, pıra pıra. Çêberi ki be çırırayisa pıra pıra cadiya. Wayirê mı, mı ra kufiri kerdı, onciya şı. Mı rê va ke “xırrê qeymiqane pıluri tu sanı, so le pincê xo de bıcedımediye, geber be.” Na qesa ez zaf decnu. Pırnıka xo themezne riyê leyrikê xo ra, berbu. Berbayisê mı ra dı qılançki amay niştı şıvıgan ro, qırthay. Hama mı leyrikê xo gurêf fekê xo, hên çığire ban ro qotmış bıyu. Şıyu bırr. Fıkrê mı o bi ke tenê herre bıvêni, leyrikê xo bınê herd ki. Hama vore, vore hên voray bi ke, her ca bınê vore de mandi bi. Natha ser kerd, botha ser kerd, xele feteliyu. Bado, bınê jü muxce de xo rê tenê sen-kek cao belek di.

Waiyirê pîsinge

Wayirê pîsinge xof cêno

Vere locine de hên xo ra şiyu. Lêlê sodir de jü reqayisa çincê xoser biyu. Uştu ra tenê koli eşti locine. Şiyu çêber kerd ya. Her ca binê uskîtiye de bi. Lîzge nêreçefiyine. Tifanê mine dina sıkıyay bi, çêrxê dina findeti bi. Her ca binê lînganê bêvengiyê da xoriye de bi... Veciyu çardaxe, vore findeti bi. Serê çardaxe de Qılançki diay bi arê. Se ke mî lînga xo eşte çardaxe qılançki qırtay, hergo jüyê de xo caê ra perray ra şiy. Desinde pîsinge, leyrikî amay mî viri. (leyrikî amay bi mî viri). Şiyu axure. Leyrikî oncia amay bi şibi kuti bi gomê golgu. Golgi ki hên zıq bi bi hurendiya xo de mandibi. Endera dimoçê xo nêlewnenê. Teyna gosê xo maben de maben de kerdênê kır. Hale ni heywanu zerrê mî decna. Berbisê mî cı rê ama. Tene ki sa biyu na biayne ra. Heywananê mî jûbin rê wayirêni kerdênê. Karê da rindeke biye na. Hama pîsinge koyt de biye, ça niyamay bi hona. Şiyu kûtu gomê golgu. Mî waştêne ke leyru arê de beri hurêndi. Hama golgi kırkıriyay, gazi eşti. Sas biyu mandu. Na çikê biye nia. Ni golgu çaye nia kerd. Xo rê axure ra veyciyu teber. Xof kût bi zerrê mî. Xo rê şiyu çê. Bani dilop kerd bi, cılı binê awke de mandi bi. Çêrangan ro sêr kerd. Her ca de xof est bi. Tepiya veciyu teber. Dengizê miyan de çole sîpêy de tîng teyna mandu. Condeyê de Heqî çine bi ke, gunekiya xo mî rê bêro. Golcê mî endera bibi dismenê mî. Se bikeri, se mekeri. Çê ra dūr şiyu tene. Çêber zê fekê goneveri mî ro asa. Tîfane pitêne ke, mî qult kero.. Tariyê zerrê çêy ke kerdêne ke çêber ra teber bo.

Elka Sewe

Ma re vanê Elka Sewe. Ez xo re qomê xoa piya merkan de weşiya xu ramon. Qomê ma demisê keşî nêbono. Le isanan derime, inan ra piyayime hama xu qî ne musnenime inu. Çike i ke jüyê de ma bîvinê pesın be dercina goçeniya cênê pê, benê be mawa nan danê potenê. Hama çî nan. Rocana nan dane potenê, Î ki zanê ke qome ma nanê tire zaf rindek poceno. Îsan de qî meremet çino na hat ra. Raye defê çiyu rindeki ser meberê, kene ke jü dolna de a rindekiye bicerê mîlkê piyê xu bikerê.. Ma xo re qomo do zerrewêşime. Mabênê jûbin de xatirê jûbin qî nerîznenime. Xo re kêf kelabut dimeraim. Ha sîma re nayî ki vaci, ma xatire jûbin qî nerîznênime hama boa isanu ke jüyê de ma ro ke şiyê, peyniye merdena. Yane ma ke xu da peguretayne bîzanime ke qomê ma, ma xennekneno. Verde ra nia nebî. Ma ba xu şiyine nan potinê. Hama a sure isanê herdê derwêşî zerrewes bi, pe mîlk ro, pe xayîniye ro şiyaynirê nia hec nêbi. Ma şiyine isanan rê nan potinê, i ki musade dene ma ke ma por re golgu, dimoççe golgu bîmunime. Ma de ke veyvi bi, ma golgu seru sondu wennime. Porrê golgu, dimoççê golgu munitêne ki mor pîrudayn ra say beno... Heya, mî qesa xu zaf kerde derg. Mî waştinê ke, sîma rê qalê berbisê pîsinge biki.

A sewe vore zaf voray bi. Zulîmetiye biye. Ma ki kelebute de bim. Hama newkhayisê pîsinga feqîrekê kelebute ma be, mawa da phîsknayne. Serê kokumê ma, ma rê va, jü pîsinge leyrikanê xo ra vişiya ra, nîka veng dana ma ke, serime qaytê leyru bime. Gereko ke ma kelebute caverdêrime, serime mereke hêndi. Ma kelebute phîsknît, meymanê mayê ke dūr ra amê, inay kerdî raşt veyciyayme amayme. Raye de

serê kokumanê ma ma re va; pîsinge binê jü muğce de gebere biya, hela dee serime mereke, dime ra dî hirê tenê sîma serê cînaza aye odarê. Amayme mereke ke çî bîvinime leyrikî gomê golgan derê, golgi gazu ercene, wayirê pîsinge ki dūr ra dūr inan ro sêr keno. Wayirê pîsingu hen tenê ke findet, tîfane xof gurot. Çimê xu bi ya, gepê xu zê saye biy sur. Bi teber. Ma ki şime, leyrikî day arê, berdi kerdî hurendiya xo. Dîma ez u çar olvozê mî piya terkîtime şime cendege oderdayne...

Muğce

Ez xo rê verê jü kasi de jü muğca da kokumu. Mî rê merdene çîna. Çî çîna? Sîma rê naye ra qal kerdene mî rê tometa. A ri ra sîma rê nîka naye ra qal nêkon. Xo rê verê i kas de tîp u teyna mandu. Taê sewan de qomê mî yeno mî viri. Tikmê ma, jîlê ma, gencê ma, iyê ke serranê mî de, iyê ke mî ra kokîme, ma u piyê mî yenê mî viri. Xo re hoburnon, berbon. Vencê mî sono gîno çar çengê dina ro hama, ni berbise mî ra muya da zalumu nelewina. Va melewiyo.

Mîmeta mî iyê ke zerrêwesê inan rawa. Ez zalîmu zon, i çî mîrdarê! Î bi amay bîrrê ma vesna qîrrîmê qomê mî ard, ez tîp teyna verdu... Heya mî ki zê wae Elka Seyî qesa xu zaf kerde derg. Hama gereko ke nusnoğî ke na hêkata ma eskere kerda, o defîna wae Elka Seyî qeşî fiyo. Çî ke ez vengu hişînu pe hama, qî thabayê nêvinon. Çî nêvinon? Zalîmu ke bîrrê ma vêsna düyê bîrrî çîmanê mî ro şî, ez biyu kor. A ri ra ezo feqîr ita de ke çî qeş kon, pêroine xu pîsinge ra hişiyupe.

Xo ra, Elkê Seye dewanê Koê Muzîri kenê ke bêrê bîreserê. Waê pîsinge ke leyrikê xu gurîto, gîna ro raye, waxto ke lel bîsîkiyo. Na ri ra fîkîriya xo xo de vata; “ewru seri çe, mestu leyrikê xu con bon cae de kon herd.”

Niya ke fîkîriya cêra ra hetê çey ser şiya. Nêmet raye de raştê pîsingu ama. Pîsinga şayê gîr eşto cî, cî rê vato:

“Na saete de niya koyt ra yena, Çêna cênîya pîsinga bîrrî.

A ki cî rê vato;

“Veycîrê rawa mî ra.”

Hama pîsinga çeçere vato;

“Çî veycîrime, veycîreme ke to sere çê pîncanê xu weykîre, pîncê tu gîrs be, dina ma, ma seru teng kerê heya.”

Pîsinga phalangîne ke vato;

“Tu vana ke nîka ma nêzanime tu koyt ra yena!

Tu ki zê mua xu sona xonanê bîr de ercînawe.”

Pîsinga mawa feqîre ki vato;

“Sîma ni dubaru koyt ra imîs kenê niya, na vatena tu zura.

Ezo feqîre cad kon ke leyrikê xo rê jü mezele bîkîni, cînaza xu odari.” Wertê pîsingan ra Jüyê vato;

“Tu newe newe çî imîs kena, çî mezele kînena. Ma heywanime, mezele kînitene, cînaza oderdayne kara ma niya. A kare yê isanana. Leyrikê xu bore sêro.”

Pîsinga mawa feqîre ke na xebîrî hişîna pê, sona nînganê pîsingu, sona destanê pîsingu, vana; “Xatîrê kami ke sîma de esto, serba xatîrê inu veycîrê rawa mî ra, mî raverdirê ra, ez rawa xo ro sêri.”

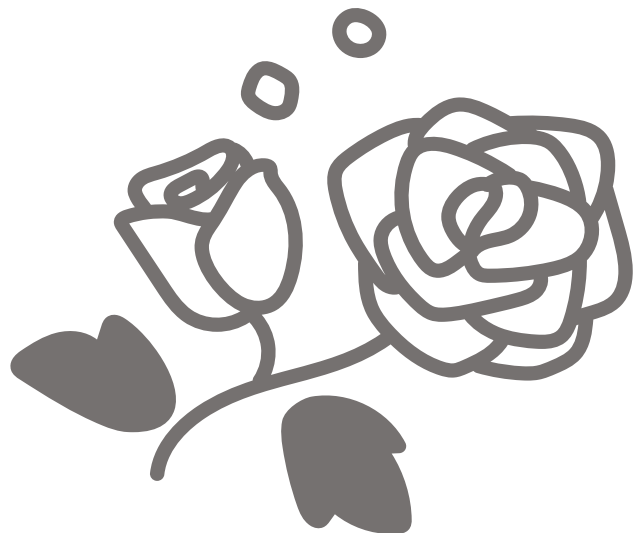
Pîsingî benê qudîz nisene Pîsinga feqîre ro. Ercînê cî. Xêlê ke jûbin anê, benê; yenê resenê çê wayirê pîsinga feqîre. Pîsinga feqîre sona xu dana çêber ro, çîla çêy vêsena. Çîla

çêy ke vêsena, Pîsingi remene. Pîsinga ma xo xo de vana” reyyu ra mîrdaran ra.” tenê helm cêna dana, aqîlê xu yeno serî ke cînaza leyrkê xu nême raye de caverda. Cêrena ra yena, xele î cawan ro sêr kena, peynîye de cînaza leyrê xu binê vore de doz kena, vinena. Hama peyser racerayne re ceseret nêkena. Çî ke vora henîne varena ke, defîna ke leyrkê xu vind kero, belka ke cînaza mevîniyo. Na rî ra cînaza xu gurîta qotmîs biya. Neçî bîrran ra, neçî koan ra, neçî der u derxanan ra vêrda ra ama, qî pers mekîre. Ama ke reştâ lê mî, xo rê binê mî de parçe belek diyu hêndî waxto ke bicemediyo. Ame mî ra musade waştê, lê mî de hendê mezeli ca gurîtenî rê rajî biyayna u nêbiyayna mî, mî ra pêrs kerde. Mî xo rê musade de cî. A feqîre mezele kînite, leyrkê xu kerd mezele, vêycîye jû lîzgamê seru xo rê ca kerd, nî ke cor de mî sîma rê qeş kerd, înu mî rê qeş kerd, peynîye de bêrbe, hên bêrbe ke, nîa tenê mî ra cêr, lê mîğaran de, binê vore ra gîpkê muğcu asay. A kî mî rê vat; Mî veng da Elka Seyî, “ez nîka mîron, î yenê cînaza mî darenê we, weşîya mî uwa ke mî le leyrkê mî de odare,” Pîsinga mawa feqîre, Pîsinga mawa xase nîya merde.

Elka Sewe

Ma ke leyrkî day are, kutîme raye şîme. Şîme reştîme lê muxce ke çî bîvinîme, her ca binê uskîtiyê da xofîni dero, pîsinge serê lîzga dare de geber biya cemêdiya. Tîca sodîr kî gîna ro cînaza ser ro. Muxce kî pelgê xu rîşîye, biya usko hol. U ca de he zîq biyîme mandîme. Tenê ke waxt vêrd ra, olvozan ra jû naskerdoğê muxce biyayna xo kerde eskera. Ma hîrêmena î olvoz ra tene dîr şîmê. Riyê î ro sêr kerd. Ma waştîne ke ma

vatêne na zure bo. Çî ke nî vatênî ke raşt be, ma gereko ke nî îta de bîxeneknîme. Çî hef ke na raştîya. Olvoz şî pîruşîya dare ro, veng kerd berc berba. Ma kî şîme pîsinge dare ra gurote, arde war. Olvozê ma kî vatena qomê ma ra veyciyo, a kî ma u ca de xeneknê, dare vesne, pîsinge kerd binê vore, veycayîme amayme mereke.

BASAĞE GOZE MENESE

Celal TAŞ

İdare lêl ra rew cıla xo ra vest ra. Verê xo çarna hatê rocê sodiri. Düay kerdî, “Ya melekê serê sodiri, ya Mehemedê Homete, to ra kena rica u minete, dec u ducê girani canê hometa xo meke. Keşi ro u olağa ra meverde, neqa ma ra düri bere. Gonia milçike khoçika keşi meke, theyr u thuri, vergê yabani vêsan meverde. Ma bêîqrar, bêciran meverde. Hurdıyanê keşi düara (dêsa) ver de vîleşewt meke, sê meverde. Nia koseê ki ezo feqır be domananê mı rê”

Roci dot ra sewle da, tici bereqiye sêmıga çêberi ro. İdare bi çewt, kelê xo sêmıga çêberi ra bırına, düar ra resenê xo girot, est hermê xo ser, rast bi, şi, aban ra koliya biaro.

Waxt ra paiz bi, waxtê werdena muriya be goza bi. Bınê gozanê xo ra ke vêrd ra, xo xo de vat “endi waxtê goza rosanaino. Ningê rew sêri, Ali Rızay, biari, mı rê gozanê ma rosano, O serdaro de xırtı.”

Wesêna Ali Rızay, Ali Rıza rota xü’ya vecyia, ama. Rota xo çar - phonc metroy derg biye. Ebe na rot’a dêne lızganê goze ro, goji sanêne ro.

İdari Ali Rıza guret, berd bınê GOZA MENESE.

Goza Menese zaf çetın biye. Kokê xo zaf qalınd bi. Semotkın biye. Lêyê xo hata lızga rut biy. Keşi qolay qolay cesseret nêkerdêne veciyo ser. Menese mae ra wua İdari biye. Sıraa kî milkê piyê Menese wertê domana de bare biyo, na goze kota hêsa Menese.

Menese ki na goze kerda haleti, da biraê xo İdari. Namê na goze uca ra mendo.

Ali Rızay defê xo sero goze ro sê kerd, nınganê xo ra puçkê xo be laştikanê xü’ya veti, pançikê xo semerrnay we, apurê kokê goze da, veciya ser. Ali Rıza serdaro de henên bi ke, to heni zanêne ke simoreo, i lêy ra voz dêne i lêy, i lêy ra ki voz dêne i ley.

Ali Rızay a qoce goze jü cem de sanê ro, qedite. Rota xo este war, xo kokê goze ro gız kerd, ama war.

Apê xo İdari be nacniya xo Meleke Ali Rızay rê düay kerdî. Bara Ali Rızay dê Ali Rızay, Ali Rızay ina ra xatirê xo wast, qotmis bi, şi çê.

Bi roca bine, peroc ra tepia Usê Xıdê Thaji be biraê xo Usıvi’a bınê Goza Menese de veciyay. Destê Uşi de rote, destê Usıvi de ki tenê thurık bi. Heşiyê pê ke Goza Menese saniya ro. Amê ke xo rê goze basağ kerê. Us ki serdaro de xırt bi, zê simori taaa veciyêne niçika dar u beri ser,

goji sanêne ro, muriy sanêne ro, qowaxi phezeknêne ro. Uşi be Usıvi’a domanê Xıdê Thaji be domanê Çêna Deli bi. Xıdê Thaji Pulur de zamae Fırık Dedey bi. Themuro de wes cımtêne. Dawule salıxê Uşi dêne ke Us dawule bımuso, dawule bıcıno. Moa Uşi be Usıvi’a Pulur de wua Fırık Dedey biye. Namê xo Zöre biye. Hama dewıca ke vên dêne ae, hem cı rê “Zore” vatêne, hem ki “Çêna Deli” vatêne.

Cinika de rindeke biye; lesa xo derg biye, çımê xo çağ biy. Cığara sımıtêne, heni pak biye ke. Ae ke nonê awe potene, isani phêçikê xo tey werdêne. Dewe de en çêu feqır ni biy. Qe kes rocê fekê Çêna Deli ra nêheşiyêne pê ke vaco, “ma vêsanim, têsanim, bêkeşim”. Tobe, tobe, tobe! Sırrê xo qe nêdêne teber, gerreçi nêbiyêne.

Meleke birde Uşi rê vat:

“Nê, Usê m’, sîma çae amê? A senê rota to de, o senê thuriko?” Uşi vat ke:

“Ma heşiyaym pê ke sîma Goza Menese sana ro. Ma va, sîma kî goji top kerdê, qedîtê, sîma ra mısade bıcim, xo rê goze basağ kim. Ma na rû ra amaym.” Meleke vat:

“Mısade kerdene kena hama, hatê ra ki zerrê mı nêwazeno ke goze basağ bo. Uşi vat:

“Çae nêwazena?” Meleke vat:

“Dorğışıya Heqi ke pers kena, zerrê mı ra nêno ke goze basağ bo. Goze ke basağ biye, qıdê thêr u thuri bırıno. Qıdê Sımori bırıno, ê qela bırıno, qıdê qılancıka bırıno. Nî pêro bêqıde manê. Sımoro, i gozê ke lêa ra mendê, ina beno, keno qawusa dar u bera, keno bınê herre, xorê tedarikê zımıstani vêneno. Eke heni nêkero, vêsaniye ra mıreno. Zobina ki goji ke kerd herd, goji jıl danê, benê gırs, benê qoce dare, cı ra goji benê. Sê ke! Nî gozê maê ke bınê na jıyare de, iyê ke kınarê dera de royiye, pêro sımora nê ro. Qe jüyê ma nêna ro. Sîma ke basağ bıkerê, cara zerrê Heqi’a wes êno?

Sê ke Usê m’! Sê ke lacê m’! Zerrê to mı ra memano. Ma ke lêl ra urceym ra, verê xo çarnê Ticia Homete, düay kê m, nê ke?” Uşi serê xo lewna, va ke:

“Heya, mae be piyê mın’a ki düay kenê.” Meleke vat:

“Heya, lacê m’, sê ke. Ma ke düay kerdî, cêrêm

Mehemedê Homete vero, vaym ke, ‘ya Mehemedê Homete, to ra keym rica u minete, vergê yabani be thêr u thura vêsan meverde.’ Sîma nıka goze ke basağ kerde, hem simora, hem ki thêr u thuranê yabani vêsan verdanê. Ma, i ki can niyê!? Guna niyê!? Tamam, na rêe mısade dana sîma, hama i gozanê bina rê mısade nêdana. Ewro sêrê çê, meste bêrê, xorê basağ kerê. Çıke ma hona lotikê bini pêro top nêkerde, nêqedîtê.”

Uşi be biraê xo Usivi'a veşti ra, se ke gamê, dî gami şiy, Meleke pey ra vên da cî, vat:

"Usê m', mî xo vira kerd, to rê nêvat: Gosê to de bo, to ke rota xû'ya dana lızganê goze ro, yowas pırode! Nêbo, nêbo, pêt pırodê! To ke pêt da lızga ro, lızgey zebernay serrêna nêcêna. A ki cana, belkia jûanê xo ki esto, hama qeşi nêkena."

Uşi sond werd, soz da Meleke va ke: "Na jiyara sîma ver de wad bo ke yawas dana

lızga ro!"

Meleke çapê goji day Uşi be Usivi'a, rusnay çê.

Uşi be biraê xo Usivi'a roca bine, nejdiyê destê peroci de veciyay, amay binê Goza Menese. Usiv gosanê xo ra tenê kherr bi. Gosê xo xuriyêne, gegane rêmo çequer cî ra amêne, gosa de biyêne top. Hona ke doman biyo, goşi deca gureto, nêberdo doxtori. Cirana ke Usiv diyêne, zerrê xo cî rê zaf vêsêne. Vatêne, "çimê bêkeşiye be kor bo! Ma u piyê xo, xorê feqır bi, a rû ra nêberd doxtori."

Uşi dest sıkıt Usivi, vat:

"Bê itha, ala to rê çiyê vana, bê!

Usiv şî lewê Uşi. Uşi pêt gosê Usivi de vên da, vat:

"Gosê xo rınd mî ser ne. Ez nîka vecina goze ser. So, qarşiyê mî de vînde, mî rê goza salıx de. Goji ke hatê raşti derê, vace 'rota xo hatê raşti ser pırode', eke hatê çhepi derê, vace, 'hatê çhepi ser pırode'. Goji eke kamcin hat derê, î hati mî rê tarif kel!" Usivi qafa xo sanê ra, vat:

"Heya hey. To veciye ser!"

Uşi laştigê xû'yê şîay veti, pañçikê panturanê xo hata serê zonîyanê xo qat kerdî, "ya Xızır" vat, apurê kokê goze da.

Kokê Goza Menese hem zaf temoskîn bi, hem ki zaf qalînd bi.

Uş dî - hirê rêy temeşiya ra, ama herd. Na rê tû kerd zerrê kefa destanê xo, oncia apurê goze da, zê simori veciya goze ser. Caê xo kerd qeym, vên da Usivi, vat:

"A rota mî derg ke, bîde mî!" Usivi rote dê Uşi, Uşi rote gurote. Usiv şî, qarşiyê Uşi de vînet. Goji salıx day Uşi. Usivi vat:

"Rota xo raver derg kel!"

O cao ke to rota xo dana pıro, uca de hona hirê qelqostey estê. Uşi ebe rota xû'ya da qelqosta ro, amay bine, her jû goze caê ro şîye. Usiv cêr qira, Uşi ra vat:

"Goza tek be tek rot ke. Zobina goji perrenê, sonê, konê binê sakili, ez hurendi nêvênena." Uşi goze lê be lê, lızge be lızge basağ kerde, taaa veciya, şî serê niçika goze. Goza Menese hem bine ra, hem ki ser ra basağ biye.

HAQA PIÛ, HAQA DE GIRAN A

Fatma Rozine ZULAL

Roza ke vejine qurvetiye, vırare fişte mı ra, va ke:
“Çêna m’ haqa xo mirê helal ke! Merdene esta, mendene esta!”

Khalikê mı Hemedê Qemeri Ali, raa Haqi rê zof bari beno. 1920 de waxtê de nêweşiya çori yena, nêweşiye ra zof milet qır beno. Dodıma qımıl yeno, hekını sıpeno we, beno. Millet taê, -iyê ke hal - waxtê xo rındo, sonê, yinu ra çi tîrenê, anê. Khalikê mı sono, welçegê ardu dên cêno, ano. Waxto ke pozenê, vırênde bara feqırû nano ro, iyê ke pars kenê arê. Yî ardê ke dên ardê, yinu ra feqırê ke yenê, loqme wazenê, dano dinu.

Piyê mı vatêne:

“Nu ke potêne, ma şiyêne sere lozine, boa noni amêne ma, ma biyêne mird.” Khalikê mı her jü çhivê non dano domanunê xo ke jü feqiro ke yeno, bara dey ki bımano. Jü biraê xo ya ki jü cıranê xo waxto ke talan kenê, anê pozenê; khalikê mı vano:

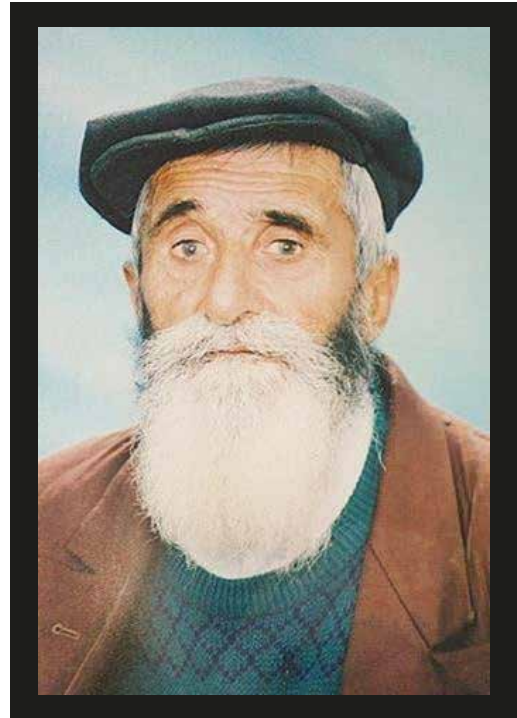
“Çêveru, pençeru, qulvıkunê ma bijêrê, boe çê mı mekuyo. Boa çiyê herami mêro çê mı.” Hirê lazê xo, jü ki çêna xo biya. Honde qewğeyê ke wertê aşırû de benê, o her waxt cı ra duri vındeno. Hiris u heşt ke yeno, esker yinu keno top, beno Pilvank. Nêzon çıqa uza, çond asmi manenê. Dodıma esker yeno, yinu beno hetê Marçigi de qır keno. Waxto ke vengê ağırmakinu yeno, piyê mı xıl dano, xo erzeno uwe. Çorsey metre ke sono, peyê gılê viyale cêno, wertê uwe de vındeno. Waxto ke lêl kuno de, sono ko. Apê mı Ali binê meytu de dırvetın xeleşino, apê mı Wuşê’ ki jüyê dano eskeri ro, voz dano, remeno, xo saneno ververê rişi ra, heni sono, xeleşino. Amika mı Gulizare wayirê waştı bena, a dêka mı ve khalikê mı ra qır kenê. Hirê lazê xo xeleşinê. Bor de khalikê mı ra vatêne:

“Hemê Qemê Ali raa haqi de bari bi, cokaro hirê azê xo xeleşiyay.”

Nêwazen ke jêde ra derg kerî.

Kou ra, phonc serri şiyaset u yizravu ra dıme, çewres u hirêyine de ke ef yeno, vanê, keşi ğerv nêrusnenê. Pêro qosım ve qosım yenê, sonê dewunê dormê Mamekiye. Piyê mı yeno, sono Şüya Gewre de, hetê çê Rayveru. Çê Qılıcu. O Rayver piyê mı xo sero qeyd keno. Soyadiyê (namê çêyi) xo dano cı. Xeylê serri ra dıme piyê mı sono, soyadiyê xo vurneno, vano:

“Ez çae mîlkê piyê dinu de wertağ bi ke?” Piyê mı de-va-devê serre, dı serri uza maneno. Des u phonc serri de beno, sono hetê Paloy, raa tîrene de gureyeno, beno nêwes, yeno, sono hetê Paxî, xevere cêno ke biraê xo Wuşê’ dewa Khela dero. Piyê mua mı rew şıyo haqiya xo. Dêka mı, ses çênê xo benê, jü ki lazê xo. Hirêmena bırau cêna çê

xo ke, sarê Khela seweta mîlki qarsê xalê mı mevê. Çêna xu’ya jüye dana apê mı Wuşêni. Eve torê dina veyvê apê mı Wuşêni kena.

Hetê Seydu ra yenê, mua mı wazenê. Piyê mı zerri verda cı, hama kes nêzono. Kırmanciya vırêne de eke amêne, çênay wastêne, ya peyê çêveri de gos dêne ya ki verê pençeri de gos dêne, hala çêneke danê cı ya ki nêdanê cı, qolınd çıxa bîrnenê uçb.

Piyê mı sono serê boni, serê şivingi de nîseno ro, gos dano. Xala mı Nexse sona, nia dana ke piyê mı hao serê şivingi de mirozino. Yena, veng dana dêka mı, vana:

“Daê, daê, hala bê! Xıdır serê şivingi de nısto ro, mirozino. Seweta Xaske ra, ey zerri verda ro Xaske.”

Dêka mı domanunê Hemê Weli ra nêthorena vazo, ‘zerria Xıdırı tey esta’. Hemê Weli ve Xıdê Hemê Weli ra qal kenê. Yî vanê: “Biarê, nisanê xo pa kerê, qese bîrnenê. Dêka mı ra vanê, Seydiji de!” Seydu wurzenê ra, sonê.

Dêka mı piyê mı ra pers kena, vana:

“Xıdır, zerria to Xaskare rê esta?” O sermayino, vengê xo nêkeno. Dêka mı çêna xo Ğeze ra vana:

“Ğezê, tu ve Xaske ra şêrê, esmu serê bonu de rakuyê. Xıdır, xevere Demenu do, bêrê biremnê, berê!”

Qıl ra, Dogê Khalê Hemê Feri biyo; mêrdê xala mı Nexse.

Wuşênê Sey Khali, Welîyê Hemê Mîlî, Khalo Gonc yenê, remnenê, benê. Cênê, benê Qıl. Domanê Hemê Weli xo oncenê ra. Dêka mî, apê mî Wuşênî ve apê mî Ali ra yinu kena zerre, çêver sero kilit kena, vana:

“Honde ke ro binê gula mî dero; kes qarsê seunê Demenu nêbeno.”

Veyve; Qıl de çê Doğanê Khalê hemê Ferî de kenê. Dêka mî çêna xanedanu viya ke, çênunê xo dana inu, zewezena, kena wayirê çêyî. Biraê mî’n’o pil Khela de yeno dîna. Piyê mî çewres u new (1949) de sono eskeriye. Eskeriye ra ke yeno, endi koy biyê ra, bar kenê, sonê Bor. Taê gerv ra cêrê ra, amê, pêro Bor-Gîniye de resenê pê. Yê taine di-rê bîzê xo benê, yiyê ke qe thawaê xo çîno, jû bîze danê dinu. Caê ra rîvê ardu ke kene pêra, anê, dîstarri ra rinê ra, her jû potene jûmîni ra bare kenê. Çê piyê mî hirêmena biray di-rê serri pêsero manenê. Khalo Gonc ke mîreno, çê piyê mî sonê bonunê Khalê Gonci. Yî ve Khalê Gonci ra domanê dedunê. Piyê mî dodîma xo rê qonağ virazeno.

Mektev Bor-Gîniye de çînê biyo. Biraê mî keno phoştia xo, beno Çuxure de çê Mîsaivê xo Khekê Derê Gewri de, dano mektev. Zîmistu’ vore keno letey, sono, waxtê qarne de ano çê, tatil ke qedino, tepia beno Çuxure.

Domanê ke gerv de amê dîna, endi benê pîlî. Hukmat malîm ruseno Bor-Gîniye, hama ca çîno, mektev çîno. Piyê mî malîmî ano, oda xo’ya jûye dano malîmî, vano; domani bîwanê, xo bîxellesnê. Yî malîmê ke yenê bonunê çê piyê mî; jû Şêvaz rao, jû Xîdır Sandal, jû Hasan Kaplano, nêzon her jû çond serri malîmêni kenê, Bor de. Rozê, seçimê (weçînê) muxtarêni de jû lazê Qemerê Meleke Memed, Gîniye ra, jû ki lazê Soyê Wusênî Hesê Begî, Bor ra kunê cî. Seweta muxtarêni eve mordemunê xo ra sond wenê; qese danê jûmîni, vanê, “reyê xo dame lazê Soyê Wuşênî.” Roza rey piyê mî serê sandîqe de beno, nîa dano ke haê dîzdiya lazê Qemerê Meleke rê gureyenê. Piyê mî vano:

“Qesê isonî namusê isonîo! Sîma çae qesê xo de nêvîndenê?”

Yînu ra jû şîlpağê dano piyê mî ro! Piyê mî vera cî nêkeno. Sandîqe ca verdano, sono çê xo, malî, gaunê xo keno arê, di-rê qat cîlunê xo ve domanunê xo ra cêno kuno ra rae, vano: “Îsono ke qesê xo de nêvînet; namusê xo rê wayîr nêvejîno. Ez wertê isonunê henênu de nêvînden! Bar ken, son Mamekiye.” Sarê Bori yenê têarê, vanê: “Meso”, jîvatiye - bervis finê tê! Wuşênê Sey Khali bervenî, xo erzeno hard, vano:

“Pay ro mî ne, heni so!” Xala mî Wuşênê Sey Khali ra vana: “Rawurze, o nîka qelv ra sono! O ke tenê ca şî, hêrsê xo ke vêrd ra, tepia peyser yeno.”

Serra hazar u newsey u seşti u heşt (1968) de Bor ca verdano, yeno Mamekiye. Verê kemerê Dundîle de jû qulîk sanay vî pê, dêso jû kemere biye.

Muxtar ame Mamekiye, mor ard, da piyê mî, piyê mî ra va: “Ha, ez ben, dan lazê Soyê Wuşênî; tu bê dewa xo.” Piyê mî va:

“Tu ki mordemê mawa; qese heni niyo, isono ke qesê xo de nêvînet, ez wertê dinu de nêvînden.”

Ma sodîr ustêne ra ke lulîki haê dormê cîlunê ma de fetelînê. Dodîma bonê rîndeki vîraşti. Ma heşt wa u biray

bîme. Zaf feqîrêni ma diye. Piyê mî belediya de kot kar, ge-ge belediya hirê asmi de reyê jû aylîğê dêne cî. Jû Serre de hirê televey çê ma de wendêne. Ge-ge biyêne jû nonê ma dî tenu bare kerdêne. Sarrê Bori amêne, purtî - murtî ho rê guretêne. Sonde amêne çê ma, hata

sewelete piyê mî ve dinu ra hîris u heşt sero qesey kerdêne, yî sodîr rew wustêne ra, şiyêne

Bor. Piyê mî son - sodîr vatêne:

“Bîwanê, qul vê, sîma ki wertê hukmatî de caê xo bîcêrê. Aê ke ma diyê; kemer u dar, hardo dewrê, asmêno khewe bêro ra zu’, qesey bîkero! Xîzîr, tern u husk têwerte de mevêso! Dîrrîka hokmatî ke kote ra isonî, isonî pîzîrnena ra!

Bîwanê, sîma ki caê xo vîrazê!”

Newa u çorîne (‘94) de Bor-Gîniye ke kerde thol, sarê Bor-Gîniye tek ve tek, Memedê Wuşênê Aslanî, Wuşênê Gulîzare, Qemerê Meleke, Hesenê Cemal pêdîm-pêdîme şîy haqîya xo. Cî rê zaf zor ame, Bor ke kerd thol. A roze ra dîme piyê mî herdisa xo nêterde. Ez ki qurvetiye de vine. 1yê Gulane 1997 de qelv krîzî ra berdo Xarpêt, asme ra dîme ardo çê, çê de 06. 06. 1997 şîyo haqîya xo. Ez nêş-kîne şêrî, hona ke tanî teyra, zerro vêsae ra vîrare lingu ra fî, lew panî, reyna xatîrê xo bîwajî. Ey mî ra xatîrê xo wast, va ke:

“Merdene esta, mendene esta! Haqa xo mî rê helal ke! Ez reyna tu nêvinon!”

Vîşt u hirê serri ra dîme van ke; na bari xo sera wedarî, vajî; piyê mî şîyo haqîya xo. Mî heni zonêne ke nêmerdo, kotî qesey keno, kotî yaraniye keno... Çae? Honde mî rê gîran amê, na merdena piyê mî. Mî xo xapît!

A sewa ke mî xevera şîae gurete; koy vîleşîyay vî ro, kes caê nêmendî vî, dîna bî vî thole, mî vengê keşî nêhesnêne!

Tu wertê gul u nuri de

Tu astarê asmênê khewî Rama haqî to ro voro,

Haqa mî to rê helal bo, Bao!

ŞANİKA KANKOLİ

Pınar ÖZGÜL

Beno nêbeno jü layik beno.
Name layikî Kankol beno..Layik lewê Apê xo de maneno..
Hawt mangê Apî bene, Kankol xo re şono golikane Apî ver.
Lê çi ke esto Kankol dano golika ra , hawtmîne golika kî erzeno kemer -kuça ver, her roj jü golik kişeno, pira pira kokê golika ano, pêrûne qedêneno..
Ap heşneno, êno çê berbeno dano zanîyanê xo ra , Kankolî ra vano to çê mi vêşna, adirê mi da wê, zav u zeçê mi pêro vêşan verda u perneno Kankolî ser vano rêw ke şo amojina xo ra vajê wa non pojo Palêyî nika êne perojîya xo wene....
Kankol ebe jü xişm remeno şono çê apê xo vano ; Amoj , amoj Apê mi va şo amojina xo ra vajê wa rêwkero non pojo , ga-u golika serê bibirno , goşt u bulğur pojo nika Palî êne non wene... Cênike hama rêw ana non kena hazır, goşt u bulğur kena şetîlxêr , Ap êno çê , êno ke çi bêro raşta kî non zafo, qazani /Lê'yî pirê goştîye, non hêneno ke erzeno qirtike..
Çimê Apî se gineno werdenê ra beno kurîyo zurîya apî ,Ap berbeno qîreno dano çokanê xo ra onciya , vano no çiko,çi bela wo amo mi ser ya Xizir, hey wax u hey, ne layikî çê mi vêşna , kona mi nê ro,ez kerdo dew bir.
Ap reyna bêçare maneno, perneno Kankolî ser vano şo hêga Pala ra vajê Tirpananê xu yo Dirmîganê xo rone, herçîyo ke do arê, do arê, herçîyo ke mendo wa caverde bêre çê, non hazi ro ma non bume.
Kankol hama çapik remeno şono lewê Pala vano ; Apê mi ez ruşno va ke şo pala ra vaje herçîyo ke do arê teba ê bînîra bîyare pêser adir pirane bivêşne u bêre çê, non hazi ro ma piya non bume...
Kankol ke henî vano Palî anê herçîyo ke çînito u do arê pêro nane pêser adir nane pa hega mega pêro vêşneno u haydee , kune raya çê yî. Kankol Apê xo keno bê mal u bê milk, riskê apê feqîrî talan keno, apî asraqa vera verdano.! Ap se bikero ,kesê xo çîno mecbur maneno Kankolî xebetneno u na het- a hetî ser ruşneno kar.
Kar zafo Apo kokum teyna nêşikîno bîyaro pêser.
Cênîya Apî kunara cire derguşê beno, derguş sawîyo qe nêvindeno,rojê ke reyna derguş keno piro berbeno ,Ap Kankolîra vano ero hela şo derguş ha wo berbeno , virana xo ke taye bîya berê eke bî sukut hewn ke, bê.! Tabî Kankol hama vano hey a , şono, derguşî cêno ke hewnker derguş berbeno nêkuno ra, no hama balîşna cêno nano fekê derguşî ser u şono , vano apo mi derguş kerd hewn.. Xêlê waxt sera vêneno ra ,Ap qayt keno law no derguş qet heşar nêbeno , urzeno ra şono qaytkeno ke çi qaytkêro derguş bîyo huşko hol şîyo, Kankolî balîşna na fekê derguşî ser derguş xeneqîto...!
Ap keno haybîro u şamatê berbeno, reyna perneno Kankolî ser vano bêmîrado bêmîrad urze rêwke şo Tawle, dawarî

berê ağwe ser, Kankol urzenora şono Tawle çixa dawar esto serê îna pêrûne/kulîne cira keno, serê dawarî cêno beno ênî ser ağwe dano, Ap naye vînen, berbeno, çikeno , vano to çê mi kerd xirabe ocax koro ocax kor, ti çi wazena mi ra, çira na jüye be mi kena,hondaye zerar dana mi.. Urze vejîye tever, Tajî bijê şo Hega biçarne /bifetelne ,Tajî kotî ke vinet,kotî sera tung da, uja Citê bike u hega birame..!
Kankol urzenora Tajî cêno şono Hega çarneno/fetelnen, Tajî cêreno şono Salê de girse sera tung dano..
Kankol Gau ano Citê girê dano kemere sera ano beno keno nêkeno ke kemere citê nêbena , qarîno/hêrs beno hêbêtara dano Tajî ra Tajî kişeno, cêreno ya şono çê Apî, Apê xora vano hal medet nîya,mi tajî kîşt..Perr u Payê Apî şikîne , endî Apî 'de hal nêmaneno..
Beno şan Ap şono lewê cênîya xo, dizdenîya goşê cênîya xo de vano cênîkî honake nê Kankolî işê be serê ma nêkerdo bê ma îta terk keme,no nîya nêbeno..Kankol honake hewndero ma şodir şavaqra rayêkume serê xo bijîme şime , endî kotîde ke vejîyayme... Kankol nêkuno ra, ê çi qesekenê Kankol pêro heşneno...!
Cênike ana têvdîrê xo vînena , rayê re keta pojena kena torbik ,Kankol şono dizdenîya kuno zerê torbikê keta..
Apî yo Pîrê kune rayê, xêlê ca şone u qayt kene ke xaftla pîştla Apî bîye hît, ti nêvana torbik de mîza Kankolî ama, Kankol nêşikîyo xo bijêro ra,hama mîza xo wertê Keta de kerda..
Ap se torbikê Keta nano ro qayt keno ke çi qaytkero Kankol na wo zerê torbike Keta de..! Ap dizdenîya goşê cênîya xo de vano erê bê ma şime hetanî Pird, vajîme ma qefelîyayme uja taye bîna xo bijîme ,Pirdî sera taye rakume ,Kankol kî nika zaf qefelîyayîyo, beno ke o kî rew şoro hewn ra ,eke şî hewnra ma linganê ê ra bîme u berzîme Çem , wa ağwe de şoro ma kî cira raxelesîme...!
Çixa ke dizdenîya qesebikere onciya kî Kankol pêro/kulî heşneno !
Tabî nê xêlê rayê şone , qefelîne Pirdî sera bînê cêne, Apî u Cênîya xo raşta kî şone hewn ra...Kankol nêkuno ra, Apîyo Amojînêra pêyîno , qaytkeno Apî'yo Amojîne hama kune hewnro şîrin, Kankol şono verê goşê Amojîna xo vengê xo keno ze vengê Apê xo, bêveng vano; cênîkî cênîkî urzê ra honake Kankol hewndero ma ê berzîme Çem , cênîke kî hewna dest tevlêhewna , hama urzena ra piya benê linganê Apî'ra Apî erzene Çem u haydee,şone jüya xo serde... Kankol ebe destê cênîke mêrde cênîke kî erzeno Çem, kişeno .
Ap şono heqîya xo , şima kî bîmane weşiyede.

Hal mesela Kankolî nîya, sebetê wendîşe xora weşu warbe.

FEKÊ DAKILA MÎ GULÎSTANE RA HALERZÊ GÎMGÎMÎ Pınar ÖZGÜL

6,8

Aşma amnanîya pêylene de çêy ware de bî Germê amnanî
ruyê hardî qijilnene.. Birr u tirra de velg bîbî ze çila, çik
panêne ca de
bîylene welê, Vaş bîbî Palaxe.
Waxtê Cûn wedardeyene bî
Brayê to 16 serrê bî, verê Gomî de Cûn vay dene
Pîyê to çê de nêbî
Ez new(9) aşme dixaskan/digan bîya, ebe waya
tûya pilê
Brayê to Aydın zerê de hewn de bî O taw bonê ma pêro
welîn bî, serê xo Sal kerde
bî
Roj cêray bî, bîbî peroj
Henî germ bî, tîjê çarê ma vêşnêne Mar u milawunî on-
cîyay bî sîyê Her ca bêveng....
Xaftla gurrîne de henêne kewtê re hard , çikîyo vîkîya
henêne kewtê kar ke , hard binê linganê ma de bî ze el-
encege...
Ez tever ra rema zerê, mi brayê to Aydın guret u killê tever
rî da u linga mina jüyê zerê de, jüyê kî tever ra mende, cor
de bon gîna ma sera, Salê zinare tujî...
Ez dixaskan, Aydın virana mi de, her ca def u duman, welê
emanîya ma berda, bîna ma birnena..
Aydın domano, ponc (5) serrê wo, virana mi de damîş
nêbeno
Hard hecîno qet nêvîndeno, çixa hecîno honde ma keno tê
zerre
Aydın henî berbeno, ezo bêçare, lajê mi virana mi de can
dano.! Tever ra maye ewlade xo êştô
Qîrîye u vîrîya
Pêro hard kinene , veş u merdanê xo vejene..
Doğanê mi Cûn sera wo...
Ez vana o rindo, Doğan xelesîyo ra, lê Gulîstane
?!
Gulîstana mi 7 serrîye bîye, tever ra kay kerdene verê jû
dîwarî de, ti nêvana dês/dîwar amo war, Gulîstana mi binê
de menda...
Hewa bîyo muğurbe, veng giran giran bîyo şenik, teyna
vengê berbîşî êno.. Hama hama ke teselîya mîletî kewta,
herçîye ke binê hardî ra vetê, vetê
Herçîye ke mende mîlet cira cêreno, doz kêro, venge îna
êno mi...
Ca be ca ez name xo heşnen, vane Gulê kotîya Mi ra cêrene.
Lê veng ere mi nêkuno, qasê des saahata ez binê hardî de
ro.

O taw derezayê de mêrde mi bî, Hemed.

Hemed zaf baqil bî

Mi honde ke heşna ,Hemedî va
hela heşkere, venge xo bibirne, ez hîrê rey venga Gulê dan,
eke weş bo cüyabe ma dana, eke veng nê amê endî ma
zanîme ke Gulê merda. Roja bîna..hama hama ke endî tîjê
erzena, destê şodirî yo.

Hemedî u cîrana mi ra cêreno, Hemed amê amê Pinar
Özgül tam kî payna Sala serê mi da, se ke can ruyê mi ra
vejîya, sala tuja ke kewtbî verê çimê mi tewr emanîya
mi berd bî, mi ebe nezrê verê rû , va ; aaayyyy....endî
honde.

Eke mi henî va, Hemedî va ero bêre nawo îta ra veng amê,
Veyva Gulê na wa îta.

Nafa Hemedî pêro kerdî sukut, hîrê rey venga mi da, va ;
Gulê, Gulê, Gulê...

Honde ke mi ra ze mêşe veng vejîno, ebe gucê xuyo pêyen
mi va ; hey heeeyyyyyyy..nîya kerd derg ,endî vengê mi
tam birîya..

Hemedî vengê mi heşna,

Cîranî pêro kewtî re hard, haybiro wo hard dane ya, ez
pêrûne heşnen , Salê ke dêmîye mi ser ze zinare, camêrdî
nêşikîne teyna berzkere..

Cîrana xeyle waxt hard da ya, çend sahatî ra
têpîya raştê mi bî, nezdîye vîst u çar-hîris sahatî tepîya ez
binê hardî ra veta.

Ebê teyyare ez berda Ezrum, ez heftê uja menda, nêweşx-
ane de kewta ra mi re jû çêneke bîye, Nurgula mi amê rîyê
dînya..

Halerzê kamaxî Aydinê mino Gulîstana mi, mi ra
guretf, vistîrîya mi teba zaf cîrananê ma ra pêro binê haler-
zî de mendî u şî heqîya xo, mezêlê îna
pêrûne Dewa Gimgimî “ Ş o r i k a
Slêmanê

Aslanî,, de wedarde ye.

Dewa ma ti vatê Sak kerdo sera, teyna kemer u welê
asêne..

Halerz ra têpîya nafa kî vêşanîye kewtê kar

Ma çi dî, çi nêdî...Heya.

Ma dî ,şîma nêvene Dîkam.

Cîgere ze vergo harra berxê, mordemî wena.

Xizir derdê cîgere nêdo şîma..

(Poncas- Şeştî serrê halerzî sera vêrdbî ra, dakila mi to
vatê belka domanê xo newe şîye
heqîya xo , henî dej kerdene, ze roja verî şînsîwan kerdene

u sebetê domamane xo ra
berbêne..)

Dakila mi Gulsîma 14.02.2019 de şîye heqîya xo, dejê xo
xode berd.

Bîrîne xo bî sukut.

Dewa şorike, lewê domananê xo cirê nêşîb de çînê
bî.

Nika wertê mezelanê izmir ulukent de teba pîyê
mi pîya şî heqîqatî/raştîye ser. Dewrê xo daîm bo.
Xizir de jo giran nêşîbe ma u qomê ma mekero.

16.06.2020

KEWE **Îbrahîmê XAŞXAŞE**

*Binçim nîyadena dîlberanê ke mi xo ra vîyarnêne ra,
qebatê mi nêbî.*

*Êxpalo dirvetin û bi qar û kesretanê dinya xercelîyêne
para mi rê kewt î bî.*

*Oxro ke, tanîya çîmanê toyê kewkinan ra,
eşqê cûyê renginî herekîyêne.
Lê çi hêf ke mi herê fam kerd.*

*Mi rê se bî pers meke, çi serê to bidajnî.
mi ke ti dîya, zerîya mi de şewlê to çulîskîya
û cûyê mi vurîya kewê.*

*Ez nika zê perperikê de hawt rengina,
qefsîngê to de tevezîya û eşqê xo lawnêna.*

Erê çimkewkinê!

Sebeno mi rê serevde meke.

*Beno ke, ez nika budelayêde pejmurdeya,
maşîqê to bîya û hesîrê eşqî ya.*

*Beno ke, aqîl mi sera şîyo û xo nîya,
Lê sewda sîyaye kî tomete nîya.*

*Heq zaneno ke,
to rengê çîmanê xoyê kewkinan,
zergunîya mergîzayanê Gimgimî ra,
qama bejna xoya tîtale kî,
gewaxanê kaleka Girê Boxayî ra gureta kewê.*

*Zeus şahado ke,
ti welatê mi bi xo ya.
Royê koyê Bîngolîya
û gula verê kendalî ya.*

*Çimkewkinê!
şewlê aşma zerde çiko ke.
Afrodîte kî wa uja de vîndo,
çênê, to rindekîya xoya xasbeleke,
bê zerîya mîna bele ra pers bike,
kewokê.*

Berlîn 03.05.2017

FAMİLA ŞÜRİ

Cengiz ASLAN

Viria mı dı hêkatê...

Kê dı a rocı sıra vereko mı dı biye. Piyê mı pesewı ra sexıl giroti bı, berdi bı verê koy, ezı ki lêla veşto ra, mı ara xo kerdı, qanqola xo kerdı cêbê xo, kê ra veciyo. Amo, resto hênîyê wertê dewı dı tenê awka xu'ya serdını sımıtı. Mı sêr kerd kı, Ecika kokımı hawa verê kiberê xo dı saci ver dera, non pocena. Mı rê:

“Thîğê mı sonay sexılı?” Mı vat:

“Ya, amikhê, sonı sexılı” Vat:

“Bê, to rê tenê roniye poci, berı, xorê sexılı ver dı wenay!” Taf şıyo lewı. Kokımı binê xonçıkı ra qıdıxê vet, saci ra nona tejiye giroti, kerdı çar - phonec letey, ebı ronê teji'ya qelebitı wertê qıdıxi, astamia xu'ya rınd hurdi kerdı:

“Roniya to hazıra, bıyi, berı, xorê wenay” vat. Mı roniya xo giroti, ebı kêf'a gıno rae, şıyo verê koy dı resto sexılı. Mı sêr kerd, sexılê Besı bı Gul'a ki hao ica dı. Ma hirêmeno sexılê xo kerd têmiyo', aǵmê verê koy kerd, xorê veciyay-mı kemerê sero niştımı ro, qeşı kerdêni.

Zaraqê tici sanay bı ko, hatê ra vengê thêr o thûri, hatê ra tersê hes o cıawro, hatê ra ki derê Terxi dı wandisê zereco safaqê sodırı dı gulbang dênı...

Ma rêyê sêr kerd kı jü araba hawa êna dewı.

Besı:

“Xêra, tırê, na safaq ra na çı arabawa êna?” vat. Arabê, asmê, dı serrê dı jüyê ya amênı dewı ya niamênı. Ma nia araba ro sêr kerdêni kı, araba dı binı dıma veciye, jüya binı, jüya binı, vaten'a hiris - çöyres tenı arabê kutı bı têdıma, amênı. Ma zana, ni cemsê nızamo bı. Arabê amay wertê dewı dı findeti, nızami zê qımılı mağê dewı bı bı, milet dênı arê meydanê dewı. Qumandani: “Na dewı rê êxparı esta: pesewı genci (eşqıyay) amê, kêo ra non girotê, oncia veciyê koê sima”

Mıleti:

“Ma kes nêdi, xebra ma çına, kam amo, kam şıyo” Qumandani:

“İna nıkha ko derê, hemı ki binê i kemeri derê. Ma nıka vecinımı ko, sima ki xo dı benim, düao bıkerê kı ma bı inon'a mêmı têqarşı, maraba meveciyo. Qerşünü kı erciyê, sıftı sima sonê, nae bızanê!” Nızamo cüamerdi kerdı bı vırniya xo, be xo ki dıma gınay bı tırrê koy. Besı:

“Domanêni, eskeri kı milet xo dı berd, oncia çiyê esto, nêbo kı ma bivênê? Sexılı xo ver sanê, hatê derê sae ser bemı.” Ma sexılê xo sana xo ver, hatê derê sae ser ramıt, girot, berd...

Sexılê ma aǵmı bı bı, çerdênı, ma ki verê kemerê dı niştımı ro. A deqa nıngê veng gına tıfang ro, tenê kı mabên kut cı, ‘teq, teq’ vat, têdıma tıfangi peqay, dıma gırriye kutı tıfango.

Ko ra, vengê berci'a: “Her kes ramerdıyo, hata kı mı emırı nêdê, kes serê xo medaro wel!” vatênı, cêr dı vengê xo amênı ma. Ma verê kemeri dı çhüngjiyaymı pêsêr. Besı: “Wax, wax, wax! Ez vacı, dewicê ma pêro qırr kerdı; hêfê, hêfê, hêfê!” vatênı. Na rê mı rê: “Lao, na familia mı şüra, nêbo kı esker ma bivêno, ma ra no. Bıyi, nae to pırayı” vat, familia xo vetı, cor dı ontı mı ser. Ae kı vat “şüra, nızami ma vênê”, ez terso, mı ard kı vacı, ‘ez nêgênı pıra’ qeşıye fekê mı dı giroti, “Tı cüamêrday, metersı” vat. Ae kı vat: “Tı cüamêrday”, mı ar kerd, daa ki xorê vengê xo nêvet. Xora firsendi ki nêda mı, vatena xo bı familia xo cor dı zê çüali mı ro kerden'a jüye biye.

Sexılê ma bêt bı bı, hergo jüyê caê ro şı bı. Besı xo themez-kıtı bı herd ra, ma rê:

“Domanêni, sêrê sexılı arêdê pêsêr” vatênı. Gulı: “Mı rê çı kı! Ez nêsonı, nızami ma vênê”, mı rê, “to so!” Mı terso ra xo na ro, şıyo sexıl arê da, oncia amo lewê ino, verê kemeri.

Qerşünü zê germi gıriyênı, hatê serênıya ma dı bırr ra zê va o varışı pelçımı vay diyênı. Xêlê waxt ra tepia vengê tıfango bıriya. Qumandani dewicê vetı bı serê kemera dı gırısı ser:

“Vên dı inonê koy, bêrê, teşlim bêt!” Dewic veciyayay bı kemeri ser:

“Bêrê, teşlim bêt! Ekı teşlim nêbenê, benê sebebê ma!” Qomandani:

“Na rê jüanê sıma (Kırmancki/Zazaki) vên dı cı, ina mıheqeq jüanê sıma zanê!” Kokımı na rê Kırmancki veng dênı.

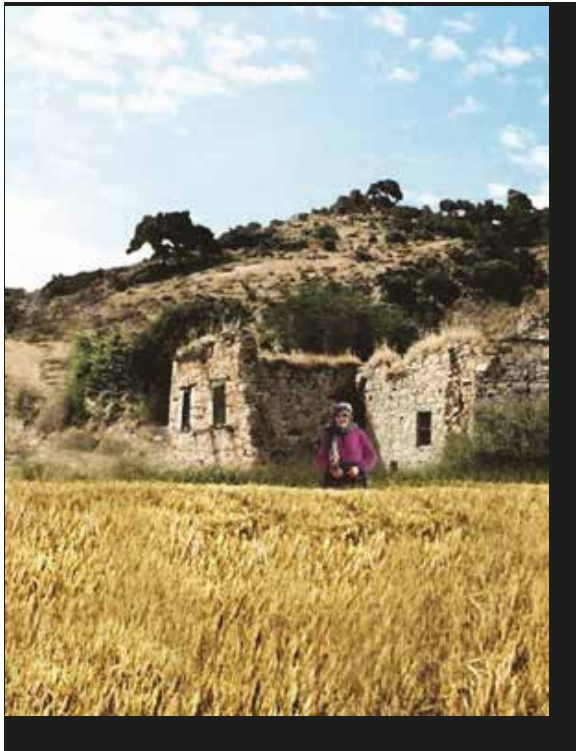
Tenê waxt kut mabên, ma sêr kerd, hirê teni genci dest dı tıfangonê xu'ya ma dı veciyay. Jüyê

pançikê xo sebernay bı, zani ra goni amênı. Besı fekê xo seberna, genco ra jüyê: “Amıkı, se bı, metersı!” vat. Besı: “Sıma bı sebebê dewiconê ma!” vat. Genci: “Amıkê, keşı rê thaba nêbi; sêr kı, ma nao weşımı, havalê ma dirbeti nêgirota, pançikê xo kut bırrık, çır bı.” vat, dıma: “Xe-bera sima esta, na hat dı esker esto ya çino?” Mı vat: “Ez vacı, çino; ma thaba esker nêdi” Hirêmeno xo na hatê Derê Xori ser, hata kı şı, çımo ra vındı bı, ma ino dıma sêr kerd, findetim.

Cao kî misawra veciyay bî, esker şî bî, sêr kerdî
 bî kî binê kemerî dî hirê non bî tenê thoraq'a hao ica dî ca
 ver dê, şiyê. Esker war bî bî dewî.
 Qumandani o non xo dî giroti bî, berdi bî, kê bî kê fetelnay
 bî, vatênî: "Ni nonî kî na dewî dî
 nonê keşî girot, na dewî vêsnonî" hama nonê keşî o non
 nêgirotî bî...

Roc amay bî ortî, waxtê malê peroci bî. Kes nêhawrênî
 malê xo bero dewî. Şüano mal - naxirê xo ardî bî, dormê
 dewî dî meğel kerdî bî, pitênî, esker sêro kî, bêrê, malê per-
 oci bidoşîyo. Ma kî sexilê xo ardî bî boverê dewî dî, kaso
 dî meğel kerdî bî, dewî ro sêr kerdênî.

Esker kî dewî ra veciya, gîna raa Xozatî, vengê
 zîngîkonê malî kut dewî ser.
 Besî: "Urcê, sexilî têrakerê, domanênî!" vat. Ma sexilê xo
 têra kerd, Besî: "Mî qeda, ala a famila mî vecî, bîdî mî"
 vat...

*"ya Xızîrê Gole Çetu, ya mekanê Duzgîn Bavay,
 ya qîlawuz u melekê yê kou, yê hardu rê endî
 haştîye u sareraştîye neşîv kerê. Serru ra dîma
 reyna kotîme ra rau, ma reyna berê hardunê pî u
 khalîkunê ma rasnê!.."*

57 SERRU RA DIMA REYNA KOTİME RA RAU

Rinda SILIZE

... Rêçu wayirê xu kerdêne sae. Serru ra dima oncia bêvengiya de xofine day vi ra yê hardu ser. Qas ve phepugi tey nêwendêne. Theyr u thuri na bêvengiye ra xof kerd, gurefenda qulingul raa goça xu vurnê, zövina welatu ser de şiy. Temelo ke gerv ra dima pagunê khanu sera kerdi vi ra rast, o temel nika oncia gınay vi piro. Hini ax u zar mendêne ke cirani bêrê, jê timêni sere pêresê, jûmini de yaraniye u movet kuyê. Hini pitêne ke germê omnoni de mal u gay dorme ro cı bjêrê, kurne ra uwa serdine mirdi bısımê. Waxtê, uwa hini heni xo xo de bêveng rêzê, waxtê ra dima hini ki endi bi jia. Kutiku, pıngu waxtê, sarê xu na ra şêmıgunê bonu, raê wayirunê xu piti... Yisjiye viye. Çêveri cadai, olaği bêphêzni viy. Werte a yisjiye de inu sare şêmıgu sera we nêdard, vêsâ' – têsâ' heni pıra mendi. Cı rê se bi, keşi nêzona. Toxımo ke cıtkaru eve hunerê çon-dae serre emanetê hardê dewrêşi kerdi vi, tede reşti vi ra. Honde serri amey, vêrdi, qe jê na serre hêgau de nia hir u bereket niame diyaene. Tı vanê, hardê dewrêşi rê bi ayan, zona ke nu toxımo peyêno, tede reseno ra. Destê keşi era yê hekını nêrest. Tijia omnoni vera vêsay, siliyunê paiji de poyiyay. Hêfê kami ere cı bêro?

Sata jüye wertê qıswetun u borzalu de nêzoneme ke se kerime, sata bine oncia ki diyağ dame ra xu. Se kerime, se nêkerime, caê de çımê boni era ma dest nêkoti. Jü teyna ma nime. İyê ke dewu ra kerdê tever, her jü caê de teveru ra warequ de, çadiru de manenê. Haylemeo milet bonu keno sae. Caê de hevê qulık nêno diyaene. İyê ke wayirê mal u gaunê, ejıyatê inu taêna jêdero. Mal u gay miletı dest de mendê, nêroşınê ki. Miletı o honde emegê xu heni est uwe, beles rot. Qıswetı jü nê, dı nêvi. Miletı rê zulım nay vi ru. Jüyo ke tesela xo kote, barê xu guret, gına rau re, şı sukunê pilu. Bara xo rê ma nêwazeme ke itha ra ki şêrime cao bin. Çımê ma ithau ra, dormê Mamekiye de, caê de mendene dero. Hevê qulık rê rajime. Xo xo de fikirime, vame, 'eke dormê Mamekiye de bımanime, belkia ki musada danê, qe ke ni, werte de reyê some, yê

1 Turna sürüsü

lêunê yımışı uwe dame, qaytê bonu beme. Çığa ke cı ra bime morım, qe ke ni, her het ra qezencê ma' o çondae serre ma dest ra nêvejiyo. Verê nenikunê ma tede zon da. Her çi eve qeweta hermunê ma ame virastene, arağê çarê ma tede rêza. Vame, hêçe nêşero. Belkia ki na wertey benê sukıtı, reyna oncia peyser cêreme ra.'

Sıma nêzonê, desto ke toxım esto hardê dewrêşi, roê way-

irê i deşti u mavênê hardê dewrêşi de senê roo wes, senê qewete esta. Desto ke hardê dewrêşi ra riskê xu veto, o dest eve rıza xu coru yê hardu ra nêvışino. Ravê jüya nêbiyaiye sarê ma sera vêrde ra, na ki teka diyina. Nêzoneme ke nu senê qedero, nia ero ma pino? Yê dezê virêni ma zerre de tenê biy vi gais, nika oncia qurde kerdi, sanay verva çımunê ma. Nornaisê ma u piyê mı hona gosunê mı derê. Hur-demêna, tı vanê na dina ra heredan viy. Coru wais era riyê dinu nêkotêne. Çığa ke era tever nêdê, dezo de gıran zerrê cigerunê inu de roniste vi. Moa mı eve bervis nornêne, se ke çımê xu gına ra ma, vengê xu birmênê. Aqlê domoniye cı nêrestêne, çınay ra inu nia xori şia girê dêne. Gerv de cao ke tey maneme, qeza de suka. Bonê ma bi, hama tı vanê tede meyman vime, dı-hirê parçey hêgay ma rê kerdi vi hêsa, tı vanê, ma tede morevay vime. Mo u piyê mı hona xu era yê hardu nêday vi. Piyê mı se ke kar ra amêne, radon nêne zonünê xu ser, eve alaqa xeveri gos dêne. Hetê ra ki rêça wa u biraunê xu kerdêne sae. Eve perskerdene serru ra dima biraê de xu Balıkesir de doz kerd. Sewa de omnonia, pesewe eve faytone kotime ra rae, some. Piyê mı hay dano ra golıgu ser, tı vanê hard ra nê, riyê asmeni ra perrenê ra, sonê. Ez u waa xo ra domonê qerarime (qijime), jûmini de kay keme. Sarê xu sera tariyê sewe de astaru moreme. 2Kewranê sole tariyê sewe de riyê asmeni ra sewle dano. Ca ca sewe bena zulemote, wertê sewe ra astarey bılışkinê. Pesewe reştıme çê apê mı. Pêrunê virare besnê jûmini ra, xeylê waxt heni mendi u bervay. Çond sati mendime, nêzon. A pesewe oncia peyser cêrayme ra. Yoxro ke dewlete musada nêdana, ma ki o ruval ra dızdiya şime.

Piyê mı sata xeveru nêviyarnêne ra. Rozê se ke radon zoni-yê xu sera na ve ru, zoniye de xu sero ez nısnune ru, zoniyo bin sero ki waa mı. Va ke:

2 Saman yolu

"Bao qeda, itha welatê ma niyo. Ma eve zorê destu ardime. Belkia rozê yena, qanun vurino, o waxt oncia peyser cêreme ra. Welatê ma zof duriyo, zof rindeko. Koê ma estê. Sarê her jüy, jüyê bini ra berzo. İsoni ke tede nia da, qeweta dest u paunê isoni jêdina. Cokaro, ma kemer u kuçi eve qeweta dest u pau hurendi ra qılaynay ra, ma wela hardê dewrêşi eve na bêçıkunê xu vite ru, eve nenikunê xu kulve kerde, hêgay vıraşti. Murdosê hev ke piro risnê, veranê cı çale kena pırr. Koê ma koê Avdal u Ejizunê. İsoni ke nia da, serêniye nêvineno. Her dem her bavet ra tarr u turr, yimis, çiyê werdene tede deyraro. Jüyo ke phoştia xu da ra cı, cı ra bêbextiye nêdiya. Rozê ke ma rê bi neşiv, cêrayme ra,

sima na cêvunê xu eve tûyu, gozu, eve şêzu, teu, gîleru pîr kerê.”

Kedero ke riyê piyê mî sera vî, a deqa cî ra kotî vî duri. Eke qalê welatî kerdêne, a deqa riyê xu biyêne roştî, çimê xu bîlîşkiyêne. Mî ke piyê xu nîa diyêne, welato ke mî qe nêdiyo, o welat geyalunê mî de eve zôvîna jû reng neqeqiyêne. Ez u jû waa xo ra gerv de ameyme dîna. Waa mîn’a pile u bîrao pil qîrîm ra ravê Dêsim de amê dîna. O wext piyê mî zewejîyae u wayîrê 6 domonî beno. 4 domonî eve cîniye ra yenê qîr kerdene. Çêna xu (na waa mîn’a pile) 9-10 serriye bena, binê meytu de xeleşîna. Bîraê mî ki 14 serre beno. Raa qîrîmî ra, wertê qelfî ra bîrrîno ra, kofê rae de xu erzeno wertê komela dîrrîka morî. Hata ke eskerî qelfê vîyarna ra, tede maneno. Wa u bîray ra axîrî peynîye de resenê piyê xu. Dewlete pê cêna, rusnena gerv. Yê moa mî ki dî domonî u mêrde yenê qîr kerdene. Moa mîn u piyê mî gerv de jûmîni nas kenê u zewejînê, ez u waa xo ra yeme dîna.

Rozê piyê mî oncia xeveru gos dano. A xevera ke eve ser-ru ero cî pîno, a xevera endî hesnê, zof sa bî. Nêzona ke se bikero. Vîrare besnê ma pêruna ra, sîkîriya xu arde we. Dest kerd hard ra, dîma ki kerd riyê xo ra, va ke, “ya Oî, ma eve xêrweşîye bere, yê hardu rasne!”

Seveta peyser racêraene kot teles. Mîlko ke hukmatî day vî ma, her çî heni hurendî de ca verda, kotîme ra rae, peyser cêrayme ra Dêsim. Waxto ke reştîme hardê Dêsimî, mo u piyê mî vîrçoşîya hardî biy, kelê xu bîrîna, dest kerd hard ra, kerd riyê xo ra. Şûare dê ve pîro, bervay. Dezo ke inu honde serri zerrê xo de cemednay vî, nîka vîlêşîyî vî ru, çîmu ra rêzêne. Piyê mî verê xu çarna ra kou, tenê wext eve hesretîye tede nîa da. Eve vengo dîrvetîn kela cêrî bî, va ke “Laşêrê hukmatî ame, xane u bertengê ma rîznay domonê fekeçîzîkî, xortê nazîkî, pîr u khalîkî, çêney u veyvîkî sanay makînelîyu ver cendegî têsêr de nîznay Namê ma vet be eşqîyay, hawarê ma de kes nêrest, 3destê ma bî jê destê Kerbelay.

Keso ke fekê qersunu ra xeleşîya, sanay xu ver, rae u rûyunê gervi ra telef kerdî, her jüyê de ma caê ser de rusnay.

Ma rêçê jûmîni kerdî vîndî. Zon u îtîqatê xo ra, jîyar u diyarunê xo ra kerdîme morîm. Jîyar u diyarê ma pey de bê niyaz u qîrvan yîsîjî, cendegê ma servîran mendî. Ma honde hawar da pîro, çîra kes tenga ma rê nêrest?” Qesê xu ke qedêna, gîna çhokunê xu ser, heni cêr ra u cor lerza, gîlorşî kerdî war.

Dewunê ma şîyaene rê hona musada çîna. Waxtê wertê aşî-ra Alu de mendîme. Jûyo ke heşîyay vî pê, gerv ra peyser amêne. Dezê zerrê her jüy, jüyê de bîni sera vî. Her xane ra mordemî amey vî kîstene. Taê xanu ra kes nêxeleşîyay vî. Kam kotî vî, kamî rê se bî vî, wa u bîrau, pî u domonî keşî jûmîni ra xevera nêguretêne. Hetê ra ki mîlet teles de vî, sernewde ra bînge sanêne pê. Derdu sero bervîs rê waxtê keşî çînê vî. Pêruna tî vanê, derdê zerrê xu vetî vî, binê gole bêbîni de dardî vî we. Waxtu ra waxtê ke ame, o wext sero bîbervê. Her ca xan u xîrave bî. Mîlet jûmîni de kot têqewete, heni qulîkî sanay pê, tede vînetî. Hetê Erzinganî ra, hetê Şêvajî ra, her jû dî-hîrê sarey naxîr u malo hurdî hêrna. Wertê çor - phonc serru de tenê xu ver da.

Roza ewreyêne derdê khani u newey amey pêser. Oncia goça ma fişte ra rau. Peyniye de tesela ma kote, ma ki bar kerd, şîme suka Estembolî. Sodîr wustune ra, verê xu çarna ra hetê bîmbareka tîjî, veng da jîyar u diyarunê ma, mî va,

3 Bizim eller, bizim taraflar

ARAZE **Necatî TEYHANI**

*Gonia her çi girina, ebe derdê ho
Ho sera erzeno, tari u tenga ho
Hewnê mî di; xêr bî, kewtu bara to
Baxçê made virasto bîlbîlî warê ho
Raverde bîwano esq u çêfê ho*

*Beso nazê nazê, bê na naz naze (bê nata nazê)
Na sewda dîna rê bîvo araze
Wazena zerria mî adîr de bîpoze
Na sewda dîna rê bîvo araze*

*Thomê dîna vanê, bara mî na biye
Gegane wes, dîmera biye kêmiye
Yaru dest kerdo dest, awarise verde
Xecelînê zerria mî kewta ve derde
Raverde bînornî dîrvetîa royê ho.*

HEWNÊ MI

Wisiv PÎRBAB

Raştnuste: Uğur SERMÎNYAN

Mi ewro hewnê dî, hewnê xo de hetê Kemerê Duzgînî ser perro ra, şîyo verê eskeftî (mixara) de amo war. Mi nîyada Bimbarek mekanê xo de nîyo. Qirbanê ke berdê lingan ver, restê pê bîyê qocê hewranê gayî-mal û mîsinî, xarrê dormê Koyê Bimbarekî bîyê. Sipelayê, hewranî ver sono, uşîra destê xo dano herdî ro; kemer, dar û ber têde beno kîrîr û kewî. Vengêde keleşbî ya veng dano, vano “Ya wayîr! Wêlatê Kirmancîye rê rew bîya azadî û xêleşîye, sewanê mi rê halete ke haştî û wêşîye. Qomê kirmancan ra dûrî fiye xafil û nêweşîye, xainên û bêbextîye.” Xebetî ke sêrî linganê Bimbarekî, peznê mi hesna, xo çarna ra, destê xo sana vayî, vayî verê mi çarna hetê Koyê Sultan Babayî. Her hetê koyî bîyo hewz û kesk, gul û vilikî têra bîyê, boye danê, teyr û tur waneno, hewê hewesê mordemî welat ra maneno. Nîçîlîka mîrabê Kemerê Bimbarekî ser o mabênê roşta hewz û keskî de kokimêdo herdîsesipî ronîştayî yo, naleno. Vano “Axxx leminê wayî, wayî! Ma dimi ra têde caverdê dew û rayî, bira onca onceno kardîya birayî. Qomê kirmancî yo ke bîyo kengerê verba vayî. Wê leminê, leminê! Kemer û kuç mi ser ra kerê, derdanê mi biteminê, biteminê.”

Bîyo nêjdî, verê kemerî de amo çokan ser, mi kellê xo herdî ro birna, mi va ke “No çi hal o, no çik o kokim?” Kokimî va ke “La-lawo biko, biko! Adirê zerrîya mi zaf har û luk o. Zîndan ro xo eştî çênek û veyviko. Verê linganê mi de sereyê Arsêrê (Alîşêrî) kokimî cira kerd, mi dî. Pîzeyê mayan ra domanî vetî, ebi mîxon ra kutî merxon ra, mi dî. Meydanê Genimî yê Xarpitî de la est gula lacî vera çîmanê pîyî de. Cênîkê nazlîyî kerdî rutî, pê kay kerdî, dime ra ontî mînan ser, na kî mi diye. Her cayê welatî ra amêne vengê zarî û jîbîye. Na hende dirbet û xafil girane vera çîmanê mi de min a bîye, min a. Na dirbetîya nîyanêne rîyê dîna de kesî de çîn a. Dirbet û xafilê zulimkaronê yezîdo mi be xo çimî ya diyê. Nî derd-kulî mi gurefî, ez vecîyo hewt qatê asmênî, Olîdîwanê Heqî. Mi va:

“Kamera ser û bînê xaino vecî juvînî ro. Dêrsim ra nê zugumkaro dûrî fiye.

Sedayê amê, va ke sahadê to kî yê? Mi va ke sahadê mi qom û zonê Kirmancî yê, zelulî yê, vêsan û viranî yê. Çêneke qickekî xo rê kerdî cênîyî, îyê bînî rusnay welatonê xerîbîye.

Bimbarekî seda xo de va ke acêre so, acêre so. Ê hona

nêaleqîyê xo. Ê hona ju nêbîyê, ju raye ra nêsonê. Ê bîyê layê manika sarî.”

Kokimî hona nuxdê fekê xo nêqedêna, hewazga vayî de vengê berbîsêde cênîkê gosanê ma ro şî. Ma hurdîmîno xo çarna, bover ra cuwanikadê kokime hews a Qoce Sorî ver de amê çokan ser, kelle xo birna, çutê çilê xu yê mîminî vêsna. Hem berbena duyawo kena, hem ebi berbîsê xu ya hawar kena, veng a serveranê jîyar û dîyaranê Dêrsimî dana.

Kokimî va ke “Rind gos bide biko!” Cênîke berbîsê xo de norna (lorna), va ke:

“Der û derxanan de gonî bêştîye
Tayîne qebl kerda koleyên û bindestîye
Royî ver der o ziwanê Kirmancîye
Têde caverdê edet û torê kanî
Nêercîna saba îqrar û îmanî
Juvînî nas nêkenê der û cîranî
Çêber de nêno turîkê Kalê Gağandî
Qilêr û qertîs ra nêna simitene awa Çemê Muzûrî

Êndî çêwan de nêpêsewa qawuta Xizirî
Taliban ra linga xo onta rayber û pîrî
Kes êndî royê Kirmancîya Beleke nîyano xo vîrî Anca zugumkarî amê adir verdo

Cizîr, Çewlîg, Gimgim, Amed, Dêrsim û Farqînî We-sawes mordemo wenê ewrayê Mawîyayê bêîman û bêdînî Ya serverê jîyar û dîyaranê Dêrsimî!

Ya asparê serê vayî!

Carê feqîr û fiqareyan de rew bê, rew deresê Gonîwero welatê ma de kerda sewarese Qey ma û azê ma rê çîn a rocadê wese?

Xizir!

Xizir vengê bêkeşîna sarê êzdî, kirmanc (zaza) û kirmancan bihesne, bihesne! Paytext û saltanatê zulimkaro adir ci verde, bivêse

Eyno rê kî bere çîrîya ewladî

Ti sarê mazluman rê Olîdîwan de bike sahadî!” Kokim bî murizin, çimê xo cinay pêro, çîman ra di dilopî heştîrî ginay war ro. Vest ra xo ser, perrî akerdene de, ez xîl bîyo ke linganê Bimbarekî de pêbicêrî. Henî a firqan de heştîyo xo ke ez cile dir o. Tîjî zereq do, dakila mina zelule onca vecîya vera roştîya homete, kena rica û minete.

CAMIYE

Munzur Güven KILIÇ

Amnon ke mektev biyêne tatil, ez xorê siyêne sukunê veroji de serva xerzligê ho guriyêne. A serre ki oncia şiyu suka Mersin, 2 Asmi ke gurine, oncia eve otoboz peyser amune Dersim. Wuzra ra ki eve dolmuşê dewe şine dewe. Dolmuş sereniya qewa de vinet, ez amune war ke, verecoy şêrine qewa, hal u demê qomê ma perskeri, “ma ve xerdi!” vajine, xorê çayê bısımîne, dora dime ki şêrine çê. Ez ke davacer hetê qewa ser amune, eke çı biveni! Lewê qewa çimê Khale Sipi de hayleme wo, karkeri (emelay) hêni ke gurinê, isu sas beno. Mutahitê yinu ki dewa mara ismail’o, dewa mara Xıdır ki tey gurino. Mı vake: “Bıra ma ve xerdi! qeweto bo, no ciko ita virajino?” Xıdırî va: “Xêr be sılamat, camiya virazeme.”

“Hew, Camiye! Sene camiya bira, kam ita sono camiye ke, no sene yiso?” Vake: “Bıra ju vali esto “Kenan Güven” vanê, hên qerar do’ve cı, dewu butine de camiyu virazenê.”

“Hew no sene yiso nianeno, ma, ma butu ki Alevime, Raya Haqi derime, ma camiye Sebikeme? Marê rawu virazê, sağlık ocağiye virazê, eletırk biyarê, telefon biyarê, mektevê ma rindek virazê, otobozê seredariye (belediya) heroz ju raye bêro dewa ma, marê xızmetunê nianenu bıkerê?”

Dora dime ez şiyu çê, mektev bive ra, ez şiyune mektev, piyê mi ki o waxt muxtarê dewe bi.

Rozê vake: “Vali yeno camiye keno ra, xevere rewra rusna. Emır do, Vato dewiji butu a roze uza hazır vê, yamu, yamu kes cayê nêşêro. Ez yon, ma pêro-piya camiye keme ra, namozo viren pêro-piya keme.”

A roze qomê dewe biyo top amo. İmam hetê veri de, peyê imami de vali ve qomutanê qereqoli ra, peyê dinu de ki dewiji kotê sıra, namaz kenê. Ap Zılfî vano: “Ero, veng mekerê, yi ke sekenê, ma ki jê dinu ho keme çowt, urzeme ra, ala va reyê tha ra şêrê, dora têpiya Haqi ra ve xêre.”

Camiye kerde ra. İmam suke de mendêne, eve arave amêne dewe - şiyêne. Kes camiye nêşiyêne, imam amêne satê - dı satı dewe de vînetêne, têpiya peyser şiyêne suke. Asmê, dı asmi hêni verdi ra. Peyecoy, camiye thol mende, serri serru dima verdi ra, camiye hêni thol mende. Na serrunê peyenu de dewızunê mara çê ap Cemali eve xêrê xo xeyle tede xevetay, camiye serva mezelxani çarnê ra potxane (dunike).

Awa - nawa lewê çimê Khale Sipi de, serva mezelxanê ma, potxanê ma ki esto. Ju ke şî haqiya xo, çê dey uza heqa huy u zengeni danê, werdisê çewreşi danê.

İyê ke emeg tede werdo, berxudar bê, wes u war bê!

EMBAZO ‘HEKE

Ali MEYMANDAR

Embazê ‘heki vinayış boll zoro, wext beno kî kes se merdîman’a embazey keno, nay ra qe jewên do ‘heke (raşt) nêvîjyeno. Kes vano; tamam, no merdîm merdîmo hewlo, kes şeno cî’ya embazey bikero, labirê rocê hereketê keno ew emeleyî, pawitênî merdîmî keno vîni.

A serr xala mî Estambol ra amê bi, mî rê va: “Ekî wazenê, mîn’a bê Estambol, ma to rê uja dî karê vinemî ew xo rê keyedê ma dî bîmanî.” Ê wextan dî xortanê Meymandari pêrîn waştê kî şîrê Estambol, bollê cî keye ra remayê, şîyê; mî zi waştê şîra ew no zi qandê mî uni bî kî ze kî çol dî aw bîvîna.

Ez zi a serr xalda xo’ya şîya Estambol. Sifte çend roci keye dî menda, dîma mêrdey xalda mî, mî rê jew qonfeksiyon dî kar zi dî.

Karkerê kî qonfeksiyonan dî girweyayê, bollê cî zey mî qeçî bi, roc dî des, des u dî (dîwês) se’atî cayanê bêsî’hetan dî girweyayê. Êyê kî şîyê mekteb, nîmey roci ameyê kar, nîmey roci zi şîyê mekteb. Qeçan tenya sagirtey nêkerdê, êyê kî xeylê wext sagirtey kerdî bi ew thayn makinan dî deştîş mîsay bi, çî wext sagirtên ydo newe ameyê, sagirtên dê kî’hani terfî kerdê ew makîna dî girwayayê. Hedefê her sagirtî zi makîna dî deştîş mîsayen bî, çîkî makinan deştîş dahana rehat bî ew perey cî dahana vêşî bi. Qeçekê kî kûçan dî bîvazdê, kay bikêrê, zerria xo’ya werdi’ya ‘ez seni makinan dî deştîş mîsena ew seni makîna dî gurweyena’, o xeyal kerdê. Hedefê mî zi zey hîrg sagirtî, makîna dî deştîş mîsayîş bî.

Merdîm şîro kotî, bêembaz nêbeno. Mî zi waştê kî çend embazê mî bîbê, labirê embazê ‘heki vinayenî rê merdîmî rê xeylê wext lazîmo.

Qandê şamîda dîhîrî se’atê miyabeyn dayîşê ma est bî. Siftê karkerê kî makinan dî girweyayê, ina kar vîradayê u vîjyayê teber, dîma sagirtan vîradayê u vîjyayê teber. Miyabeyn cî dayîş yan zi şan kar ra vîjyayîşê karkeran, zey hîcra ra teber vîjyayena me’hkuman bî. Heme zi rînd zanayê kî; çî wext miyaben cî dayîş bîqedîyo yan zi şefaqê wextê kar amayen bîbo, ê dê bêwaştên’a peyser ageyrê hîcrada xo. Fîna zi hîrg miyaben cî dayîş u şan kar vîradayîş dî, ganê hemîn zey pîrpîlık (perperîk) biyê şenîk, ‘hendîk biyê şenîk kî, to qay vatê; şînê ew banê cezay’ê soxemendî ra peyser nêageyrê.

Heşte dî finê roca hîrêşemî (sêşemî) kûçe dî bazar ronayê, qandê coy cî rê bazarê hîrêşemî vatê. Çî werdi, çîna, zerzewat, meywe xeylê çî nê bazaran dî ercan roşyayê, qandê coy akêrdîş ra heta girotiş, isanî zey morcîlan bazarî miyan dî geyrayê ew sîxlet ra kes nêşayê vernîya xo bîvîno.

Roca hîrêşemî bi ew şodîr (şefağ) rayo kî mî xo miyanî vate; ewro roca bazarê hîrêşemîya, çî wext dîhîrî miyaben da cî, hîma şamîa dîhîrî wena u jew embazî’a şîna bazar. Merdîm çend qandê vernîda xo rê pîrogramî vîrazeno wa vîrazo, wext pawîtoğê cî bîbo yan zi nêbo, her çî ra xoserî biyayîş’a, ravey şîyayena xo dewam keno.

Karkerê kî makîna dî girweyayê, cadê xo ra weriştî ew vîjyay teber, ma sagirtî zi inan dîm ra vîjyaymî. Wextê bazar şîyayîş amey bî, weynaya çorşmedê xo kî kam şîno bazar yan zi kamî’a şêna şîra, jew a kîşt, jew na kîşt şî, thayn zi qonfeksiyonî ver dî ronîştî.

Sifte xorê xeylê biya hêrs, çî rê mî nêşa şîra, çîrê mî veri jewî rê nêva? ‘hêrs, hêrsî dîm ra ame u cayê dî bî şenîk ew mî va; qe no heşte nêşîra, teba nêbeno, soyînê dinyay niyo kî. Qay ê do ‘heta heştêna qandê şîyayenî xorê jewî bîşa bîvîna. No heşte ra omîdê mî nêmendî bî, kêberê qonfeksiyonî vera çok biya, vêşî nêravêrdî, pey ra destê erzîya doşîda mî; karkeran miyan dî sagirtêno mî ra kî’han est bî ew namey cî zi Selîm bî. Destê Selîmî doşîda mî, qîsey cî fek ra zey qanîk cawîtişî vîjyayê u va; “Tî dê se kerê, ekî wazenê, ma piya şîrê bazar?”

Ze kî wext mîn’a kuşat bikero, veri mî va; heme çî temamo, miyaben cî dayîş bîbo, ezo jewî’a şîra, labirê mî nêşa kesî bîvîna, çeço kî omîdê mî nêmend, Selîm persa xo’ya vîjya.

“Beno, ez zi wazena bazarî bîvîna.”

Cadê kari ra ‘heta bazar, kes xopay panc deqey dî şîyê, labirê bazar kûçeyen dê dergî sero bî, sifte ra ‘heta soyîn

se'atê dı kesi nêşayê bîqedino.

Ma bazari miyan dı xeylê geyraymı ew peyser ameyen dı, Selim dezgedê engûran vero vinderd, ez zi şiya cı hetek u mı va:

“Se kenê, wazenê engûr biherinê?” “E, ekı tı engûr ra ‘hes nêkenê, ma şenê zewmbina meywe biherinımı?” Embazdê xo rê pers kerdışi SZlimi, yeno no ma'hna: Selim embazey zano ew embazê do ‘hekeyo? No qıdum, qandê embazey qıdumo pozitif bı.

“Beno, labirê ez do peranê cı bıda!”

Mı çend va; ‘perranê cı e do bıda’, ey nêverda, bı xo day u pêlekê engûr zi girot xo dest u zey serxoşan xo şanayena dewam kerd ew serrey xo kilmek ra tada mı u va; “dostê mı, tiyê çıçı pawenê? Waxtê ma vêşî çınyo, kûceyo kı verni dı, ma dê bazar ra bıvıjımı teber!”

O verni dı, ez zi dım ra ameymı kûuçeyo kı ey vati bı, ma dê bıvıjyê teber, uja ra ma bazar ra vıjyaymı teber. Mı xo miyan vatê; mı rê kı Selim embazey rê hewlo, herinayenda engûr dı nêverda ez dest çekera xo tunık ew o do engûrer zi bero karkeran ra zi vıla bıkerö.

Na fikırayena rında, ma ameymı nımedê ray ew Selim finê ra vinderd, weyna mı ra, çımê xo kerdı gırd, destê xo'yo veng zi rona pizedê xo ser, zey siyasetkerdoğê duzenbazi, tucaro zûrker asayê, mı zana kı o do tebayo xırab bıkerö u uni zi bı, va: “Vındı, bê, tiya dı iniyê esto, ma na engûrer bışûwê!”

Ez şiya cı hetek, mı pawitê kı engûrer bışûwo ew dıma ma dê şırê cadê kari, labirê seni kı engûr şûwıt, şı rayda pey u ronışt.

Veri mı nêşa fam bıkerä, se keno, çırê rayda pey dı ronışt?

Serrey mı dı hemê çi bı bı têmiyan, uni şaş biyayen'a bê'hereket pay dı vinderda, Selim şaş biyayışê mı ra bêxerber, pêlek ra goşeyê engûr'o gırd girot, uni lez werdê kı tı qay vatê, lez nêwero, dı kilo engûr cı rê teba do nêmano.

Goşeyê qedina, goşeyê dıdın dı ez ameya cı aqıl, fekê cı engûr ra pırr, serey xo açarna mın'a u va: “Bê, ma engûrera xo bûmı, dıma şımı, nika ma şımı, uja dı ma rê engûr nêverdanê!”

‘Heta na qısa “nika ma şımı uja dı ma rê engûr nêverdanê” nêva, mı niyetê Selimi fa'hm nêkerdi bı, ma nezdi se'atê sıxleti miyan dı keyf'a ray şı, engûra xo herinê, labirê na qısay Selimi her çi kerd bêma'hna. Mı va: “Tı bûrı, zerria mın'a nêwazena.” “Seni zerria toya nêwazena? Mı to ra pers kerd, to nêva, ez nêwazena, çı nika

una kenê?” Selim benokı kıştä xo ra ‘heqdarö yan zi ez waştên u pawitenda xo dı ‘heqdar niya. ‘Heqê mı esto yan zi kam mı rê nê'heqı nêkeno, ‘hereketo kı mı rê raştö, ey ra zi zey xo kerdış wazena u pawena?

Merdım, çıyo kı êdê ciyo, perey xo'ya herinayo, ekı nêwazo, bar nêkeno ew mecbur zi niyo! No ‘hal dı, ey rê nêşena teba vaja, labirê şena cı'ya embazey nêkera, çıkı embazo ‘heke niyo. O raştöya xo wegıro, ez zi raştöya xo wegına!

HER KES ‘HEMALÊ RAŞTEYA XOYO.

“Thayn pizey mınö teweno, coka nêwazena bûra.

Goşeyên do werdı da mı u va: “Tenya ney bûrê, besö!”

Mı zi goşeyê engûr werdı, pêlekê engûran'o veng zi uja dı vırada u ma şı cadê kari.

Karkeri qonfeksiyoni vera ronıştey bı, jewi va:

“Şımayê koti ra yenê?” Mı va:

“Mayê bazar ra yemı.”

“Ma, şıma ‘heta bazar şiyê, qey kes çiyê xo dest'a ano.” Ez şermayaya ew mı nêşa çiyê vaja, labirê Selimi zey siyasetkerdoğânê çewres serran, ze kı ma piya nêşî bazar, ey engûr nêherina ew hemın zi tenya nêwerd, tı qay vanê, uja dı çınyä, zerrihera'ya va:

“Sıfte mı aqıl dı bı, labirê bazar dı aqıldê mı niyame, ma kı amey nımedê ray, ame mı aqıl, labirê waxtê ma nêmend kı fina ma pey dı şımı, çıkı kar ra berey manemı, coyra ma una veng amey.”

Na zûr boll zordê mı şı, ez bı ‘hêrsa weynaya pıra ew seni çımê ma gunay pê, ey hıma riyê xo açarna cana, labirê mı rê kı ey zi rınd fa'hm kerd, na zûr weşdê mı nêşî bı ew na zûr dıma ze kı ez ey pırojında zerrida xoya rovêja.

Heşte rew ravêrdı bı ew fina roca bazarê hirêşemi bı; zey her şefaçı thayn rew şı bı ya kar,

Selim zi qonfeksiyoni vera karkeran'a pawitê. Seni mı dı, cadê xo ra werışt u tı qay vanê heştöyo verin ma piya nêşiyê bazar, ey çewtey nêkerda ew dıma qonfeksiyoni vera zi zûri nêvato, uni zerrhera'ya mı rê va:

“Ekı wazenê, dıhirê werdenda şami dıma piya şımı bazar?”

“No bazar ma jewna embazi'a qısey xo kerdê jewı.”

No cuwabi dıma ey zi fa'hm kerd kı ezo nêwazena ey'a şıra bazar, riyê xo kerd tırş, heta dıhir mın'a qısey nêkerd.

Dıhirê werdenda şami dıma mın u jewna karkeri'a şı bazar, ma bazar dı thayn geyray u peyser amayen dı embazi va: “Bıra, ma thayn meywe biherinê, hım ma bı xo wemı, hım zi embazan rê bemı.” Na fikırayena embazi mı rê boll weş amê, mı xo pize dı va, mı rê kı no embazo ‘hekeyo. “Boll rınd beno, ma thayn vêşî biherinım kı, pêrin rê qım bıkerö.”

“Raşt vanê.”

“Ekı fıkrê mı pers kenê, ma engûr biherinımı.” Ey zi qebug kerd, dıma ma şı dezgedê engûran ver ew embazi va:

“Keko, to rê ze'hmet, ma rê hirê kiloy engûr bısençı!”

Hewna mêrdeki engûr pêlek nêdekerd bi, ma wurdına finê dı dest çekerd tunikandê xo, ey va: „Ez do bıda.“ Mı zi va; “Ez do bıda ew no heşte ez dana, heştêna tı bıdı.” Ey va:

“Temam uni beno.”

Ma engûra xo girot, raya qonfeksiyoni dı bazar ra vıjyaymı, bı keyf’a resaymı cayê kari ew karkeri ‘heme qonfeksiyoni vera ronıştey bi. Embaz sifte şı zerre, engûrer şûwıt u ame, cayo vengo kı sifte dı, uja dı çok bı, dı destan’a pêleki akerd u veynda karkeran va;

“Embazêno, bêrê, ma boll herinayo, her kes xo rê goşeyê bıgiro!”

‘Heme amey, arêbiyay çorşmedê embazi ew her kesi goşeyê girot.

Selim zi kêberdê qonfeksiyoni vera vınderdi bı ew niyame, engûrı nêwerdı. Beno kı engûr ardış u vıla kerdişdê ma’ya ey zi rınd fa’hm kerdi bı, qandê çıçi ez ey’a nêşiya bazar, coyra niyameyê, engûr nêwerdê.

Mı finê veynda cı, sa’hata kı çimê ma gunay pê, riyê cı bı sûr, bêhes ze kı vajo, ‘ez nêwena’ kılmek ra serey xo şana. Dıma mı goşeyê engûr berd, dê cı ew mı va: “Tıyê çı ninê, una nêbeno!” Ey va:

“Pizey mıno teweno, coyra nêşena bûra.” Na qıserı dıma mı fa’hm kerd kı ey ‘heme çi rındêna fa’hm kerdı. Mı destê xo kerd derg, goşeyê engûr dê cı ew mı va: “Bıgi, nay bûrı, ekı ma heştêna şımı bazarı, mı rê kı pizey ma wurdınan zi do nêtewo!” A roc ra tepeya hırg bazar şıyayış dı, çıyo kı ma piya ardê, Selimi waştê kı bı xo vıla bıkerı. Embazo ‘heke geyrayışê merdımı, raştıya xo geyrayışo, çıkı hırg merdım, embazo ‘heke raştıya xo ser ra tarif keno kı raştıya merdımı zi merdımı tarif kena.

-Embazo ‘heke, barıkerdenda cı ra belı beno-

Qısebendık: ‘heke - has şagırt - çırak heşte - hafta hirêşeme – Salı banê cezay (qısa newi) - cezaevi soxe-mende - lanetli sıxlet - kalabalık ‘hêrs - kızgınlık şenık - hafif qudım - davranış pêlek - torba goşe – salkım pırojın - elek

XİZİR TO DE BIBO HEVAL. * **ÎBRAHÎMÊ XAŞXAŞE**

*Îqrar Raya Heqî de ke,
Xizir to de bibo heval.*

*Çêverê kînî cade ke,
Xizir to de bibo heval.
Edeb û erkanî birame ke,
Xizir to de bibo heval.*

*Îlmê Enel Heqî fam bike,
Raya Heqî ra tham bike,
Perwane be, sama şo ke,
Xizir to de bibo heval.*

*Hêy Pîr, hêy Pîr, hêy Pîr, hêy Pîr,
Xizir to de bibo heval.*

*Îbrahîmê Xaşxaşe vano ke,
Asa dewrêşî destê xo ke,
Dima edeb û îlmî şo ke,
Xizir to de bibo heval.*

*Pîr û Murşîdê xo nas bike,
Erkanê rizatîye birame ke,
Wele merze rêça xo ser ke
Xizir ma de bibo heval.*

*Îlmê Enel Heqî fam bike,
Tî tî be, raye ra tam bike,
Perwane be, sama şo ke,
Xizir to de bibo heval.
Hêy can, hêy can, hêy can, hêy can,
Xizir to de bibo heval.*

Berlîn, 05.10. 2019

*** beyte (dêyşe)**

MESLAY QIRIKÊ QELA Zend PİGAR

Waxto g ma qic bi u zaf vovr varên u qela (qılancıka siae) vovr nequr kerdên, qellê vovr qultinên. Piloni ma, ma ri meslay qela vatên: Kêyney pyexmeri ma, ‘Hezreti Fatma, yow ruc resnê xu gena u şına kueliyon. Kueliyoni xu dona arye u kena derzı. Derzê xu nona pıro (pırı). Yow qela ra vona:

“Şue, piy mı ra pers, ez derzı wegiri nyo z wa derzı mı wegir?”

Qela fırr dona, şına pyexmeri ma het u cı ra persena. Pyexmer vono: “Wa derzı Fatma big (bigêro) we.”

Qela şına, zûri kena, vona,

“Pyexmer vono, ,wa Fatma derzı big we.” ‘Hezreti Fatma derzê xu gena we u veri xu dona kiye. Şına, resena kiye u derzê xu nona rue u vona,

“Ez qefiliyaya, kef kowta.” Pyexmeri ma vono,

“Se bı, tı kef kowta?” ‘Hezreti Fatma vona,

“Mı derzê kueliyon guret we.” Pyexmer vono, “Mı va, wa derzı Fatma big we.” Pyexmer uca zowt don qela rı, vono, “Mela qırıkê tu qul (lon) bo, tı çey (qet) meşki mird awk burı!”

Zowti pyexmeri qewiliyen u qırıkê qela bena qul. Mird neşkena awk buro. ‘Hela vovr varey, qela du’hey kena u vona, “çond zaf vovr varena, wa bıvaro.” Qela vovr nequr kena u mirdê xu vovr qultinena.

MI RA ZÛR, HUMAY RA RAŞT MI YOW TÊŞT
HELAW VIRAŞT
PÊ ŞİMA Kerd RAŞT.

MISNAENA BINGÊ ZONNÊ MA Ali DİKME

Maê ke bime kokimê fedudi, nıka hona aqıl u famê ma sono ser ke ma çıqa xeta kerda. Zonê xo domon u tor-nunê xo salıx nêdo. Na qesa tenê bingê ra bijêrime. Zun domonênı de mışino. Zerrê çêyi de eke qesey bi, domoni tey mısênê. Tenêna avê şêrine; jü ke bonu virazo, no temelê yê bonunê xo eve vatena xo ser kıneno. Bingê mokem virazeno, keno qaim. Kemerunê rındı bingê de nano ro. Çae? Vano, bonê na dêşi sero vındeno. İtha ra na mesele ra kun ra rae, tenê na zon sero fikrê xo van. Zerrê çêyi de domono qız ma u piyê xo ra na zu‘ mıseno. Bingê zoni nao lorike ra, sanıke ra, qeydu ra, adet u kulturê xo nia cêno. Na zon gosê dey de ca cêno. Tenêna ke bi pil, na aylım movet u meselu ra aqılê xo keno hira. Jêdneno, peydona waneno, defter de nusneno, yê zoni ra ilm u irfan cêno. Yê defter u qelemunê xo dano we, dine ra kuno ra rae, zonê xo keno dewleti, kıtavı vezeno, qeydu vezeno. Zon xo be xo keno dewleti.

Dewrê ma çütır bi? Ma zon qesey kerd, nusnais çinê bi. Ma mal u gau dime bime. Ma suxrê çêyi ontêne, lınga ma ra çarix, lesa ma ra kinci çinê biy; ma na zon ebe na şıyaset ra hata roza ewroyêne ard. Peydona domonê ma şıyêne, mektev Tırki wendêne. Peydo Zonê Ma werte de biyêne hewt u pangele, şıyêne. O oxt wendis çinê bi, cem u cematê ma na zon ra biyêne. Çütır beno ke o dewr de kemênia xo çinê biye. Bêrime roza ewroyêne. Ewro Zonê Ma de çıyo ke çino, o çino. Çı çino, zonenê? Qeseykerdene çina, kes qesey nêkeno! Xo ra ar kenê. Key ke nişt be ro, zor da be zonê xo, o oxt çı kerdo xo vira, yeno ra viri.

Se beno, gelet qesey kerê, milet şêro bıhuyıyo, peyniya ninu zon mısena. Eke nia kerd, na zon weşıya xo rameno.

Çiyêna biari ra sımı viri: roz jü name bımısê, heşte de heşt namey. Asme de hırıs u dı. Des asmi de hirêse u vişt name keno. Xortê ma mevazê, ma ney nêmiseme. İngilizki, Almanki, Fransızki, nine ke çütır mısê, zonê xo ki heni mısênê.

Qesa mına peyêne: aqıl ra dot duna tariya. Ma gereke aqıl ra rae ra şêrime. Caê sımı pêrüne serê zerria mı dero. Weşıya sımı pêrüne wazen, hata nustena min‘a bine.

Çewaê Piltani pêrüne selam ken, wes u war bê.

MERDIMO HER

Veraroc KARUL

Ju dewe bena, perseri aya dewe de koê tujiki percêri de
ju deşte bena, deşte ra cêr yew dere xoriye de awka ticla
şona. Name dewe mehyun beno.

Zerê dewe yew merdım bêkes u sey beno. Kes eni çino,
o honde ke feqıro ison biewniyo cıra vano ; “Ho pay
ra mıreno” herkes be eni merdımı kay keno. Yew roce
kewno sarê eni merdımı
vano;

“Ez şonu hetê felek gerre keno” kewno rayer şono, cêr
ra şono cor ra şono. Nêzgıra yew kutıki vênêno. Eke o
kutık ho mêyesun xo ra fetelnenno.
Kutık ra vano

“Tı hê xorê se kenê”

Kutık vano: “Ez o honde ke biyu vêşan, ez vêşaniye ra
nêweş kewto, mêyesi mı rê amey
pêser, tı ho şonê kamca”

Merdım vano; Ez xorê yew merdım seyek
Ez şonu hetê felek
Cıra perskenu
Key akeno mıre yew kêber rındeke”

Kutık vano ; “Eke tı şiyê xêre piyê xo eni halê mı
zi vace”

Merdım vano: “Temam”

O kewno rayer giru giru şono, beno têşan u vêşan, o
waxtê ayê ra yew cıter aseno. Zerê xo de vano; “Ez şonu
lewê cıteri belkia werdê dano mı” Şono cıter hetê, cıter
werdê xo, merdımê de barkeno. Cıter tıra perskeno.

“Tı çıkê, çı kareyê
Kamca ra yenê, şonê kamca”

Merdım cıter ra zi vano:

Ez xorê yew merdım seyek

Ez kewt rayer şonu hetê felek
Feleke ra perskenu
Key mıre akeno ju kêber rındeke

Cıter merdımı ra vano,

“Xêre xo derdê mı zi felek ra vace
Wa ez kesi rê nêbi mıhtace
Ez key vênêno xorê pere u zerın sace”

Merdım kewno rayer giru giru şono, şono reseno tır-
male zerê yew kuçey de ro-nişeno. O ke ronışte hewnê
i yeno, xo derg keno. O waxtê merdımê uca ra vênê.

Merdımı Paşay gênê merdımı benê paşay hetê, paşa tıra
perskeno:

Tı çıkê, çı kareyi
İtha ra tı geyreni
Ya tı vanê ya zi ma milê to bıneni”

Merdım vano :

“Ez xorê yew merdım feqıreko
Ez dewe ra veciyau xo rê şonu hetê feleko
Cıra perskenu
Key dano mı yew qeder rındeke.

Paşa ay merdımı ra vano:

Tı şonê hetê feleke
Şarê mı nêgoştareno
Wa felek mı rê zi bivêna ju çareke”

Merdım xo mirdê keno, rayer kewno giru giru şono. Çe-
wres roc u çewres şewe rayer ra şono, peyniye de reseno
felekê hetê.

“ Ez şew u roc geyrau mı de nêmendo teqetê
En peyniye de ez ameu to hetê
De mı rê vace key abeno qederê minu rındeke”

Felek fikiriyena fikiriyena peyniye de eni qal u qesey
fekê ra veciyenê

“Tı amey mı hetê
To rê abiyo qedero rindekê
Mı de bızeweci, tımu tım ma bêtê têtetê”

Merdım vano;

Nê ez to de nêzeweciyeno
Talihê mı rındê to vat ke “abeno”
Ez nika ra tepia qederê xo paweno”

Merdım persê kutık, cîtêr u paşay zi perskeno dano pıro
yeno keye. Yeno Tırmale şono paşay zi
hetê, paşay ra vano; Felek mı ra vat ke
Kes vate cênike nêkeno
Eke cüamêrd bıbo pil
Heme kes zê ayê keno”

Paşa sarê xo ra kalawe veceno, eke paşa cênika, aya
cênike tıra vana:

“Bê mı de bızeweci
Tı ma rê bîbê pili”

Merdım vano;

Nê ez şonu keye lingun xo derg keno
Xo rê qeder xo u talihê xo paweno”

Merdım kewno rayer pira ra şonu hetê keyê xo,
şono reseno cîtêr hetê, cîtêr ra vano;

Felek mı ra vat
Cîtêr şiyêro binê a dara mazêri bivêno Uca de yew hilê
zernun vêneno.

Cîtêr şono binê dare kıneno, eke o merdım raşt
vano, tıra vano;

Bê ma xo rê werte ra barkeri
Tı ke mı het de vınde ma weşıya xo rınd kerı

Merdım vano;

Felek mı ra vat qederê to abeno Ez xo rê şonu keye ez
talihê xo paweno.

Cîtêr se keno, çı keno merdım zê ay nêkeno. Merdım
gıru gıru şono lewê kutiki, kutiki ra herhewal her çiyê
vano. Cıra tepia felek seba
kutiki se vato ayê zi kutiki ra vano;

Felek ra mı ra vat
Eke to di yew merdım Her
Xo vırkerê ser

Tı cade benê weşu war”

Kutık zerê xo de vano: “Zê eni merdımı her
çiniyo.”

Merdım vano:

“Xêre xo hey bê nêzdi”
Xo erzeno merdımı ser weno hêdi hêdi
Kutık beno weşu war, vengê berzkeno Vano; “Mı weşıya
xo de zê eni merdım her nêdi”

HASAN ZÜLAL

(Hesen Beg, Lazê Wuşêni)

Fatma Rozine ZÜLAL

Soê Wuşêni, pilê Demenu viyo. Xeylê cematu de hurendi gureta. Mordemo çhêr viyo, semt viyo, qesê xo qese viyo. Wertê aşiru de, wertê Demenu de qesê pêre kerdo. Eve Sey Rızay ra. Niyaz pozenê, anê hetê Dolu Bavay, uza cemat kenê,
Avasu ve Demenu ra b i a r e hurê.

Qolê Silê Suri de dı lazê Soê Wuşêni kışinê. Avasu malê Demenu hetê Miski de des o dı tenu Demenu ra kışenê, mal cênê, sonê. Raa diyine ke yenê, cênike mali de bena. Cênike ra vanê:
“Silê tû’yo Sur kotio?” A vana:
“O şiyi, karê xo esto. Nika ke xevere cı rê şiyi, dı gami de sima pê cêno.”

Demenu xevere danê Silê Suri, Silo Sur yeno, nano ro dime, sono ke haê hetê Pêtere de, binê goze de niştê ru, nu’ wenê; mal dorme de hao çereno. Silo Sur nano pa, des o dı mordemu kışeno. Mali cêno, cêreno ra, yeno. Avasu ki Demenu ra kıştê, dısmenaênî wertê de viya. Demenu ve Avasu ra pilê aşiru kunê werte. Pilê Avasu Sey Rıza viyo, ye Demenu Soê Wuşêni viyo. Xevere rusnenê, vane:

“Bêrê, bême hurê.” Pilê Khurêsu Wuşênê Seydi, Qemer ağaê Heyderu, hona zafeteney benê. Hetê Dolu Bavay de bêrê hurê ke endi cênci nêmirê, dısmenaênî werte ra wedarê.

Niyaz pozenê, anê. Soê Wuşêni, heso dirvetino, dı lazê xo kışiyê. Qesê xo qese viyo, her waxt peyê qesê xo de vineto.

Sey Rıza vano: “Niyê ke sima kıştê, ma ra; cirmê inon ma del!”

Soê Wuşêni vano:

“Niyê ke sima ma ra kıştê, cirmê dinu kam dano ma?” Sey Rıza veng nêkeno. Soê Wuşêni girmike dano niyaz ro, keno letey, niyaz cêno, xıl keno, erzeno cer. Tıfongu çarnenê ra jûmini, pilê aşiru kunê werte, nêverdanê pêrodê. Cêrenê ra, her kes horê sono.

Soê Wuşêni wayirê hot lazû, jû çêna viyo. Hirê rey ze-wejiyo, jû xanîma xo rew cêncênî de sona haqiya xo.

Soê Wuşêni qewğa Hurruşi de, hokmati çheki dê cı, qolê xo cêno, sono, qewğa keno. Koti ke herv biyo, hokmat pilê aşiru rê çheku rusneno, yi eve qolê xo sonê, danê pêro. Dodıma qewğa Şêx Saidi de hokmat qersunu dano cı, çhekê dinu biyê, sonê hetê Pêre de qewğa kenê, ağaê aşiru pêro eve qolê xo ra amê a qewğa. Hokmati nia do ke koti düstê dewlete yenê, xevere rusneno pilunê aşiru rê, yinu ano, rusnenê pêrodais. Waxto ke kunê qewğa, Soê Wuşêni, nia dano ke ni pêro cêncê, vanê ‘halla, halla’, dot ra yenê! Hêfê xo pê yeno. Pilunê aşiru ra Qemer ağaê Wusvu ra, Qemer ağaê Heyderu ra vano: “Ma ça ninu qır keme?” Pilunê aşiru ra vano, “hayderê, racêrime!” Pilê yi aşiru vanê, hokmati ke va ke: “To ça rema, o waxt se vana?” O vano, “Sıma ke bêrê, qe mêrê, ez son. Yiyê ke qomuta dey derê, vano: “Bêrê, şime!” Cêreno ra sono.

Domanê xo xort benê, mal - gaê xo zaf viyê. Lazê xu’yo jû namê xo Wuşên beno, qewğa Avasun o Demenu de qolê Silê Suri de kışino. Cêniya xo viae manena; Soê Wuşên ae dano lazê xo Memedi. O waxt cêniya Soê Wuşêni bena nêwese, sona haqiya xo. Soê Wuşêni sono jûya Khirtize ano. Ae ra ki domani nêbenê. Zımistu’ ve zımistu’ sono gomunê Derê Laçi. Lazo qız piyê xo sero viyo. Sonde malê xo beno vindi, lazê xo sono mali, cêreno, caê xo aşê viyo, versmşêr beno. Xışt beno, uza kemer ro sono. Soê Wuşêni nia dano ke niame, benê top, sonê, fetelinê, nia danê ke verê kemerî de howo naleno. Kenê phoşti, anê çê, çê de sono haqiya xo. Soê Wuşêni gomu ca verdano, cêreno ra, yeno dewa xo. Lazê xo Ali dewa Qaxe de nisenno ro, Goneyin ra cor, xeylê domanê xo benê.

Meraqunê biraunê xo ra, nano xo ra, xo kışeno. Soê Wuşêni tharve ve tharve ser vineno. Xortê xo kerdê vindi, lazê xo nêmanenê. Sara Memê Qerşi, Khirtize ra domani ke nêbenê, lazê xo ke nêmanenê, Soê Wuşêni sono hetê dewa Khurêsu ra, Phonu ra Waa Khal Sadiqi ra zewejino. Ae ra jû çêneke ve jû lazeki ra benê. Viste-wrê mî

Hesen Beg ve Zerifa ra benê.

Soyê Wuşêni, namê xanîma xo Eminawa. Soyê Wuşê-

ni ki hiris o heşt (38) ra raver sono haqiya xo. Cêniya Soê Wuşêni domanunê xo cêna, yena dewa Mamekiye Ambar. Jü lazê xo Hesên, jü ki çêna xo Zerifa tey ana Ambar, Hemedê Ambari de zewejina.

Hiris o heşt ke yeno, dî domanê Soê Wuşêni, Zerifa ve Hesên ra wertê Khurêsu de Ambar de xeleşinê. Hiris o heşt de Demenu yenê Ambar, dormê Ambari de xo danê we, su' ve su' (san) yenê Çê Hemedê Ambari nu' dano cî. Khavirê sare birneno, keno sogis, weyn dano ciranunê xo, vano:
"Bêrê, sond borê. Demenu vêsaniê, ez nu' dan dinu; meşêrê, mî yexbar mekerê!"

Yî sondê xo de nêvîndenê, sonê yexbar kenê. Eskerê Paxi yeno, Hemed ve dî lazû ra namê jüy Momud viyo, jü ki Khekîl viyo, vanê: "Sîma çae esqiyau kenê wey-iye?" Benê, Pax de hirêmine kisenê. Muxtarê Ambari sono, meytunê hirêmine nano ro, qatirê ano, Ambar de jü çole kînenê (jü mezele), hirêmine erzeno a çole. Gegane vîstûriya mî ke sond werdêne, vatêne, "mezela hirêmine vo!" Pi ve dî lazû ra kerdê jü mezele.

Çê Soê Wuşêni ra kam ke maneno, Demenu ra anê, Marçig de qir kenê. Hirê tornê Soê Wuşêni, domanê Ali Begî binê meytu de xeleşinê: jü Wuşêni Alibegî, jü ki Memedê Alibegî, çêna xo Elîfe ra. Yî hirêmena yenê, dormê Ambari de manenê. Zerifa ve Hesên ra Ambar ra zewejinê.

Ef ke yeno, Hese' uza ra sono hetê Muxîndiye de maneno. Uza çêna bîrê Selim ağıy de zewejino. Dodîma sono eskeriye, yeno, endî koy biyê ra. Vîstewrê mî vano: "Ez cêran ra, son Bor." Çê Selim ağıy vanê: "Çêna ma nazlûya, meso! Bonî çînê, thawa çîno, waa ma uza nêşkîna se bikero."

Vîstewrê mî yeno, sono Ambar çê waa xo Zerifa. Uza vîstûriya mî vineno, ae de zewejino, cêno, sono Bor. Dodîma Mamekiye de kot ve kar. YESE de waxtê de cî rê bonî vejîyay, Xarpêt de nişt ro, dodîma teqaut bi, ame Mamekiye. Piyê ses lazû, çor çênu vî. Roza to bîmbarek vo, bao! Ewru jü serra phoştî sana ve hardo dewrê. Hardo dewrê to re jê pemi vo, bao!..

ĞEYALÊ JÜ ROJA KILME Fırat ALİ

*Ğeyalê jü roja kilme
Vîzerî, barê de gîran bî
Ewro her çi biyo şivîk*

*Meşte zê tîja wusarî
Yeno pilosîno'ra mî
Henî rîndek rîndek
Ewro her çi çarîno jûbîn ser*

*Ez zê kemeranê tîzba oncinu
Dîma rojan u şewa
Rojî benê serre, roştî benê tari
Khewî benê çequer, newî benê khan*

*Va mî beno çarneno
Heşê mî yeno şono
Serê hewra ra çîmê mî,
Qefelîne hîratîna asmenî de*

*Zê moreka asenê dewî u bajarî
Qaytê kotî keri, îja ra vejîna jü şanîke
Qaytê kotî keri, îja ra beno derg dej
Asmen biyo cîla de keske, koyî biye deşte*

*Zê reştîke tadîno kainat, nayera bêxebero waxt
Her çi tîvanê hewn dero
Her çi hênî nerm, hênî roştî
Dolîmena, tîvanê ne herb beno
Ne jî puk, ne jî gujgeleke bena berz.*

Virüsê Corona/Korona

Haydar ŞAHİN

Virüsê Corona/korona a roce ama lewê mî, mî pers kerd, çî ra tî ama lewê mî?

Mî ra vat, “êz herkeşî ra has kenane, sonanê lewê herkeşî, amane lewê to kî”

Mî kî cî ra vat,

“tî ama xêr ama, hama serrê mî tene berze, tî ke ama Ezrayîl kî to dîme ra yeno lewê mî. U tawî mî cêno beno. Yê mî kî xona zaf kar mî verdero, xona serrê mî kî hin zaf berz niyê, coke ra bê tî mîra durî so.”

Corona vat: “U ke to hin vato, ez nîka lewê to nênanê, to ra durî sonanê, hama beno ke unciya roce amane, u tawî mî peyser merusne”

Mî kî cî ra vat; “Tî ke zaf rew ama, unciya to peyser rusnon. Hama tî ke xeylê herey ke ama to peyser nerusnon.”

Corona mî ra pers kerd; “Ma ez çixae herey bêrine? Çand serri ra dîma bêrine ke tî mî peyser mêrusne rê?”

Mî kî vat; 20 serr ra dîma beno, u ra dîma kî zaf herey mekuye.”

Corona vat: “ma, mî ra raverî, iyê bini ke amay, inê de meso. Mî sero vînde.”

Mî kî vat; “mî ke dinê ra ze to ke vat, ey ke peyser şî, to sero vîndon. Hama qese mî ke dinê de nêverd, u tawî bêvatena mî, amay soyiya mî, ezrayîl kî dinê dîme yeno, mî tey beno.”

Corona; “nîka ez lewê to ra peyser sonanê, ez şêrî lewê kami?”

Mo Corona ra pers kerd; to xovero qesey kena? Yan kî mî ra perskena ke şerê lewê kami?

Corona mî ra vat; “ mî to ra pers kerd, çîke ez herkeşî ra has kenane, beno ke to çîm de tenena insane xirtî yan kî mordemê/insane berjî estê, wazena mî meymanê dinê kerê.

Mî kî, “Corona ra vat: “hiya, taê estê ke cao tewr berz derê, werdê dine, perê dine, mal u mîlkê dine zafo, inê zaf werd u zaf sîmito. So lewê dine, cî rê meyman bê, to rê zamet, xeverê Ezrayîl de, to ra dîma u kî bêro, dest thal meşero.”

Corona mî ra pers kerd; “Ey kamê? Namê dine vace, zobîna cao mêşerî, dine ver ra keşî mesoyîyî.”

Mî kî; “cî rê herfê namanê dine verêni Corona ra vati. “Receb, Tramp, Merkele, Abdîl, Sîleman, Dewlet. Dîme ra mî mordi ke 103 namey dê cî, Coronava zaf biye sa”

Corona; dîme ram î ra pers kerd, ni ezrayîl çituri bîvinime?

Mî kî vat; tî ree rînd xori zerrê pîska dine kuyê, Ezrayîl uca beno hazîr u nazîr.

Corona pers kerd, “u kotî ra zano ke uca hazîr u nazîr bo?”

Mî kî vat; inê ke vengê heq da, vengê dine sonê gosanê Ezrayîlî, u hesneno, ezrayîl tawî u kî yeno inê beno.

Mî ra xatîr wast, “vat ez sonanê lewê dine. Endî bî rast şî, sekeno nêzanon.”

Wertê de karê ezrayîlî zaf rîndo, corona ezrayîlî her kar kena, u kî yeno beno.

Nîka mî Corona de nîa qesey kerd, a doymem ser rusne. Reyna sebeno, nêzanon.

Endî ez u begtê xo. Çî beno nîka ra nêzanenime.

NIETZSCHE ÇI TAW ÇARNINO‘RÊ ZAZAKÎ? *Cemal ATILLA*

Filozof û nivistoğo Almanîc Friedrich Nietzsche (1844-1900) lomkar û redkarê waxtê xo bi. Nietzsche o tawra hatani ewro, hem ebe emrê xo hemi ki ebe nîvîsnaêna xo, zaf amo qesêkerdene. Taê vanê Nietzsche felsefê Awrupa kokera vurnora, taine çimde ki Nietzsche piyê nihilizmiyo. Heqeteni ki Nietzsche qimetanê waxtê xo (ma vajime, şar-dewlete, wendene, avêşiyayêne) red keno.

Hona ebe nina ki nêmaneno, taina avê şono; xristiyanêni, medeniyet, rîndiye û xırabiye ki qelema dêwa hêrsinera hêsa xo cêna. Nietzsche be xo Almanîc bone ki, kıtav û nîvîstanê xode sat defê şilmaqê erzenore Almanya û şarê Almanî. Zafine çimde, felsefê Nietzschey bêhemd temyakewto. Caê çiyê vano, caêde binde a vatena xo ebe xo red keno. Caêde vano gere medeniyetê Awrupa avê şoro, caêde binde medeniyeti kokera red keno. Xora rindekiya Nietzscheyi ki itadera; Nietzsche qet çiyê ya ki kesi verde vîleşewt niyo; serbest, sevinala nîvîsneno, kesira çima nêkuno. Zê filozofanê bina huşk nêvîsneno, ebe zonê de xemelyaye nîvîsneno. Raçarnoğê de hewl ke Nietzschey raçarno Zazakî, karê de zaf qimetli keno. Tı vajê mara kam kuno binê nê barê gırani?

NIETZSCHE RA DI-RÊ AFORİZMAY

- * Telqa ke mî nêkişena, mî kena hewl.
- * Her roja ke ez nêreqesi, emrê xo ra kemi saykena.
- * Ekhe çiyê tûyê cıkerdene bîbo, sed cêvê jû roje esto.
- * Raştiye zê çenekê de rindeka, herkes kuno re dime; nêzanê kke na çeneka rindeke rojê bena cênîkê de kokhîma keftare.
- * Cara verva vay tû meke.
- * Ma çıqa berz bime, êê ke firdaêne nêzanê, dina çimde hondê qışkek aseme.
- * İnsan şono re dare. Çıqa khe avaro, çıqa ke verva roştî beno berz, hondê khi avarde, verva binê hardi, verva tari, verva xırabiye xori kok dano.
- * Heqa khe tı bî xo şikîna bijêrê, mevîrde keso bin bîdo to.
- * Kamo ke torca ra heskeno, gere perê xo bîbê.
- * Rîndiya merdene awa khe, dolimêna merdene çîna.
- * Zaf xo memosne, derzênîyê de qışkeke to teqna.

Çime: <http://www.zazakikozmos.com/>

INSON U BIJÊKI

Daimi DOĞAN

1975ine de mamurê morekerdene, nufusê Tırkîya sero, Pirdosur de amê Gavrag. Mamuri, çê ve çê herkes mordo, dıma amê çê ju kokıme.

Kokıme ra pers kerdo, vato:

- Na çê de sîma çand tenê yê?

Kokıma fîqariye Tırki fam nêkerdo, domanê ke tırki zonenê inu ra vato:

- Nêro ala mîrê qesê ninu biçarnê zonê ma, ni se vanê?
Domanu cîrê persê mamurê çarno kırmancî. Kokıme ravêr fekê xode tenê mîlmîliya, dıma jê mamur çip-çip vato:

- Hese, Qıyme, Sakina ve Yaze, Çiçe, Xure.

Mamuri, nata motê riyê domonu bîyê. Dıma mamuru ra juyi amewo'ra xo, domonu ra vato:

- Nê pêro insonê?

Domanu, vato:

- Memur beg: Hese, Qıyme, Sakina insonê, hama Yaze, Çiçe, Xure bijêkê.

Mamuru o waxt fam kerdo ke kokıme, bijêk ki insonu ser o mordê. Xeylê huyiyê, xatır waştö, şiyê.

NERDE WIE GEHT'S

Arêkerdoğ: Daimi DOĞAN
Vatoğ: Hıdır Eroğlu

Pulêmuriye, Pirdesur, Mazra ra Ap Qemer Alamanya de karker biyo. Mordemunê ey no ju paloka de kerdo kar, hama Ap Qemeri se kerdo-nêkerdo karê xora has nêkerdo. Rozê niyado ke kam ke beno nêwes, a roze izne dane cı, rusnenê nêwesxane, ya ki çê. No ki rozê ju-dı kemerunê qızı cêno erzeno zerê postalê xoyê çhepi. A roze hata son leng fetelino. Roza bine geletiyê ra kemeru keno bine linga raşte.

Alvozu ke halê ney diyo, vato:

- Nêro bîra se bî? Vîjêr tı linga çhepe ra lengêne, ewro linga raşte ra, no çı halo?

Ap Qemer dîza-dîzê alvozunê xo biyo, vato:

- Nêro sîmarê çı! Sîma mîra rınd zonenê ke, kamji linga mı dezena?

Nê cûavi sero pêro huyiyê, dıma juyi çım sıkıto iyê binu, vato:

- Ero bîra tı almanki jêde bese nêkena fam bîkerê, ez ki tode bêri toxtori.

Ap Qemeri qewul kerdo, lengo şiyö leyê toxtori. Toxtori, dot ra almanki vato:

- Herr Canpolat, wie gehts? (Qedîrberz Canpolat çıturiya?)

Ap Qemeri nat ra letê tırki, letê almanki, letê ki kırmancî kerdo têwerte, vato:

- Nerde wie gehts, koti ra gut (koti ra rınd), alleste krank (her ewk nêwes), alleste kaput (her ewk biyo xırab).

SEWETA JU FANILA ŞİAYE

Tırki ra çarnayis: Asmên Ercan GÜR

Papura Qadıköyü dengiz de, jê pêla pukeleka vare vay, pêl da şiyê binê ju pirdi vînete. Zere ra, ravêr ju di isonê xirt gama xo este tever. Dîma dinu, tî hên zona ke ju pêskîra noni saneno ru, jê civune na noni heng u reng mîlet ağme tever bi.

Zerre na qelbelix de ju xanîme ki biyê. Eteğê de kesk u şia, eteğê de kılm kerdvi pay. Sare ra ki ju kulîka sıpiyê biyê. Çîmu ser ayney, detste ki çente xo darde kerd vi. Na xanîme eve na halê xo, belî bi ke şiyêne ju mektev, şiyêne mektevê ûnîvarsîta. Na çêneke, na xanîme; hete iskela Ada ser şiyêne ke, binê gos de ju mordimek zırça:

-Boya bikerême!.. Hên ke jê ayney vo... Xanîm kîz, bê toze kundurunê tu pak bikeri!..

Çêneka televeyê reye yiskarpûnûnê xode niada; yiskarpûne xo raşt ke toz gurê vi. Hete na mordimeki ser şiyê, kundurê xo kerdî pak, bereqnay. Nia ke karê xo qediya, se pang-note este qasa boya ser biyê rastê. Hona gami di gami raye nêgurê vi ke dîma, mordimekê boyaciyê yiskarpûno veng cî da:

-Wakîlam (Gûzin xanîm); weyy, tu ez nas nîkerdu?..

Gûzin xanîme, sas biyê; xo peyser çarna. Nu mordimeku ke fanîlawa de şîaye sera wa, zimelê bari verde ru, mote na isonê tîvari biyê. Çîmu de niada, cae ra sıvayna hama nîvet; nîame aql ke kamu, kam nîyo. Xo xode fîkîrîyê, vake, -Nê, ez ney kotra nas bikeri! Dîma sarê xo nata bota sana ra:

-Nê!

Mordimek huya:

-Tene hete mî ser bi; bi nejdîyê mî! Vake.

Gûzin xanîme nîwast ke nejdîyê cîvo; hama unciya ki vatena dey arde hurêndî, biyê nejdî.

-Mî vake, ez tu nas nîkon; mîra çî vazena!

-Nê nê; ala tenena bîfîkîrîyê! Hên jê vatena tu nîyo; belka mî cae ra sıvaynena... Par... Omar... Omaro, televeo Me-ktevê Qeymeqamîni.

-Weyyy; Omar! Nê Heq kena tuya?..

-Heqo sıkır; tu peyniyê de ez veto.

-Heya; ham nu sene halo tu nîa kota cî.

-Ya; se bikerine wakîlam. Nia kunduro boya kon!.. Çêneke sas bîvi mend vi. Hona hona ke yînam nîkerdenê.

-Kuyo, tu bîvi qeymaqam; şîvi ju qeza!.. Name uzay çîk vî; nîame mî virî?.. Onder, name xo tene têlmas bî. Ecap Edene vî!..

-Nê; Edene de valî esto; qeymeqam çîno!..

-Halla hala; ma, tu se kerd; ça nîa bî; ala mîrê qeseybîke!..

-Tu ki tene havakiya Guzin wakîlam'; nîa benu? Ala vînde; raurzin pia şîme cae ronîşîme, hên qeseybîkerî!..

Cao ke mordimeki cîre terîf kervî; pia wu het ser şî. Şî iskela papurê; kot zerê oda bonê papure... Maqato ke textu ra vîrajiyo, sero nîşt ru. Mîlêto ke dorme de tayîne çêver ra sarê xo kerdêne derg nayînu de niadêne. Çîke halê na hurdimîna cêncu de sas biyêne. Lê lazêk de ju qasa boya biye; çîmunê çêneke sero ki ayney bî. Hurdimîna tî hên zonêne ke xora vêrdvi ra; hên ke sarê saney vî jumin, jumin de mobet kerdêne ke hond ebeşîr. Na halê nayînu ser, tayê isu sas biyêne; sarê xo natao bota sanene ra peyser vejîyêne tever...

-Roza ke ez na Ostomol ra gîno raye bûne rast şûnê, mî hên zonêne ke zof durî nuson. Hata na semtê Erenkoyî son. Hên ke, Pendîk ra ke vêrdime ra unciya ki zerre mî ret vî. Mî hên zonêne ke na Ostomol ra nîvejûn tever. Mî xo xode vatêne; suka ke ez son, qezawa ke ez son, jê cao ke mî mesleğê xo ser qurs gurê vi, jê u cay bî. -Axîr, zof nê; weşîya mî, di serri kar u gurrê mî ser uca de vêrdene ra. N adı serî jêde derg nîvî. -Hêm ki aql u famê mî biyêne hîra; ez ave şî-yêne.

Qeza na suke, yîstasyona trene ra hirê satî durî vîyê. A roze, sewe biyê lete ke hona ju minivûs (Ford) vejîya ame. Ma ke

nistime cı, sofori vake:

-Xevera tu bivo efendi; mevaze nıvato. Raya ke ma pıra some, xan xıravına. Hên ke belka cave ca vesayit ra yeme var!..

Na çekü ser, ez tene sas bünê; tene ki xof kot zerrê mı. Raşt ke vatena sofor vejıya; hama hama nê m sate raye ra şime nışime; vesayit, firreket hurindiya xode zıq bi vinet.

-Vake; ma raya xo sas kerde; kotime raya de xelete ser!..

-Mı vake; zobina raya de bine, raya de welîne çına?..

-Înu vake; esta hama a ki jê na raye xan xırave wa; hona hona ke gurine ke bıvırazê!..

-Ma, nıka se bıkerime?..

-Raya rastê fetelime; ala kotra raya xo vezemel!..

A pesewe, mırê biyê jindan; sodır nıvı. Vesayit, na raya zulamete de, tı hên zonêne ke jê ju pısingê zerre ju odawa tari de çime xo berreqine; na oda tari de amene nat, şiyêne dot. Yajuya verê ma duze viyê; hama her ca zulamet vi, muxur-be vi; pêyniya xo çinê biyê. Ma dest de roştı, dı satı werte na alanga şıaye de mendime; ge ge nistene vêsayit, ge ge vesayit ra amene var, pêya raye feteliyêne. Peyniyê de, awa ke vane ra u olağê nawa; ma şime ju dı rêçunê vêsıtu ser vejıyay me.

Zerrê vêsayit te, hên wu hal nê m satı saniyay me ra, raye şime. Hama vêsayit eke se bi, uncia hurindiya xode zıq bi vinet:

Efendi; gerêke ma pêru bême var!..

Helvet ameyme var. Verê ma de orojiya de çetne biyê. Raye kıl m biyê, hama zof oroji biyê. Vesayit ravê tene peyser şı, dıma zor dave xo; hên ke hurindiya xora pê ust ra, tı hên zona ke ju deleverga verdana mal gau dıma. Hama vêsayit, uncia ki eve na hal, oroji nıvejiya ser; hên pıra mend. Tı hên zonêne ke makina niya, ju qul u isonu solıxe xo puleşıyo pıro, raye ra mendo; se keno nışkino heve ave raye ra şero. Dıma soforü, vesayit çarna ke peyser oroji bıvejiyo ser. Hama uncia ju dı gami şı, hurindiya xode vinet. Sofor verte ara q te mendi bi. Beli bi ke motorê vesayit te ki endi hal nı mend bi. Uncia ki sofori verê vesıtu de pê osinê motori gurêtene çarnene ke motor reyna bıguriyo. Dıma ki thom dêne; nia kerdêne hama hetera ki fekra kıfırı kêm nıbiyêne. Axrê ma ki dest est cı, minivüs-vesayit vejıya oroji ser.

Nia na hal ra zerê vesayit de eve leqiyê-loqiye ma tene-na raye gurête; dıma ke leqiyê qediyê ma zona ke endi ameyme restime cadunê zerê qeza suke.

A sewe, hata ke roz vejıya bı şiren, ez çê reisê Belediya de vünê. Cıla hardi mırê fışt vi ra, sere na cıla de kotune ra.

Dıma ju dı heftey zerre suke ve dorme suke mı hawar qolaçan kerd; hetera ki çım verdêne miletê na suke; ala sene qulo.

Belka isu merdena xo zonenu, hama qeytan quman nıkenı, qule na suke sene isonu. Hên hurindiya xode sas bünê mendune. Qe aqlê mı nıamene ke, dina de nia mara honde nejdı isone niani ki estê; na welat te weııya xo ramene.

İsu honde bêğeyal benu; isu honde haurê dina nıbenu. İsonê na welat ki şıvi re yazı u yavane na welati. Jê yazı u yavani nacay bê heng u reng, bozraxın, qaraz vi.

Bıyarê aqlê xo ke, isone jê mını heng u reng, naca de waxt ra kuno sene hal.

Miletê thı kay têlmas vi; dêkbaz bı, zerre xo pıre fesateni bı.

Güzın wakıl am; çiyê ame aqlê mı, tora ki vaji. Tayê çogane ke isu erzenu verê xo, nı darê bambu ra virajınê. Ez na çoğanı ra zof hez-has kon; çıke ca ve ca tey girêy estê; jê uşırê simortık niyê...

Ju ki tayê çoganê bini estê. Nı ki simortikiyê hama dara xo rindeka, dara xo hewla. Coka cogane de hewliyê.

Tayê ki çoganı dara qawaxê ra ame virastene... Ala nı çoganı bıya aqlê xo; jê dara qawaxê puç dar esto. Simortikiyê hama puçiyê; ciyê rê nıbenê.

Hayde nayını bıverdime ra; vajime ke çogana xo simortıka, senıka, isu ret erzenu xo ver. Hama ke kerm sano cı, wu waxt se benu?

Ya; miletê na suke ki şı vi era na çogana puçe; jê na çogane kerm sanayve cı.

Na welatê ma Anadolıyê de karê ison ke çinê vi; isu nisenu ru hata sonde dıma jumin qeseykenı, fesatêni kenu. Maylímê mektevi, dıma mamurê dayra; mamurê tapü, dıma savcıyê Adliya, mudırê ju dayra dıma mudırê serê xo boyna qeseykerdêne. Dıma ki sayke nia nıkerdu; nia rıdnêk qawa de amene têlwe, jumin de dostêni kerdêne, mobet kerdêne, kayê kağıtu, kayê kemeru kaykerdêne; hetera ki çene ke na qawa de gurinê, pia çım verdene nayını. Nia honde bêar, bêedep vi.

Mudırê mekteve sıftey wastêne ke mufetis vo. Çıke honde ke şıvi pavyonu bıvi dendar, vatêne tenena maase jêde bıjeri, na dênune xo bıdı, destê mı rest vo.

Reisê Beladiya ki wastêne ke mebus vo. Çıke iyê ke na halde, bınê emırê dey de gurinê, qese xo cıra nıverêne ra; vatêne ‘mibus bıvejin, vıle dinu rê taadı’. Gıraniya nayine wastêne.

Yazı u yavanê nacay ki hên bozraxın vi; qaraz, hên bêheng u bêreng vi. Tew; yi koe xu ki hên vi. Hên miane xo sanayvi jumini têlwe de vi. Ju cao de rıdnêk bı; wu ca ki sarê na qeza boyna zof goynene; çıke zobina ca çinê vi. Boverê qaza de, cae bı; darê merxu ver qhewe kerdêne. Hama na ca, tu hên zonêne ke ye na welatê gewrı niyo; ju kesi ardo na hard ra pol kerdu; ison ra hên osnene.

Sere kowu de, gile kowu ra ki ne ju dara khewiyê ne ki ju kemero de thik nêginenne çimune isoni; çinê vi. Pêru kemeru hurdi, çaqlî vi, qurçi vi... Çamur ra ju ra u olağê bena; ane çaqlî kenê ya; tu hên zonêne ke ju kesi, na çaqlîê hurdi ardo eve mirdosu ra estê na hardi ser. Tu ke zona şiyêne ra çık?.. Jê kaqita zimpara vi. Kaqita zimpara ke çutîr ke cae tasena, kena duz; na welat ki royê isoni, omrê isoni jê na kağite tastene...

Nuzon ke na dewê na welati ça nia gile kowu de, nia werte dere u derxanu de saniyay vi pê. Na dêwi, gile na kow-unê bozraxuno de tu hên zonêne ke aspijye, kose orğanunê qîlerinu de şia kenê.

-Nia ju qulê Hêqi, ju kes çinêvi ke isu zerrê xo tey rakeru!..
-Ez na alanga şia ye de, nia honde kotene xo ver; hêfe mî mirê amene.

Thowe vu; nai aqıldar, nia zonaag ju kes çinê vi ke isu rastê cî bêru; tey olvojêni, tey dosteni bikeru; jumin de yar vo.

Hen ke tengiyê de vûnê; hond ebeşir. Zof tenya vûnê. Ax ax!.. İsu ke werte honde mîlette vo, hama uncia ki nia tenya vo; çıqaş halê de çetino, ison re zor yenu!..

Ostomol ki zof kotra vi mî vir; yi bonê xo, yi zuzaqe xo, wu dengize xo, yi isonê xo verê çimune mîra qe nêşiyêne. Na semte Aqsaray de, qenderê wu isono ke qerpuzu rosenu, nu isu bila isonê na suke ra zerrewesayi vi; ison fam kerdêne, ison şikino tey mobet kuyo.

Rozê, ju nuste (kağite) arde verê mî de naru ke, ez yimza kerî:

Mî ke na kağite wende hên seselet ra zerrê xo eve "Ax!" ont. Mî vake. Name na welatê bîmarêki bila isu ke nusna, isu ke ard zonê xo seri isu benu zerreçêf.

Mî, na qese lê katîv de vat vi; hata ke alağûne xo, endî vêrdvi ra şî vi. Reyê mî fek ra vejîyay vi; hama uncia ki ez, heredûnê xora ke, mî ça na qesa vate.

Mî vatêne rozê, ez her çi caverdî pêyser bêri; hama kar u gurê mî, peyniya mî wu waxt se biyêne; nî pêru piya amene mî vir; ez wu taw desinde texeliyêne. Hama peyniyê de gînune halo de henen ke endî mî damîş nîda. Mî xo xode dushmanîyê-fîkîrîyêne, vatêne: -Nîka ez ke şerî belka peyniya mî rînd nîbena; hama nîa ke devam keru, na halê mî ki hal nîyo. Eke nîa vo, peyniyê de aqîlê xo kon vind; bon xeg. Aqîlo mîno ke mîde olvoz vi, mîde yar vi; mî nîwastêne ke aqîlê xo vind kerî... Çîke aqîlê mî her çi ra avê vi, canê u royê mî bî; ez aqîlê xo ser recefîyêne.

Nîka dushmanî bon, xo xode van; ez çıqaş wayîrê aqîlê xovîyo ke, ju fanîla şia ye mîrê biyê diyağ; dîma ki mîrê biyê sevev, raye mîsna'ra mî; mî raya xo veta.

Endî zumusto ameyvî. Mîletê ucay vatêne, "vore vora, resta dîme deva". Vora na Ostomolê ma, lê na vore de çıka ke; kaye domanuna. U ca de jê zobîna cau vore hên nerm, hên rîdnek nîvorenâ: Jê xîlorîğê gîrsa, huska; çîp vorenâ. Xora ke va ke amene, tî hên zonêne ke isu gîno ju çole; na

vai vore nîya, qumo ano saneno fek u pîrnîkune isonî, rîyê isonî; solixe isonî pîlosnenu pîro... Na rozune nîanenu de tîj kî, hên dijîdiya wertede bînê hewru ra xo cemaîlê xo tene kîlmek ra osneno isonî; tî hên zonêne ke pê isonî xapnena, ison de kay kena...

Rozê, sodîr ustun ora ke çî bîvîni; mî nîada ke uncia vore kerdo pîro boyna vorenâ. Hên ke kerdo pîro vorenâ, çîm çîm nîgînenî; her ca lêlo, mîz dumano. Nîa ke biyêne isonî camîya ke eve gamu ra ison ra durîya, qenderê a nêşkiyêne bîvîno; hama werte de kî, ge ge kî hawa biyêne paka gîle kou zelal osene. Tî hên zonêne ke, na weşiyê nîya; ju fîlmê sinema onciyo, kerdo makîne isu ser kenu. Vora ke bovera sere yî darune merxu de voray vi, tî vatêne a kî vore nîya; pudrawa sana pore artisunê na fîlmê sinema.

Hên wu hal ra, eve thîkenê cîle ra ustuno ra pay. Mî, ceketê xo est hermune xo ser, şûnê tever rîyê xo şût...

Dîma ke cerune ra amune verê ayney de vînetune, mî rîyê xo kerd jûa, ayne de ke nîada; mî hên zona ke verê ayney de ezo feqîr nîyo; zovîna ju qulo mote mî benu, mî ser kenu... Hên hurîndîya xode sas bûnê mendune. Ayne de ju mordermo qewedayî; zîmelê xuyê bari, sero kî fanîla wa de şia ye kerda pay, ceketê xo kî esto hermune xo ser boyna mîde niadano. Nu... nu...

nu morderm ez vûnê. Mî zîmelê xo nîterd vî newe verday vî ru, pore mî bî vî derg kot vî tiwerte. Eve na ceketo têlmas, ez ve xo vûnê... Hama a fanîlawâ şaa ke sero mîde vîyê, mî kerdvî pay? Hêq kena; na kotra mî dî vî, nîa kerdvî pay? Kotra ameyvî, kam dayvî mî?... Mî na fanîla isonê qewedayî key kerdvî pay?..

Mî ke xo, hên wu halde dî; ez wu waxt alağûne xo: Vîjêr mî ju paket fanîla hêrinay vî, rusnayvî çê. Dêmake zerre ma fanîlu de ju kî na fanîla şia ye tey bîya. Mî kî sonde tari de gos pa nîkuyayvî, kerdvî pay!..

Ez wu waxt alağûne xo; amune ra xo ke ez, çî waxt nîa honde vurîyo... Hên ke zof vurîyo; hama mî ravêr vatêne, ez naca de qe nêvurîn; xo seweknon...

Wu qul u mordermo ke ayne de mîde niadêne, tî hên zonêne ke mîra nîa vatêne:

-Ero!.. Çîyo ke na welat te torê gîran, torê zor yenu, welate nacay, mîletê nacay nîyo; tu ve xuya. Dêmake tu kî şia'ro nayînu; hama xo xapnena... Tu kî vazena xoser şerê, berdoshên bîkerê... Tu kî nîwazena ke nîa her roza Heqî bîvejîyê şerê dayra hukmatî; tu kî nîwazena ke her roza Heqî sate ke biyê sonde, vîlê xo ronê, bînciyê bêrê çê xo... Hama çî hêf ke tu na xuya xo newe alağîna cî. Nîara têpiya kî xo peyser meonce; tu ke çutîriya, jê nayînu naca de weşîya xo bîramê. Seweta ney kî ravêr a sewqa xo, a yîşlîga xuya sîpiyê xo sera ke berze. Hên bîke ke eve na fanîla şia ye ra berdoşîna xo ret bîrame... Nîa bîke; u waxt tu vînena isu ke xo nîa vurna, thomê weşiyê çutîr vejîno... Hama naye bîzone ke, na mesela qolaye nîya; kîncî nîyê ke isu xo sera bîkero berzo. Na mesela tenena zora; ez tora vajî... Endî nîara têpiya vêsa têsa kî menda vaze, 'mî ve xo wast'; eke ju ke davet o ro, tu kuya, vaze 'çêf ver mî pê werd'; iyê

ke zore tu nisono cı, destê dinu phaç kena, nana çare xora; iyê ke zore tu sono cı, endi inurê ki tu zor kena; iyê ke feqirê Heqiyê-budeleyê, inurê ki zorbajin kena... Nae bızone ke wu waxt na halê tu benu is-kare aqilê de cambazi... Endi, niara têpiya weşıya tora na pistoğeni bena tever; aqıl u famê tuyo hewl, endi ejat nê, çêf dano tu... Haydê... Dusmis mebe... Racerê; peyser su Ostomol... Su a weşıya xuya virene, weşıya xuya delale!..

-Mordimeku ke mîde nia aynê de qeseykerd, qesê xo qedênay vi. Mı rınd xo verda cı ke, nu mordimek qeymeqamo vîren nîvî. Çhust vi, pêt vi; aqilê xo şiyêne hêketa weşıya xo ser, riyê xo huyiyêne...

Nu mordimek; porrê xo sane kerdêne; fanila xuya ke serde, a ki ontêne kerdêne çip, zeleşnêne canê xora, wu taw çhizikê xo binê fanila de xo belî kerdêne; lesa xo ke nia biosêne, bivejiyêne werte rınd biyêne... Yi zimelê xuyê ke eve na fanila şîaye pia têlmas osnêne, nîka yi ki şikiyay vi cı, endi serê lewu de rındek şîa kerdêne.

A roze ra têpiya, sera dî rojî vêrd vi ra, ez endi Ostomol de bine. Weşıya ke mı wastêne, amune restune na weşıye. Endi kes mîra mevazo; ‘na vazîfawa de muhîma, na vazîfawa dewleta; wu welat motazê xîzmeta mao!.. Çike vana; rast vana, çike –na çêkû de vengê xo kerd alçağ- çike seweta ma, seweta cêncina ma, mesela welatî geyal ra zobîna thowayê niya; kes pê xo mexapno.

Ez ve mordemunê binu ma ju nime; ez pê xo nêxapnon, zerre ra qeseykon. Ferqê mı ve mordemunê bino nawo; çike fikirîyo, ey gere ke biyari hurendi.

Off; Heq kena; isu ça honde xo ver kuyo. Thowa vêsa têsâ mendime. Qe ke nîvo, na ca de isu ge-ge rastê ju olvozi, rastê ju dosti yeno. Vêndia mı danê; pia qeseykeme, weme, sîmeme çêf keme. Hama taê ki raye mîsnenê’ra mı, mı temey kenê. Wu waxt, ez lewê na naskerdoğû de ju deqa nîvîndon; sewa tariye de bile çê dinu de nîmanon; desînde vejûn tever son...

Yawas, pê qayîsê sandîqa boya xo gurête...

-Ma, qesa zof kerde derge Guzin wakîlam’! vake. Her halde ke eve qesunê mı, tu bêzar biya. Hama uncia ki gegane ke gama tu kote thîka, bê kundurunê xo boya ke; helvet werte de ki ju dî qesu ame’ra zon... Mîrê mîsada tuya xêrê...

-Hên na hal ra, qutîya boya xo estê hermunê xo ser, bî rast. Guzin Xanîme ki peyde derga derg niada. Dîma lewê xo kerd dêlmast, sarê xo nata bota sana ra. Dîma, a ki raya xora şîye. Tenê ke raye şîye, fekê xode mîlmîlna:

-Bomo bom; xeğ!..

(Sabahattin Ali, 1927)

ROPORTAJ

Erdal GÜLDAĞ / PİLTAN

**Perloda piltan na amore de, hunêrkare ma
Erdal Gûldağ ra taê persu pers kerd. O ki ma
re cab da.**

Vîlayetê Muşî ra qeza Gımgım de ama dina. 1980ine de ama Alamanya. Frankfurt de weşıya xo ramena. Na lînge fabrikayê de teknîsyenîna makîna kena. Zeweciyaya, dî domanê mı estê. Jû lacek, jû çêneke. Îna ke zê mı hunermendiye sero guriyenê. Qalê destdariya mulxîta xo ke nêkerî, nêbeno. Na miyan de, a ki resim vîrazena.

Hona şeş serrey, doman biya, hunermendîna resimî sero kûta rae. A roce ra na roce, qe maben nêda cı. 12 serriyo ke na hunermendîne sero dersa Dana. Têserê de 130 telebê mı estê. Nî 12 serra miyan de 8 musnoğî (xocey) resnay ra. Federasyonê Jûbiyaena Alevîyanê Alamanya de serdarê dezgeyê hunermendiya resim rê çîniya we. Embaza, no kar da be mı.

Resimanê mı de zagon be modernite zêdire (vêşeri) kûnê têzerre. Tertelê Dêsîmî zaf teşîr do mı. Na babet ra, hunermendiya xo de binê nî teşîr dera. Jû ki, isananê Gımgımı resim kena.

Gegane, ebe embazanê Alamanan ra resimanê xo finime ra ke mîlet bêro bîvêno. Zaf qîymet dana zagon. Îsanî, gune zagonê xo vîr ra mekerê. Kotî ra amê, senê zon u zagon ra, senê war u wurt ra amê gune ebe inan ra pia weşıya xo bîramê. Ca meverdê!

EDEBİYATÊ ZAZAKÎ DE TEMA EROTİKÎ

Hasan YILDIZ

Ez ebe hu hetê kritikkerdene ra wayirê huneri nine, hama elaqedarê de zonyu. Cayê ke çî gos da, çî wend, çî hesna, ni ke ebe Zonê Ma rayê, mî ser de têsîrê hu mîqerrem maneno. Ebe Tırki ra roman wanon, şiir wanon, jêde mî viri de nêmaneno. Hama eke Zonê Made çiyê wend, vîrêniye ra hata peyniye yeno'ra mî viri.

Ez ke hona pawulka de guriyêne, lewê mî de Xarpêt ra zu albaz bi. Khurr bi, hama Zonê Ma ki zanîtêne. Ma zubi-ni de nêne werê, dêne pêro. Ebe hu mîsılman bi, ez elewi bine. Din sero derga derg qesey kerdêne. Yî wastêne ke mî qan kero, u be hu şêro cenet. Hama mî cıra vatêne, „hala sîma Bonê cemi dustê camiye de qebul kerê, belka ez heqa hu helal kerî. Hata ez na heqe sîmarê helal mekerî, eke na helalêni mîra mecêrê, ebe heqa qulî ra sonê lewe Heqî, u sîma desinde rusneno ceneme.“

Qariyêne, hu dardêne we, dêne hard re ke, „tu ça nîa vana“. Guna yê mî niya, yê diyanetiya. Mî vatêne, „istîda bîrusne, vaze ke, „Elewi ra qamçur mecêrê!“ Mobet nîa bi-yêne derg, şiyêne. Gegane ki hêkati, mertali qesey kerdêne. Zu roze na hêkate vate, albazê Xarpêti:

Waxtê de zu ağa beno, cênika nî ağay gênc u rindeke bena. Hetê nefşê hora ki tenê sîste bena. Nu ağa xanîma horê xîzmekar ano. Eke şî suke, çê de ke nêbi, cîrê yardîm bîkero, kolîyu lete kero, qaytê malî kero. Tabî ağa rozê sono suke, diasê rojî uca maneno. Waxto ke cêra ra, ama çê, heşîno pê ke xîzmekar cîniya ağay de kuto ra. Ağa xîzmekari kar ra vezeno. Vano, „nu nîa nêbeno. Jûyo de xêg biyari ke peskarê cênike mebo“. Mormeko de xêg vineno, ano. Cîniya hora vano, „nu torê yardîm bîkero.“ Cênike „hay hay“ vana. Xêg sono malî, yeno.. Puçê hu benê hitî. Verê soba de nîseno ro, emînê hu keno derg, puçu erzeno ser ke jûa kero. Cîniya ağay yena lewê xêgî, qayt kena ke, nu xeylê xêgo. Vana,

„U çîko, tu hîni kerdo'ra derg?“ Vano, „U çiyê puçî jûakerdego.“ Cênike,

„Ağayê to ke şî suke, ma na werê. Ağa bî xêg, torjên guret, da ha nacayê mîro. Nîka uca dezeno. Yî çiyê jûakerdoğî biya, tenê pîrake, belka beno wes.“ Xêg ano, qîlas de saneno cî, cênike bena reete. Dî-hîrê rojî ra têpia ağa yeno, sono lewê xêgî. Xêgî sînenno. Vano,

„Ez ke naca nêbi, çîtur vêrd ra?“ Xêg vano, „Ağa, ağa, u çîko, tu nîajniye hîni qîlasna ra, şîya. Hata ke mî kerde wes, ara q mîde şî.“ Ağa vano, „lazê kutîki, ma ki va, xêgo, pêskarê cî nêbeno.“ (Çîme: Üzeyir Çiçek)

Domaniya mîde zu apî eke domanu ra xeberî dêne, vatêne, „ez emînê maya sîma helge kerî, helge ki vîlê hu erjî!“ Uncia domanêni de zu nîajniye biye. Mêrdê hode ke dêne pêro, vatêne, „heya ero, ewro emînê tu gîrsî, mî sero sanena; meste - biro ke herzê tu bî gîrs, o waxt ez musnon ra tu.“ Nî hirê meselî mî qom de çîtur ke qal biyê, heni naca nusnay.

Nîka ma na meselu de ki vînit ke, zon teyna dîay niyo. Teyna rîndiye niya, haştiye, weşiye niya. Xîrabêni ki esta, zawtî ki estê. Qefçîlêni ra ki qal beno, welasîl zon her çiyî. Edeb u heya ki esta, heto zu ra ki heyat de erotik esto, seks esto. Nî pêro pia ke hu verva qefçîlêni ra ke sevekna, rîndekêni ser isan nînu vêneno. Tabî kes nêwazeno tomete kero nayînu, hama eke nî temay ke amay baskerdene, ger-eke isan tenêna ebe nîzam bînusno, edebiyat bari bo, xori bo. Eke her çî rut u rupal, çekuye be çekuye cîra qal ard ra, nu erotik ra vejîno, beno pornografiye, u waxt na tema naca ra vecîna. Cîra qayîl biyayene tomete niya, hama gunê têw-erte de nê, hu ser bînuşîyo; kam wazeno, u bîwano.

Nîka wendoğê delalî hu be hu pers kenê, vanê; „na mesele kotî ra vecîye?“

Vacine: mî wast ke kıtavê **Kemal Astaray** ra qal biyari ra. GULİSTAN kıtavî de hewlo, heto bîn ra ki hu dîst de ez vacî, Zonê Ma de turo sıftewo. Nustogî hetê cesareti ra bîmbarek kon, hama tayê cawu de şîndor ser şîyo. Nîka vanê, „şîndorê fîkîrnayene çîno, her çî bêro'ra zon.“ Hama xamêni çiyî bîna, edebiyat deyrâwo. Ma ke tey azne kerd, gereke mexenekime, çekuyanê hu jê îpegê hîndî weçînime ke, zerrê tayê keşî werê/hurê mefîme. Mî ke nu kıtav wend, ebe hu ki vînit ke, her çî ra rasta-rast vatene edebiyat ra nustogî, sayîrî fîno'ra dîrî. Na kıtav de ki ca be ca çiyê nîanêni estê, hama ekserî kılamê Kemalî. Ebe mane u vatene ra zaf zelalê u her kes bese keno bîwano, cîra bas kero, şêro ra ser, bîzano. Tayê nustogî de na zelaliye çîna. Gulistan de pelga vîrêne de qeseyê esto, pîlvatîko, vano ke, Rîndiye weşiye kena derg, haskerdene ki kena rîndek İsan ke na qesa horê qîlawuz bîcêro, bese keno vazo, zerrê mordemekî de esq esto. Wendoğ vînenno ke na

esq sayiri ca be ca jê laşêri fino'ra hu ver, beno.

Zerrê mîde tu esta

Mavênê hard u asmêni de jû gule royiya

Usar ra têpia omrê hu qediya

Amnon, Paiz u zimistan vêrd ra

Wencia ki u ca de, zerrê mîde tuya

Sayiri şîir de mecaz ra ki phîşti gureta u ebe na qeyde ki qese rindeki afernê. Vano ke:

Asmê gulêri ipeg ra nerm bi

Lew kerd, lew kerd, hata ke sodir bi

Ġeyalê hu ki jêde hirawo. Kılama **hencire** de sayir vano ke:

Nerma, gulera, şîrêna

Jû loqme de bîwerê, mîrd nêbena

Bîqlasne ra, jê mamuxê cênikewa

Çimê tu tey manenê

Hande ke wes asena

Na tema ra elaqedar kılamê ke sayir **Ali Himmet Daği** ra guret, cêr derê. Ni kılami edebiyatê made cawo de hewl cenê:

Cirana Ma

Cirana ma biya vîran

Çıçıkê hu eştê roji ver

Mı va, cirani!

Aliya xu pîrake

Zaf germo

Wa mebêne huşk

Zê qaxanê sae

Şiya şewqê mîde

Amnana, germo

şiya şewqê mîde

Çıçıkê to hewn derê

Zê dî derguşanê dîleta

Seba jû cênike kılame

Jû cênike

Kıncanê xo vejena tevera

Axpın de, verê pelanê kundıra de

Bena rut

Pîrênê awo tenik

Fırr dano, şono, vay de

A o aşma gulore

Resenê jûmîni

Porê xuyo derg çıxa rindeko

Zê hewni

Zê delği

Bêkertık u bêgire

A awa ke a tederâ

Hona nêkewa re jû kemere

Ali Himmet çitur ke ebe porê cênike bas keno, vano, bêkertık u bêgire; şîirê ey ki heni bêkertık u bêgireyê.

Na kılama peyênê, Seba jû cênike, kılame hunde niya, tenêna derga. Mordem ke waneno, wazeno ke reyna

bîwano. Zonê ma de epik şîir rê zu emsala. Çıqaşı ke jû kılama de esqia, hama hêkata hu sona, resena

çhemê Ganjê dewrêşi. O ra dime sona, resena Gılgamış.

Mitolojiyê isani ki ebe nustene ra amo, resto ma.

Zanoğ bese keno, şêro, tarix ra vengê isanê virêni bonco, biaro verê ma:

O çemo ke a cênike tede xo şûna

Ganj ra zêde dewrêşo

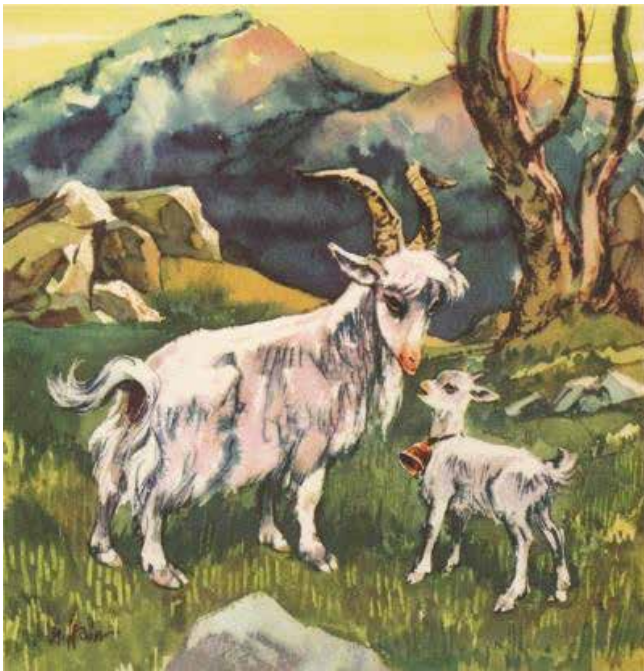
A awa ke gına canê daye rê

Gılgamış cıra cêro.

BIZE VE JU BİJEKÊ XORA

Arêker: Hawar TORNÊCENGI

Ju Bize biye, ju ki bijekê de xo bi.

Bize eve tengiye zimuston zar-zor viyarna ra. Usar ame, zingıl kerd bijekê xo vîle ra, bijekê xo guret şîye tever. Dormê xode niada ke thawa vaso wes çino. Bijekê xora vake:

„Cigerê mı, tı ita xorê hurdi hurdi biçere, kay bıke, ez na dormu de niadi, ala cayê çerey vênên. Some uza pia çereme xo keme mîrd. Hama haydar be, verg esto, hes esto, to weno haa.

Eke çiyê bi nejdîyê to, zingılê xo rasane, ez vozzen yen, to xelesnen.“

Bijeki „heya dayê“ vake.

Bize bijekê xo uza caverda tekite şîye. Bize hona dı de-qey nêkote duri, bijeki zingıl da pıro, bize hervi veste amê. Vake:

„Se bi cigeram! Verg ame, hes ame. Se bi?“Bijeki vake:

„Dayê, niade ju mêse nawa ništa itayê mıra, mı wena, haa!“

Bize:

„Mêse torê thawa nêkena cigeram, a va şêro tora niso. Tı verg u hesu ra bitersel!“ va u tekite şîye.

Bize hona tenê duri nêşîye, deqê werte nêkot, bijeki reyna zingıl da pıro. Bize oncia veste amê. Bijeki va:

„Dayê, niade ju zelık nişt ve lınga mıra, haa?“

Bize va:

„Tı wertê vaşi de kaykena, tabi ke zelık nisenô tora, têli sono tora. Çiyo nianen ra torê zarar nino, talike verg u hesu dero, yi to wenê.“ Va u tekite şîye.

Phonc deqey werte nêkoti, Bijeki oncia zingıl da pıro. Bize reyna veste amê, vake:

„Se bi cigeram? Verg ame çiko?“Bijeki vake:

„Toz kut çimê mı, şikina vezena?“Bize:

„To ez tersnu! Mı va verg ame çiko! Serva çiyô nianen vengâ mı mede, cigeram!“ vake u çimê bijekê xora toz vet, tekite şîye.

Xeyle ca ke yi dormu ra feteliye, cao de çerde di. Endi qefeliye, hewn gına pıro, xo est ve hard. Tam o geyal-meyal de vengê zingılı ame gos.

„Axx!“ Vake, „Bijekê mîno haro oncia...“ Gos pa nêkuya. Bado hêsar biye ke, xeyle waxt vêrdo ra. Desinde veste amê ke, bêro bijekê xo bero cao wes, eke bijek cayê nêaseno. Nat-bota niada, xeyle cêrê'ro cı, bijek cayê nêdi. Peyniye de wertê vaşi de zingılê bijekê xo di.

Dave xoro, bervê u zukê; „Ax bijekê mîno har, vergi berd werd!“ vake. Sarê xo xoverde kerd, bêtesele tekite amê çê.

Vanê ya: „Pil; pilênia xo,- qız ki; qızênia bızono. Hama persberîye pilu dera!“

“SILO QIZO, AQIL RA DENGIZO”

Haydar BELTAN

Sewa Yéniyé viyé, hewné hode Silo Qız di. Wustune ra, xanıma hora vake, mı esmu hewné hode Silo Qız di. Vake, “Xér vo.” Mı va, werté xér de bımane. Dıma va, “Ala qeseyke, tu çı di, çutır di.” Mı ki cıré qesey kerd.

Hewné hode, Mamekiyé derune. Tenê ke fetelüne, qefelüne, mı ho hode va, cayê ronîşi horé çaé bısımi. Mı niada ke, veré jü qawa de Silo Qız kurşi sero ronîştewo. Tek teynawo, lewede kês çino. İyé ke nejdide ronîşteé, esq u çêfê hoderé. Taé Domina kay kené, taé tavla kaykené, taé ki werté hode movet kené. Hama péro ki çay simenê.

Ez düri ra dür vınetu Sılê Qiji de niadan. Caoke Silo Qız ronîştewo, tenê berzo hama teko. Quloke yéno sono yınude niadano. İyé ke dustê deyraé sılam dané cı, uki tenê hu lewneno, eve riwayis sılam céno. Cécê ke yénê soné, Silo Qız qe omıré dinude niyo, kês ey nasnékeno. Nézonenê ke nu sayiré Désımiyo. Wertede jü dı tenêy amey, çımé hu ke gınara Sılê Qiji, pırde şı lewe, dest guret phaç kerd, tenêde hu ke pers kerd, garson ra vake, çayé apré biya, çay ard peré çay day, şı. Mı yinu dıma niada ke, jü Alamanya ra yéno, jü ki Ostomol ra amo.

Hama iyé ke néjdide ronîşteé, i qe Sılemané Qiji névinenê. Nézonenê ke, nawo ke nejdıyé made ronîşteo, u vilika seré voreo. Nézonene ke, u, Sayiré Welatê Kırmancıyo! İyé ke nejdı deré, i, qederé Sılê Qiji nézonenê. Hu hode nia geal kon. Hu hode van ke, niade, wuyoke aza tek teyna ronîşteo, çiçêga ke veré boné khande, rındekiya boni vezena meyda, ey kena rındek u khulelık, çımé mıde jü a çiçêgewo!

Gıra gıra şüne leé a çiçêge. Mı va Ap Sılema, Mavé xérdı. Çımé hu beraqay, jü çiçêge perré hu kerdı ra, kurşıra ust ra, vake, “Xér ve sılamet.” Deest phaç kerd, ey ki rıyé mı phaç kerd, niştru. Ma çımünê jüminde niada, çımé Ap Sılemanı beraqıay. Reyna huya. Vake, “Né Heyderém tüya.” Mı va ya Apo, ezune.

Tenê ke ma jümini pers kerd, dest sıkıt ra garsoni, vake meymané mı esto, maré çay biya. Çay ame, ma hem çay sımeme, hem ki movet keme. Veré mara qul yéno sono, qul yéno sono, hama kês ma névineno. Ap Sılema, kam ke yéno sono, inede niadano, ‘hala qe kês mı pers nékeno!’ Ey!

Vake, “Heyderém, dewr dewré teceluno. Dewr dewré dundao qefçıluno. Ez, ax u zare u intizare oncon. Dewr dewré Kırmancıyé niyo ke sekéri. Her çi vuriyo. Her ke şı beno xıravın piyém. Ez naé vijérira vinon. Çıke, roza xıravıne, vijérira awsena.”

Vengé hu bırna, késrete onte we, hu ravézna. Xori ra solıg guret, da. Vake, “Ax ax, Ya Xızır tu esta ke esta. Ya Duzgı.”

Bi peroz, tıjia omnoni hu sano asmen ver, sewlé hu heté mara kerdı. Zof bi gérm. Sawqa hu saré hora darde we, araqé saré hu eve dısmale kerd pak. Mı va, Apo raurjime. Vake, “Ma tu zonena, eke wazena, raurjime!” Veng da gorsoni, gorson ame, çhéçıké hu vet, peré çay day, uştime ra. Eke uştime ra, mı va, vésaniya tu esta çına. Vake, “Né Heyderém, ez mırdune. Mı dewede ara hu kerde hén amu.” Mı va, Apo, u sodıro, nu ki perozo, tu qe vésa nébiya. Vake, “Son çé Memedé hode won, tu zamet meke.” Jüyé eyra, jüyé mıra, axıré mı berd Lale Kéba. Ma pia noné hu werd, bime tever.

Tenêde hu ke feteliayme, çımé mıno jüde Tunceliya newiya, çımé mıno jüde ki Mamekiya khana. Şime, şime Mamekiya Khane leé Palavra Meydani de Park de niştıme ru. Uza hona xırave nékerdo. Mı niada ke, khal u kokumé ma péro wuza ronîşteé. Van, Apo, ni péro némerdı vi? Cüav da mı vake, “Heya ni péro merdı. Roé ma nié. Kırmancıya Beleke, roé ninu dera. Xafilde péro bi top, amey dormé ma. Silo Qız ust ra, Kémane hu dest dero, hem cıneno hem tey lawuku vano. Eke xeyle lawıki vati, kémané hu ard leé mıde na ru, vejıya masa ser, vake “Lese ra qızo, aqıl ra dengizo, ez Silo Qızo!” İyé ke biyé top, deşti day jümin ro, bi sa.

“Ez ‘ve torné Weliyé Wuşenê Yımami ra Mamekiya khanede ronîşteyme, horé Tunceli’yé de niadame, hala nu qulé ma se keno, çı kar keno! Sıma ceng ki di, haştıye ki diye. Ceng de bıne lıngude mendi, haştıyede ki, gıra gıra koka sıma, wele biyé ser, biyé vindi. Niadé, ma nıka Zoné hu qesey keme. Sıma qe Tırki nézonenê. Hala reé Tunceli’yé de niadé. Qeytan kês Kırmancı qeseykeno? Kês sıma ano ra ho viri? Vané ke, nu zu, nu yitiqat se biyo? Tove vo! Sıma ke şı nişi, halé ma herke şı bi xıravın. Ma ‘ke dıma ameyme leé sıma, peyde kês némaneno ke na zonré, na yitiqtré Ala qutare vazı. Mı ‘ve Weli’ra xeylé est ra hu ver hama, çı feyde.

Simaré jü mesela qesey bikérine. Nézon Weli tharo, tha niyo. Pétere düriya, u her waxt nino suke. Rozé, Hopike'de veyveo, momi rusna Weliyé Wuşéné Yimami'rê berdo veyve. Sonde amo Hopike, vore vorena, sedo, puko. U 've wayiré veyvira no huré. Wayiré veyvi cüamerd, mordemé mino, cüanike ki mordema Weli'ya. Mordemeki Weli'de no huré. Weli, biyo tever Hopike'ra vejyio. Weli nia vato:

'Hopike verde vaé

Sima ez xapito, fiştura raé

Sono, tariyo néreson cayê

Goni ostuné mîde biya jüaé

Tu heni zona ke, mî u kosede

Node kokîma muaé'

Ez u waxt dewede çêde viyu. Weli peyser sono tavi. Sodr ki veyveo. Sodr çhikera momi amé miré. Mî ki nia va:

Vore zof vora

Ray-welaği kerdî duji

Mî zona ke

Momi dané Silé Qiji"

Ap Sileman ke nia qesey kerd, iyé ke amé dormé dey, gîra gîra bi ağme. Kés vengé hu névet. Rindiyé ra xiraviniyé ra thowa néva. Mî reé niada ke, ma reyna Tunceliyé derime. Ap Sileman veré hu çarna mî vake, "Heyderem, welaté ma rindo, hardé ma hardé Péxamberuno hama mîleté ma, qulé ma qul niyo. Çıqa xiraviniyé biyé, ma arde kerde werté hu. Kêşi de meremet némendo piyém. Ez van, juminira has bikerime, qolayiyé werté hu nékérime."

Mî vengé hu névet. Qesa haqere savaji. Mî reyna niada ke ma feké Chemé Muzır'derime. Ap Sileman'i Chem ra tenê uwe kerde lopa hu, çarné ra riyé hu, riyé hu şüt. "Ya Xızır, Ya Muzır Bava, Ya Kémeré Duzgını, Sima béré Ram u Comerdiyé" va, veré hu çarna ra mî, "Heyderém, tu mîde nia niamede, Sıl Cécénia hode xısmé felek vi. Mî Kéméra gurza henene estené ke, tew, tew. Tu nika niamede Sıl béwayır u bé taqate mendo. Ez khaleku erzon hama destevera mî thowayré nina. Sekéri, cécéni mî dest ra şiyé. Qelvé her klêşi de ju aslané rakotawo, hén niyo! Aslané mî ki zoné mîna, yitiqatê mîno!"

Feké mî reyna ra nébi. Chemé Muzırî, leé mara jü cüanika ozove hu tadano, raya hora yéno sono. Heni zalalo ke, bînede kémér bereqiné. İsu radiyo ke hu berzu cı, mîrdi azna bikero.

Ap Sileman'i vengé hu kerd vengé Muzırî va, "Piyém, xızanén ve xanedanén ra téléwe deré. Niade, jü çêneka ke

zewejîye, eke xanedana, çewres serre xanedanén kena. Eke xızana, çewres serre xızanén kena. Welaté made zomané xanedanén biyé. Nika huréndia xanedanén xızanén gureta. "

Çımo bin ra niadan ke, ma leé hékélé Sey Wuşén derime. Reé Sey Wuşén de nia da, reé mîde niada. "Weşénié Sey Wuşén de kés qedre cı vejyia? Né, névejyia. Péro pia pé Sewşéni kay kerdéné. İyé ke dulgeru ra amené, ya ki sukuné bînu ra amené, yinu qedré dey zonéné. Hama ma qe nézona. Ma géreke weşiyede jüminî ra has bikerime. Ez névan her kés mîra has bikero hama isu qedre isoné hu bîzono. Mî hondé klam vaté, nika na cécúra kam zoneno, kam vano Silo Qız esto, çino! Heniyo? Hama naé bîzoné ke, Lese ra Qızo, Aqıl ra Dengizo, Ez Silo Qızo!"

Dıma ma 'ke tenêna feteliayme, Ap Silemani vake, "Raya mî hona xeyle düriya, ez géreke şerine çé!"

Mî va kata sona Apo, suke de çé lazé hu Memedi de némanena!"

Vaka; "Né né. Ez son Dewe, Son Mîlu. Horé sodır çhike ra yon, sonde son!"

Mî va, eve makina yéna sona , ya ki eve lingu!

Vake: "Xéré Oli ro tovo, makina çıka. Ez eve lingu yon, eve lingu son. Memedé mî gégane vano 'Bao, tu eve makina beri' ez qewul nékon. Horé spor kon a! Aqıl salıxdaéne niyo hama tora weşiné hu kon; tu ki ninu bia huréndi. 1. Lete de leti senik buyé. 2. Dı qatî zof peya su. 3. Bêşindor has bîke. 4. Hiré qatî zof jêde bîhuyé. A, weşiyé mî toré naé! Xatır ve tu."

Mîki dest phaç kerd, vake oğurê xér vo Ap Silema!

Mî Ap Silemani dıma derg ra derg niada, xafilde ustune ra ke mî hewn diyo! Xér vo!

MEYÎTZOMON

Hıdır DULKADIR

“Kam ke zonê hode nusneno, hode hasto, ho naskeno. Roştberê muletê huyo.”

(Mehmet Uzun)

Ez/ma domon vime. Jê her keş ezi ki tersêne. Sonde lêl kotêne, biyêne tari. Cade de lamba çineviye. Lozine de, murmor çinevi adır nêvêsêne. Oda teng u tariye viye. Ma ke kotêne cîle, muwa mı Fatose mıra vatêne “Ero biko biko, sîma ke koti tari, bîsîmlay kerê. Vazê; ya Xızır, ya Duzgîn Bava!”

Ezke kotêne cîle, mı muhaqaq vatoğena muwa ho Fatose kerdêne. Pesêwe vae vero şiyêne, şiyêne çê cîran, ya ki tevera hata sewelete mı ve domonu ra kaykerdêne. Muhaqaq, mı bîsîmlay kerdêne.

Mezelxanê dewa ma Vîlê Gîlgîrî, dewe ra tenê duri vi. Her waxt lînga mîra cî nêkotêne. Hama amnon honîk de pîyê mı hêga çînitêne. Hêgayê mayê Vîlê Gîlgîrî, tam kosê mazelxani de vi. Pîyê mı hêga çînitêne. Sop kerdêne top. Qatîra mawa qîrre bar kerdêne. Lêl ke kot, mı qatîre eve bar berdêne dewe. Raye ortê mezelxani ra vêrdêne ra. Pîyê mı, ya ki Muwa mı vatêne ke: “Tî ke mezelxane ra vêrda ra, desto ho şûwalênda ho erze. Pê şûwalêndia ho bijê”

Mı vatêne: “Ça?”

Vatêne ke: “Meyîtzomon esto.”

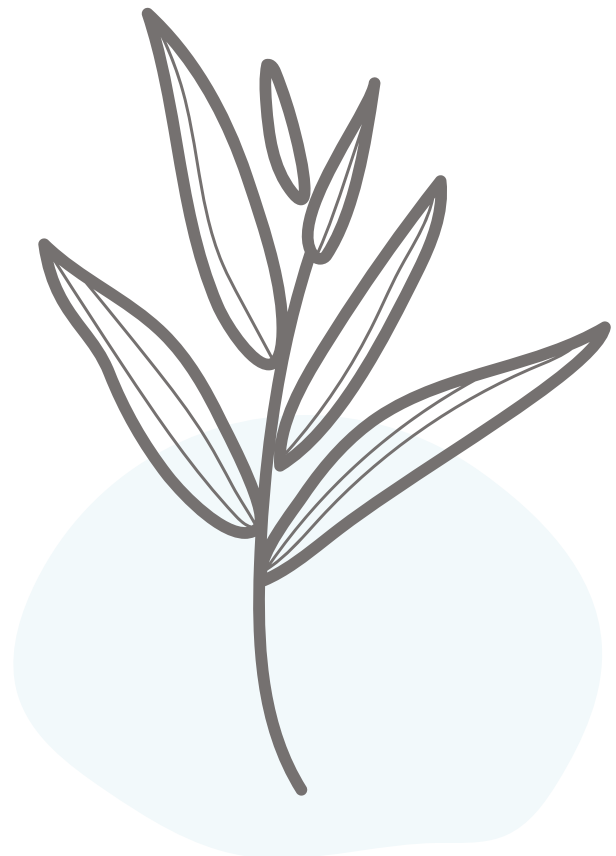
Mı onca vatêne: “O çiko?”

Muwa mı vatêne: “Biko biko, o xortlağo. Kuno her qılığ. Kuno qılığê kutiki, kuno qılığê vergî, kuno qılığê qulê xîravîni, kuno qılığê morr u mîlawunu.” Mı endî veng nêkerdêne.

Ez domonena hode Dewa Qîlî de bine pil. Ma uza gomu de vime, waru

de vime. Ortê dewa ma Kortu ve dewa Qîlî sat-satnêm ontêne. Tam Vîlê Almanu de mezelxane kêwrawunê ma bi. Sonde, eke biyene lêl, wu waxt biyêne tari, ez uza ra vêrdêne ra. Hama, ez zof tersêne! Îsu peroz bile uza terseno. Ez ke kotêne mezelxanê Vîlê Almanu, mı muhaqaq pê şûwalênda ho guretêne. Ho dîma qeytan nianêdene. Çîke pilunê ma, her waxt ma hên temeykerdime. Ma qesê pilunê ho kerdêne. Muwa mı Fatose mîra vatêne ke: “Qe metersê uza mezelxane kewrawunê mawo. Yî têde kewrayê mayê. Hama çîyo hene ke bi, şûwalênda ho rake. Meyîtzomoni şûwalêndî ra tersenê. Vozdanê, remenê sone” vatene.

30.6.2009

ESTEMOL

Hüseyin ÇAĞLAYAN

Fatike hete dewa Usıvu ra bena. Hem sey bena hem ki zof saf bena. Mowa xo Fatose dıgani bena; kuna ra, cıra Fatıke bena. Fatose nêwes kuna, reyna xoser nina. Mirena. Fatıke qızkek bena, nêmecet bena. Name Fatıke nanê pa. Vanê, “belkia xeleşına name pa maneno.”

Raşt ki Fatıke wes manena çê xala xode bena pile, bena cianıke. Hama zof saf bena. Rindekina xo ki fena niya.

Alık ki jê Fartıke hem sey beno, hem ki zof saf beno. O ki çê Apê xode beno pil. Eke beno pil, zımelunê xo eve şirezê eskızunê şıawo keno piz, vano “Apo, endi waxtê minê ze-weji amo, mı bızewezne!”

“Apo qada, Alikê mı, ala tenê sabır ke! Ez tu koti ra bızeweznime? Ez torê koti ra çêneke pêda kerine? Zuye bivinime ke tu bızeweznime. Ala acele meke!” vake Api.

Alık tenê ki khakaz bi. “Apo, o çı... o çııkkko, tı mıra vana, aceeeelee meke! Zimelê mı hayê resenê dewa Fatıke.”

“Nero Alık, Fatıke kama?”

“Apo, tı çıtur Fatıke nasssss nêêêkkkkena? Namê Fatıkkkeee resto peyê dina... Rindekina Fatıkkke sewlllee dana dinaaa! Dina sewlê ayê ra bereqına. O çiko, tu vana ez Fatıkkeee nass nêêkkoon?” vake Alik.

“Alike m’, na Fatıke kama? Yê kotiya? Tu koti ra nas kena? Çêna kami ya? Belkia çê caê rınd ra niya?”

“Apo, heni mavaze, tora heredun. O çıkkkkooo tu vana, ‘beklia caê rınd ra niya? Apo hasa heni mavaze! Tora herediun haa! A zofffı cao rınd rawa. Apo zof rındekkkkaa! Owe fekê isoni ra sona! Tu bivinêêêê vana, naê yê mı bi-yêne, teke dina de qe thowayê mı çine biyêneee!”, vake Alik.

Apê Alik huyiya vake, “Alike m’, Fatıka tu jêde rındeka? Ez vaji zerria tu zof kota Fatıke.”

Alık desinde cuav dabe Apê xo, vake, “Apo Xıdır, tu zof safa. Tu persena vana, ‘zof rındeka?’ Zof rındaka, ne demekkkkk, Apoooo! O sene qesewo tu persena? Apo, Apo, rındekkkkaa hama sene rındeka! Tu vanaaaa sowa sura... Riyê xo jê asma sewa letiye sewle dannnoo! Bereqinaaa wertê asmenê tarrrii de! Apo, tu kı mirê Apenê kena, esta çına Fatıka! Ez Fatıke ra qeyri keşi de nêzewejin?” vake Alik.

“Ya rınd, Alike m! Hama mıra vaze, na Fatıke kama? Yê koti ya? Kamji dewe rawa? Vaze ke, torê bıvajime! Belkia zerria xo torê çına?” vake Apê Alik.

“Apoooo! Tora herediunnn haaa! Ça heni vana? Zeri xo ke mirê çine bo, mıde huyina? Ma her ke zuvini vineme,

zuvini de niademe huyime. Mı dı-reyê pê destê Fatıke guret. Eke zerria xo çine bo, pê destê mı cêna? Apo tu ki jê bomu qesey kena. Zof safa,” vake Alik.

“Dewa xo kotiya?” persa Ap Xıdır.

“Xırxal ra, dewa Usıvu rawa,” vake Alik.

Apê Alik vatena Alik nêsıkıt, dı-hirê mordemê kamılı kerdı top şı Xırxal, dewa Fatıke. Xala Fatıke ki venga cira-nunê xo da, xoş beş, çay-qewa, dıma sıra amê qesa mıradu. Kazım Dedi qese guret, sıfte kerd vake, “ma seveta qesa xêre ameymê! Emrê Haqı ra, qelvê Pêxamberi ra çênaka sıma Fatıke lazekê xo Alik rê wazeme. Sıma ke mınasıv vinenê, ma tedarekê xo bivinime, na xortu jüvin resnime.” Xala Fatıke qese guret vake, “eke Haqı kerda, beno. Eke nêkerdo, nêbeno. Eke xêra bıbo, eke xêre niya, nêbo!”

“Xêra, xêra! Ça bêxêre bo?” vake Apê Alik Xıdırı.

“Musada kerê, ala reyê ma ki Fatıke ra pers kerime,” vake Xala Fatıke.

Xala Fatıke hona qesê xo tam nêqedenay bi, Fatıke çêver kerd ra, kote zerê çêyi. Fatıke tenê huyiye vake, “Xalê zerria mı Alik rê esta.”

“Ma eke esta, qese qediyê,” vake Xala Fatıke.

Fatıke huyiye dıma biye tever.

“Haq ve xêr kero!” vaka mordemunê camati.

“Fatıke sewa, ez sıthaqiya aye wazon.”, vake Xala Fatıke.

Xıdırê Apê Alik 5 hozori eşti be serê xoncıke.

Herkeşi nonê xo werd, owa xo, çay u qawa xo simite, dıma şı çê xo.

Alik zof damis nêda, Apê xo Xıdırı rê zor kerdêne, vatêne; “Apo, mı key zeweznena? Fatıka mı kota mı viri.”

Jêde waxt wertê nêkot, vora zımistoni dariye we, usar ame, dar u beru çıcek kerd ra, roza veyvi belı kerde, dawulu weng kerd cı. Hire roji, hire sewi sazu cınıt, isonê dewe, isonê dormi werd, sımıt, kay kay kerd. Veyvê Alık u Fatıke zof rınd vêrd ra. Hekes memnun bi, sa bi rast şı çê xo. Alık u Fatıke ra ki reşti mırôdê xo. Alık huyiyêne, fek bıbi gale, şiyêne restenê peyê gosu.

Roji vêrdi ra, asmi vêrdi ra, seri vêrdi ra, huyayisê Alik her ke şı bi kemi. Domoni Alık u Fatıki ra nêbi. Xortê dewe kotêne ra Alik. “Alık, nıka ça nêhuyina? Zeke fekê to şiyêne peyê gosunê to? Domon tora nêbeno, ez ke vaji, tu cuamerd niya?” vatêne xortunê dewe.

Na qese, Alik rê zof zor amêne, xo dênê kar u gure. Şiyêne mali ver. Alık şiyêne mali, her roz, sonde vejiyêne eve

mali vejijêne amenê çê. Roze mal amê çê, Alık dıma çino. Niame. Hona lêl nêkot bi. Dewiji bi top, dıma şı, dar u berr feteliay, axiri peyniye di. Alık bolmis bibi, amay ra bi xo. Hama hal tey nêmend bi. Sare u ri wertê goni-gonaşır de bi. “Alık torê se bi? Kami da torê?” persa muxlutê dewe. “Cenderrrrmuuu da mırê. Vake, tu non dana terorrriistuuu.” Xortunê dewe Alık phoşt kerd, ard dewe. Dırvete pişte, oreşiya ra, dıma bi wes. Alık ama’ra xo, bi rınd, oncia huyiyêne. Hama jêde nêhuyiya. Olvozu qarnêne vatêne, “tu cuamerd niya. Tora dol nêbeno.” “Ez de mowa sima nine! Sima mıra çı wazzzenêêê? Eskerrrii da mırê, mırê zor niame, hama na qesaaaa sima mırê zor yena,” vake Alikı. Alikı, Fatıka xo gurete şı Kemerê Bımbareki. Alikı ve Fatıke ra eve lingu şı Kemerê Bımbareki. Dolmuşı, takşı dudıge cıntênê Alık ve Fatıke ra qe orali nêbiyêne, cı nêniştêne. “İsu raya Haqı de gereke tenê eziyet xo do,” vatêne Alık ve Fatıke ra. Şı Kemerê Bımbareki de roze kerde son, sonde ki kemerunê Bımbareki ser de koti ra. Kemerı cırê jê doseg amêne. Sodr uşti ra, Alikı vake, “Fatıka m’ mı thoa hewn nêdi. Tu thoa hewn di?” “Ya, mı di,” vake Fatıke. “Xêrrr bo, xêrrrr!”, vake Alikı. “Wertê xêr de bel!” vake Fatıke. Alikı wertê çımunê Fatıke de niada eve merax pers kerd, vake, “Fatıka m’, vaze ala domonê ma beno, yaki nêbeno?” “Hewn de ma şime suka de gırse...” Alikı damış nêda, kot wertê qesa Fatıke. “Hı, ma se bi? Kata şime? Şime kamji suke? Vaze Fatıka m’ vaze! Haqe sukur, dêma ke beno. Mara ki zu zurret beno. Mara vanê, ‘sıma bomiyê, sıma ra zurret nêbeno’. Mı thowe node mowa dine çiko? Çı yi baqiliyê, yine se kerdo? Hata su qal u qırrê jubini kenê. Seytani ke raya xo kerdeee vindi, yi rayaa mısnenêê seyatanııııı, seytanoglı seyteni. Şime kamji suke, Fatıka m’?” “Nêzon şime koti, hama suka de gırse biye. Doxtori fetelime...” vake Fatıke. “Estomolo, Estomol. Fatıka xo bon Estomol. To bon pırdê Boğazê Estemoli de fetelnonu, kebabu torê vanuuunee...” vake Alikı eve riwayıs. Jêde waxt werte nêkot, Alikı Fatıka xo gurete şı Estemol. Raya xeyle dır biye. Şiyêne nêşiyêne ke raya nêqediyêne. A na pezevanku, na Estemo ça hondi duri sano pê? Se biyo, na Tırku na Estemol mara tenê nejdi pêsanêne!” Axiri peyniye de reşti Estemol Alık ve Fatıke ra. Jêde qefeliay bi. Zu naskerdoğı ra adresa zu doxtori guret bi, hama name cadi tey çine bi. Kami ra ke pers kerdêne, qafike sanêne ra. Tağê ve tağê, cade ve cade, soqak ve soqak feteliyêne. Dee! Thowe doxtoro ke pê feteliyêne, nêdi. Vêsaniye, têsaniye oncia thowe nêbeno, hama mijia Fatıke amêne. Alikı pê destê Fatıke guret kot zerê zu restauranti. Restaurant jêde lûx bi. “Buyrun, kimi aradınız Beyefendi?” persa garsoni eve vengê kibari. “Kardaş, bu Fatikenin suyu geliyor... Memişxana areriz,” vake Alikı. Miji fatıke de zor kerd bi; bibi guncile, nişkına ke se bıkerı. “Merik, bê şime, ez nıka... Yi hayê tode xıravın niadanê. “Yanlış kapı çaldınız Beyefendi. Kusura bakmayın, siz yanlış yerdesiniz. İlerde cami var, camiye gidin!” “Camiye bavaaannn gitsen! Hadee sikkktirrrr!” vake pê

vejıya tever Alık. Fatıke ki dıma biye tever. “İtoğlıııı iıııtt, mıra vano so camiye. Ulan kutıkoğlııı, kutukoğlııı, İslam biyo nêbiyo ma linge camiye nêesta, naye ra tepia some camiye? Hade sikkktirrr!” “Ma Alık, ez mijia xo koti bıkerine?” persê Fatıke. “Bıke, koti kena bıke! Teke fekê mıde bıke! Hama camiye nêson! Mı bıkıse camiye nêson!” vake Alikı. “Ne Alık, Alık, some camiye miji keme. Thoe some namaz?” vake Fatıke. “Nerê Fatik, ine seveta miji vake. Theew! Nıka hona aqlı ame sarê mı,” vake Alikı. Alık ve Fatıki ra camiye feteliay, hama thowe nediye. Miji zor kerdı bi. Gamê xo çip eştı, hama fayda nêkerd. Şı zu soqakê teng u tari, Fatıke pê bidona çöpi de pêsê xo kerd ra. “Bıke rê! Raverde şero! Tu nêvana xode bıkeme. Marê miji kerdene ki kerda thomete. İsê dewa ma bam basqawo. İsê dina hirayiye bam-başkaro. Cêr harde dewres, cor asmeno bêwayır. Cêr xuşa xuş miji deverde, cor astaru bumore. Ax dina ax. Linge rew şime welatê xo,” vake Alikı. A daqa ju bekçi bi nejdi, persa vake, “Sıma tha se kenê?” “Qe thoe nêkeme. Welatê ma koto ma viri, xorê serê qesey keme.” Bekçi reyê qaytê cêri bi, asfalt lınçıya. “Ere Fatik rew urze, caê tu mevino!” “Oxxx, mı mijia xo kerde, kam koti mı vineno va bivino. Di, se keno, thao weno, se keno?” vake Fatıke. “Buraları kiletmişiniz. Olmaz. Ceza keseceğim size,” vake Bekçi. “Hade sikkktirrrr! Def be so! Sıma bonê ma rıznay, hardê ma bombu ra kerdı zeyirin, ma sımarê ceza nêbırneme, sıma sevata zu khoçike owe marê ceza bırnenê. Olmaz! Hade sikkktirrrr!” Fatıke tımonê xo onti cor. Alikı pê destê Fatıke guret, bi rast. “Tuuu! Nalet şero harde nıanen! Nı lınga isoni gınena hardê dewreşi, nê ki ison cor asmen vineno. Hardo ke isoni mija xo tede ret nêkerde, se kena harde nıanen?” vake Alikı. Bekçi dıma niada, vengê xo nêkerd. “Hala hala, ne rahat insanlar!” Bekçi Alık u Fatıke dıma niada, hata ke yi bi duri.

MUNZUR MARKET DE AXSATA

Munzur Güven KILIÇ

Yoldas: Ma ve xêrd!

Sengule: Xêr ve sılamet, sima xêr amey.

Hozat: Xêr bivêne, waya pile.

Yoldas: Wertê xêr de ve.

Qedira: Wayê qewete bo!

Sengule: Berxudar be, Haq raji bo!

Hozat: Waya pile, dukanê sımade vılence esto?

Sengule: Heya qeda, dustê xode vırade ra so, hawo refê hireyine de lewê bonbonu dero.

Hozat: Berxudar be!

Yoldas: Waya pile ez ki çikolata wazon, çikolata sima kamij ref dera?

Sengule: Hawa lewê vılenci dera, qedayê to biceri.

Qedira: Ero bıko, bıko hala vınderê ro, verê coy axsata ho bıkerime, dora dime, perê ma ke mendi, çiyê bini hona bicêrime ha.

Sengule: Wayê Domonê to zof baqiliyê, Xızır inurê olvoz bo!

Qedira: Heya wayê, Haq kedere domonune to ki medo. Ne hurdemêna ki zof semtê,

baqilê mektev de dersê inu ki zof rindê. Peyê hefti ki cemate made sonê Qursê Zonê ma, Zonê Dakıla xo musenê.

Sengule: Sıma çıxaşı rınd kenê, kaşkêna qomê ma jê sıma Zonê marê wayir vejıyo.

Zonê ma zonê Xızırıyo, Zonê ma sola vınd mebo!

Yoldas: Dayê ez ve bırayê xora tevera to sero vındenime.

Qedira: Heya lazê'm beno, ezi ki nıka yenu.

Qadira: Wayê ma kotime qesu, mı axsata xovıra kerde. Tenê çimi çêyi rê lozumo.

Sengule: Kerem ke, çı lozumo to dine.

Qedira: Nem kilo loliki, ju kilo seker, ju kilo vasê çay, disey gram eskij, hiresey gram şirê koy, ju kilo ki hêluge, ju ki destê rıbesu (ruvesu) dana mı.

Sengule: Beno, sare mı sero. Wayê, meste domoni sungunê kunkor ki ko ra anê, xevera to bıvo

Qedira: Hew! zof rınd Sung weşıye ra gore zof rındiyê, ez sungunê kunkori ra zof has ken.

Sengule: Wayê zovina thowao bin wazena?

Qedira: Nê wayê, wes be! Dênê mı çıqaro? Ala hesav ke.

Sengule: Butun piya hiresey u hotay u phonc kağite.

Qedira: Buyir, xatır be to! Torê qewete bo!

Sengule: Haq raji bo, oğırê xêr bo!

(Çiçege peroz ra têpia Sengule rê têt kerd, pers kerd; sungi ardê-nêardê)

Çiçege: Ma ve xêrd, Sengula ma, sungê kunkori domonu sımardê ardi?

To vatıvi; 'ewru domoni mırê anê?'

Sengule: Xêr be sılamet Çiçege ma, tı xêr ama, sungê kunkori domonu gunê ewro biyardêne thowa nêamey, hama mırê têt kerd ra, vake; meste torê ame.

Çiçege: Wayê, meste meymanê mı yenê, mı soz dayvi ve inu, gunê inurê sungunê kunkori pojine.

Sengule: Qısawete meke, mı inura va; "yamu, yamu sima nêvo ke meste ki nêrê", inu mıra vake; "qısawete meke, ma helvet meste yeme."

Çiçege: Eke hênıyo, xatır ve to, ez xorê şêrine çê, serva meste tenê qurlığiye biveni.

Bımane weşıye de!

Sengule: Oğırê xêr bo!

KEWRA HEYDER

Özkan ARSLAN

“Kewra serd yamano, belka ison mireno...”

Usar amey vi. Hard bivi cênc. Zarance vevê qızvane kerdêne dirvetina xora. Gukê sowey, bijêkê sowey newe dina vinenê. Hên ke vozdanê ke, Kewra Heyder biyêne sa. Tija sodiri kemerê Duzgini ra esta serê koyê Hamigi. Vora Sulvişi ca-ca sipe kena. Çhiçêgê ojiye vertê genımı de sur kenê. Kewra Heyder eve lengayene şî fekê çemi. Kılama de khane kote feki ver, xover vano. Cinciniki yenê nisenê herme ra, kelê xo birnenê.

Usar; xeleşayina feqeru-na, usar cênciya, usar rindekiya. Hama isan hên niyo. Rozê esto, roze çino. Heyder şî pulê Orhan ra nişt ro, uşira xo este hard... Çhemê Peri efkarê xo ver nalêne. Golê Xızırı de guwe dormê xode yena sona cêzeke ana meyda. Kewra Heyder çewres serre na kowu ra jê dewreşi fetelayvi. Zimistônê girani de herdisa xo cemedayvi, bêçikê lungu vore de vêsayvi. Der-cıran cırê tawute vıraştivi. Dima amay'ra ve xo. Kewra Heyder jê phevug bi. Ameyvi dina, aqılê xo kerdivi vind. Ne mowe u piyê xo mendivi, ne ki mal u mîlkê xo bi. Çê xo; dar-berê kowunê Welat bi. Perey çık bi nêzonêne. Eke biyêne vêsa, kowu ra amêne war, şiyêne çêwu. Nonê xo verdêne çayê xo sımîtêne, oncia şiyêne.

Herdisa xo kınite, purdê rindeki de tenê niada, zare basa vake; ax dina! Boverê çemi ra niada, Aliyê Makli ame'ra viri. İtikatê xorê tenik bi. Qesê Aliyê Makli xo ve xo vake; „Bekeşiye zu, tereşiye dı, ni hurdimêna zorê.“

Heyder hokmati ra zof tersêne. Pul ra xeyle çemi de şer kerd. Vake şiyayena na çemi kuna'ra ma viri. Hama çituriya na şîawa. Sebeno na hard, na çhem sebeno? Mireno çayê? Adır kot lese. Hata bêçike lungunê vêsawu zonnda. Dest na pizê xora, bivi vêsan. Cêrê xo niada ke domonê dewe biyê top, kemeru erzenê şantiya baraji. Hurniya xora ust ra, uşira xo este xo ver. Şî cêr. Vêsan bi, hêyvetunê xora nêzana ke seb'kero. Domunu ra herediya. Vake **“Ero sîma ita sekenê? Hokmatî miyarê na dewe mekerê.”**

Domon huyiay, verte ra jüy vake; „Kewra Heyder, hokmat zor keno, bê ju kemere ki tu bierze.“ Kewra Heyderi va: „Tu na şeytanên kami ra mîsa?“ Domoni xonde qefeliyayvi, Kewra Heyder di, oreşiyay ra. Heyderi domonu ra heskerdêne hama eskêr ra zof tersêne. Vatêne; **“thowa mekerê hokmat yeno.”**

Werte ra jüy vake; „Kewra, bîrr ra çî esto, çî çino?“ Kewra Heyder tenê bi yawas, vake; **“Uff kewra, her het ekserê Urişi yo.”** Domoni pêro-piya huyiay, Heyder qariya. Çip-çip hetê merga birri ser şî. Golê Xızır de vînet, kelê xo bîrrma, tenê minete kerde. Xîdê Bay verê çêveri de hostayên kerdêne. Dest ra her kar amêne. Veng fişt'ra xo „Xêr ama Heyder!“ va.

Kewra Heyder „Xêr mendi Xîdê Bay, tuk xorê budalayê jê mîna.“

Xatîrê jûmîni pers kerd. Xîdê Bay veyna çêyi da; “Okêê, çayê serne Kewra Heyder ame, vêsano“

Kewra Heyder herediya; “Ala reyê niade, piso murdar, ez nê,- na domoni vêsanê, ha..”

Eke hên vake, domon huyay. Heyder kî vêsan bi, niya vatêne. Vatêne ez vaji ke, nu vêsano. Milet zono ke horê wazeno. „Non biyarê, hala nîka çon nonu weno“ vake laze-kê qiji.

Kewra Heyderi hayda seri da. Honike arde verde nê ro, pêrtê nono mişte ard sero na ro. Kewra Heyder zu lo-qme tada est gula xo, vake; „Uff kewra, kewra nu çi nonu pako, tivanê baştîqo!“ Tenê kerd letey, est kutiki. Tenê est pîsinge. Uyo bin xorê yawas yawas werd. Dîma çayê xo kî sîmit. Ust ra xatîrê xo wast, kotr’a raye.

Kewra Heyder şiyêne koti niştêne ro, koti kutêne ra, hurniya xo belim biyêne. Qurç nijnêne, dormê xo gez kerdêne. Mordemo de pak bi. Tabiyatê xo rîndek bi. Dewresê na kowu bi, na birri, na koy cîrê wayir bi. Xo’ve xo vatêne; “ameyme na dina, xorê some.” Mîleti cîra zof heskerdêne. Dewi ke bi thol, Heyder oncia na kowu ra bi. Eskeri çond reyê nayvi pa. Hardê welatî cîrê cenet bi, hama zimiston ke amêne, Kewra Heyderî rê zulûm bi. Vore; vore sero vorêne. Çîtur vaqut dêne pîro şiyêne, kêş nêzonêne. Mîleti vatêne; ponçê xo hit nibiyêne, xora mîlaketê xo eskerayê.

Zimiston ke bi. Sonde amêne qewa dewe. Kosê sova de niştêne ro, tenê ke xo kerdêne jûa, bowa hênene dine zare ke, mîlet mîsayvi. Pîzê xo ke biyêne mîrd, dina a sate cîrê wes amêne. Se ke qewa biyêne thol, zonêne ke indi son tever. Vatêne; „**Kewra, serd yamano belka ison mîreno.**“ Seter de, Zîmteg de cîrê kulîk vîraştîvî, hama uza nivînetêne. Remêne şiyêne kowu. Çîtur ke malo phesk kemeru rawo, çîtur ke vora garane de zaranc niştêne çîmê hêni ra, çîtur ke thûye sewa usari de rîndek wendêne, Kewra Heyder kî hên bi. Serbestîye ra heskerdêne. O kî thayrê na kowu bi. Na hard eve dine rîndek bi.

Rozê, amey vîrniya çemî gurete. Dewi, jiar u diyari binê guwe de mendi. Zalumu oncia hardê dewres guret binê bandîra xo. Kewra Heyder a roze ra dîma reyna cêr nêame. Bî nêwes, teqete ra gîna waro. Xeyle serrê xo kî bi. Dewîzu xeyle fetelna. Berd Dersim, uza kî nêvînet. Se ke peyser ame dewe, goni koti vî ri. Tu vatêne biyo wes u war. Newe suka Dersim divî. Lewê heykelê Sey Rîzay de niştî vî ro, tey niadayvî. Vativî; Kewra na mordemeki cemed gureto.” Se ke ame qewa dina bîvî iyê dey. Vatêne „Kewra vilayet meşêrê, ero uza ison beno vind, kewra...” Cêncî huyay. Kewra Heyder herediya, vake; „ **Sîma bîhuyîyê, hasa na mîlet ra uza nanê qîna ison. Sîma ke hewlê, şerê suke.**“

Zimiston gîran ameyvî oncia. Çem şîvî, hurniye dengîzo de hîra u xorî guretîvî. Heyderî dî, herediya xo ve xo. Îtayrê sebiyo! Sas bî mend, çîyo nîanen hata nîka xona newe divî. Şîayene qewul kerde. Xonde na hard ra heskerdêne. Tîvani qar kerd. Guret berd suka Dersim. Vîlê Asîqî ra xo çarna Seterî ser niada. Çîm ra heştîrî amey hêrdise ra bî top. Keşî nêdî.

Waxtê Dersim de mend, uzara kî berd Xarpêt. Mîlet şîvî diyar, vatêne; “O Heyder şîyo, zovîna Heyder amo.” Zon ra bîvî, bese nêkerdêne qesey bîkero. Xonde ke vatêne; „**Kewra ez vaji, ez rusya deru, îta kes zonê ma nêzoneno.**“

Cawo ke ameyvî gînayvî puro germ bî, rînd bî, hama hard koti’ra ve vîrî. Kowu rê, dar u berî rê hesrete mendîvî. Hên ke tesîr sanayvî cî, kêş çînêbî ke zonê xo tey qesey

bîkero, qesekerdene xovîra kerdivî. Zonêne ke indi bese nêkeno şero bivîno. Se ke çîmê xo nêne pêra, hewnê xode diyêne. Corde Ojîye de fitîka xo dêne puro, şîyêne serê Golê Xîzîrî. Hetê Zîmteg ra, Yelbegu ra, hetê Paşî ra, Gere ra niadêne.

Dewa Xarige ceneta. Haq bo, Oî bo! Genim hegawu ra sur kerdêne. Vay cor de sanêne cî, vengo hêneno rîndek vejîyêne ke... Çîmê xo nêne pêra, gos dêne. Eke amêne’ra xo ke, hewnê, zof qarîyêne. Nîka mîlçîke bîbîyêne, bîşî-yêne dara verê çêverê mîletê xora niştêne. Eve mîrda xo cîrê bivatêne. Weşîya xo kerda vato; “**Ez ke merdu, mî îta meverdê, mî berê dewe, mîrê beso.**”

Roze xeverê amê ke, Heyder şîyo na dina ra. Der u cîran bî top, şî ard lewê mowe u pî de dard we. Hata ve a roze vore çînêbiye. Roza ke ard, vora hênene vorê ke, Kewra Heyder ame mîlet vîrî. „ **Kewra serd yamano, belka ison mîreno...**“

Kowu Heyder kerd vind. Usar ke ame, her pul ra qurçê Heyderî binê vore ra vejînê. Heyder phepugê na kowu bî. Ame tenê feteliya, wend, na kowu serde xorê şî...

Rama Haqî pîro bo!

UWE ĞULĞULINA/XUŞÊNA

Qemera BARIYE

1.kita (ref)

Uwe de honikiya, fejrîrê sodir de hayigbiyene
Vay eve fizrige cimitene u qilaçukê eve qıştnayis
Benê ke phêlê ho zerrê mî dero
Haskerdene esq u sewdawa
sileçiyena yê deryawu de.

Heşina pê hervi-hervi
Peyecoy hona riyê asmen khêwiyê pêsewe dero
Roştî vejina ser, wertê tariye pesewe ra
U sonê we wustînu ra ampulî
Pêleka sodirî de, thomê sole de nun
Waxtê jû cemi de
Gulvang dero qom u qewil.

Demserrê vayî u siliyo,
Tadana çênaka de salvarîne
Miano bari serdeçîyo,
Destê ho phîstunê hode dardê we...

2.kita

Uwe ğulğulina
Çimê mî hewn ra heredayî,
Didonunê mîde sujî,
Waxt destê mîde hepis,
Her sewe mîrê dëndara!
Zurê khani kî hewnderê
Ondêra suke..
Hardo dewres dirvetîno, binê betonî de
Dîdonî kerdê çiq sanîku, peyê koyê qafî ra.
Zere mî dero u rowalam, tî u yî dî domonî
Yî hewnê ke to destunê mîde caverdayî,
Eve lopu pîsknen ve riyê hora
Hesnena vengê uwe,
Niade uwe ğulğulina, hesnena tî?

3.Kita

Ağuyê asme uwe de
Esqê asme
destê to ke pîra nisê, hesnenê lewîyayene
Bado, vêsayena sopî niya, vêsayena merxiya
Dejî ver jîveno hardo vîleçewt.

Suke herediye mîra
Dejî ver xo kuya ve qilasê dêsê zerya mîna bela ra
Xeyle waxto, raya de newiye de nêşîyu
nêrestu honikê wusari
Hona vijerî zerrê mîde mirçhîka pêr şikayîye viya,
herediye ez tora, tî kotêne 'ra mî virî
Zonê mîra rîşîyêne, lawîkê ke to kerdêne melul
Lawatîyêne, biyêne dirvetîn
Destê huyê merdeyî lewnêne mî
Asmêno khêwe bêaxirîye vî ma sero...

4.Kita

Ğilê koyî mîz-duman vî, ma xof kerdêne cîra
Tîjî viye ro dêne ma
Peyê kowu ra sokîn kerdêne
Made nêweta so-bê guretêne

Çekuyî xîştbiyêne, xafilde fekê mîra,
Şiyêne bêvengiya berteng u welağû
Bervêne ez,
Bêkeşîye pîloşiyêne her cayê mî
Tek u tuk çêyî hayîg vî hona,
Roştîa çîla ra mî zonitêne

Na suke herediye mîra
Nêzon, çîra honde rew çîmunê ho cînena pêro
Ju rîyo hayîg
Ju zoniyo hayîg
Ero ju vengo de hayîg cêrune ez
Çekuyî xafilde qediyêne serê zonê mîde,
Peyecoy vêsêne ez.

5. Kita

*Ju çimê uwe ra ke
Eve mirdosu ra uwe simitene çitur biye
Têsan u taxşir mendene rê
Hên biya rijiyena zerrê mirê.*

*Waxtê de, vora gilê kowu de ke niadêne
“Ox!” ontêne xori ra
Sole kerdêne thomê ruveşi
Remnêne hewni
Biya 'ra ho viri reyna!
Gilê kowu ra yi vilikunê sermoniku
Haskerdi vi ma hurdine piya.*

6. Kita

*Honikiya çimê Halboriye hesnêne,
Niadene ma yi kasunê yavani de
Suke çiqashi zerê made biye,
Ma çiqashi zerê daye de bime
Jê bonunê xan u xiravu xovirakerde bime
Zerê demserrunê tolankerdu de
Do-dîma dostêna baqiye ra qal ardêne ra,
Dormê xonçiku de ronîşte.
Xafilde, eve esq u çêf vostene têvero
Minibusê khêwi de,
Ero dicay qoltîgu cêrene ma
Bado, jê domanu çimi uwe de movete de bime
Tî welatê mî biya, mî xorê tî phaçkerdêne.*

*Omêdia mîna ke jê bereqê tîji biye
Jê germê tîji zerê destunê mîde viye
To ke pê biguretêne, biyêne gulşêniye
Mîde ke bîmendêne, biyêne vilêçewt
Çar-nêçar binê suliye de mendêne,
Rezeftiyêne
Bêçare cêrene 'ra çê ho.*

WELAT BERMENO! Veraroc KARUL

*Welatê minu rindek biyo cîlay rûşvetê
Her ca ra dek kenê, wenê dewletê
O ke merdîm beno, nêweno heqê şarê
No seni huquqo vacê hakim mirê*

*Bermeno, bermeno welatê mî bermeno
Made kewtê çî halê, şarê ma bermeno*

*Karker u rençberi huwayîşê xo vira kerd
Dewici, emegdar u viya (?) çile kaşkeno (kaşkerdo)
Vergiyê ke ma danê, guret tirewîto
Ez tode gerre keno, tersonik hakimo*

*Her ca de ters guret, no/nî welatê rindekî
Dizdiye kenê, benê sewlun (sowlun) de nîmnenê
Dîzdê biyê merdîm, welat welat gêyrenê (gêrenê)
Ez tode gerre keno, ya humayo pilê (pil)*

*Heskerdenê kulsiyun (?) de tîm ay cambazî
Ca nêverda feqrê xorê geyreno (gêreno) dî letê nûnî
Tersê huma şîmade çîno, se kenê nî merdîmî
Ez tode gerre keno, ya Muhammed Ali*

*Malê dewlete dengîzo, xorê bîwerê
Hendî vacê beso, vengê xo berz bîkerê
Meşte dîrî beno, çîmun xo hewn ra akerê
Meşte u biro ê ma bo, ey şarê ma rîndê.*

MESELA AP XIDIR U LAZÊ DEYÎ MEMEDÎ DELA ÇÊ WUSÊ SILÊ GARZÎ Usxan CEMAL

Dewa Saġsêgi suka Mamekiye ra dades kilometroy duriya. Dewa Saġsêg; dî Mazrayê. Saġsêgo naver, dewa mawa. Saġsêgo bover de dades çêyi estê.

Ap Xîdir, Saġsêgê bover rawo, hetê ezbeti ra, eve khalikê mira domanê Apunê. Ap Xîdir; phone lazê ho estê. Hermeta virene ra Memed lazo pilo. Hermeta peyêne ra, Hesên, Wuşên, Temîr, Ali u çhor ya ki phone ki çênê ho estê.

Sîma zonenê, dewe de karê dewuzu nêqedino. Her waxtê serre de kar zafo. Amnono, çê Ap Xîdîri soder urzenê sonê hêga çinenê; xuremi kenê, kene cele, erzenê pêser sonde yenê çê. Her roze nîa, laze Ap Xîdîri Memed qeytan karê nêkeno. Nê sono hêga, nê ki zewna karê keno. Rozê Ap Xîdir cereno'ra Memî, vano: „Ero Memo, to qeytan dest karê nêezena, soder ra hata sonde zugurt kena, Urze qatire bijê so, ya Thod* ra, ya ki Xoloz* ra seveta zimistani koliyu bîrîne biya“.

Mem vano: „Bao, ez meste son koli an“.

Roza bine çê ap Xîdîri vasturi cênê sonê Theza Vîrte genim çinenê. Memed ki qatire axure ra ano tever, semere keno, poliku nano qatire ra, rese u torje ki cêno beno'ra rast sono koliyu. Vîrende hetê Xoloji sero sono, dîmera ho çarneno ra Thodi ser. Xeyle ke sono, coreniya dere Hagi de savrê ho beno teng, canê xo qeytan nêwazeno ke karê bikero. Cêreno'ra raya dewa Deste ser.

Dewa deste Saġsêg ra eve lîngu nêem sata. Mem sono Deste; çê ap Temîri. Ap Temîr u Ap Xîdîri ra domanê apunê jûmini-yê.

Werte ra **hêştê** vîreno ra, çê Ap Xîdîri hêga ra amê samiya ho werde. Hermeti qeleviyê qaw u qacaġu, Ap Xîdir ki verê çêveri de kirşî sero niştî ro, cîxara xo simeno.

Mem çê ap Temîri ra vejîno, qatire cêno yeno, yeno di-arê Saġsêgi vilê Vanasure*. Mîa/Sale hoyâ sipîye mîanê hora keno ra, pulesneno'ra xasa xoya raste ra. Eke yeno nejdîyê dewe, kuno lewê bonunê Hesê Hemedi gîra-gîra lengeno. Eve lengayena ho yeno verva çê ho. Ap Xîdir Memî vineno urzeno ra, verva cî sono, vano: „Ero Memo cigêram torê sebi, ça lengena?“

Mem vano: „Bao ez şîne ke Xoloz ra koliyu bîrîmine biyarîne, Dela çê Wusê Silê Garzî verda ve mî dîme, phola mîde gurete, xasa mî singîr kerde, ez o **hêştîyo** ke çê Ap Temîri de cîle derune.

Ap Xîdir, kuno binê çengunê Memî. Mem beno zere oda de

keno cîle. Mem, gîra-gîra naleno.

Roza bine sarê çêyi urzenê ra, hermeti ara kenê hazır. Ap Xîdir, Memî ra vano: „Memo, cigêram urze ara ho bîke.“ Mem vano: „Bao xasa mî zaf dezena, îştî mî qe çîna“ Çê ap Xîdîri ara ho kenê, vasturînê ho cênê sonê hêga. Yî ke sonê hêga, yîne ra dîme Mem urzeno ra, ara ho keno, pîzê ho keno mîrd. Oncia sono kuno cîle.

Sonde çê ap Xîdîri hêga ra yenê çê, kar gure ra xemeliye/gefeliyê. Hermeti non kenê hazır sîfre nanê ro, dorme xonça de hard de minderu sero nîsenê ro. Ap Xîdir cêreno'ra Memî vano: „Memo cigêram urze samia xo buye.“ Mem vano: „Bawo îştî mî çîna.

Roza hirêyîne, çê ap Xîdir urzenê ra, dest u pawunê xo şûnê, ara xo kenê hazır, xonça nanê ro, ap Xîdir oncîa vengî Memî dano vano: „Memo, cigêram urze ara xo bîke!“ Mem vano: „Bawo xasa mî zaf dezena, îştî mî çîna“.

Ap Xîdir xo-xorê ġeyalî keno, vano: „Hala hala, na lazek hire rojiyo thowa fekê xo nêkeno!

Sarê çêyi vasturînê xo cênê sonê hêga. Verva pêroji, çê ap Xîdîri sonê hêga ke, ap Xîdîri yêgê vasturiya xo xovîra kerda. Ap Xîdir yeno çê ke yêge bîcêro, çê de niadano ke Mem hewno xori dero. Ap Xîdir meraq keno, vano: „Ala ez niadîne na xasa Memî çîtur biye!“

Ap Xîdir sarvarîya xasa Memî keno ra, niadano ke thowa cîrê nêbiyo! Nafa ki Sarvarî pulesneno ra xasa çhepe. Oncîa cêreno ra sono hêga. Sonde çê ap Xîdîri hêga ra yenê. Samî kenê hazır. Mem oncîa hewno xori dero. Samî ra tîpiya ap Xîdir kuno de Memî, vano: „Memo cigêram ala urze ez na xasa tode niadîne, ala thowa biya wes!

Mem urzeno ra, cîle sero nîseno ro, delîngê* pantolunê xo keno berz, niadano ke sarvare pa çîna!

Vano: „Wuyyyy na niya - na niya“ dest erzono ra lînga çhepe ke, delîngê pantholunê xo berzkero, Ap Xîdir beno ve uşîre ro dano gorê Memî ro. Mem zîrçeno xîlbeno çêver ra beno tever, remeno. Ap Xîdir dîmera hem mîlqî keno, hem ki vano: „Xasa to heee, dela çê Wusê Silê Garzî heee... Ala mereme ke, ez era to mîsnîne ison çîtur lengeno, xase çîturi dezeno.“

Thod: jû game

Xoloz: dewuzê dormê Saġsêgi uza sonê ware

Vanasure: Wertê Dewa Saxseg u dewa deste de ju pulo kemerîno.

Delîng: Pantol paçasî

HASKERDENA RIZAÊ GOZELÎ / SARE U HEMÊ BORAJÎ

Şeribana Memîki ma rê qesey kerd.
Nia va:

“Ma çê de ronîştaye bime. Rızaê Gozeli ki ama çê ma, ma rê bi meyma.
Ez a waxt qız biyane u qeseykerdena inu ra, çiyu ke mî viri de mendu, nîka ez sîma rê qesey bîki. Rızaê Gozeli maya mî ra va ke:

‘Erê, Turkman, tu heni ke rîndek feteliyêne, jê zarance biya. Zarance... Heseni ki heni ke zerri nawa to ra, boyna zîmbêlanê xu ta danu. Zîmbêlê xu nîa ki kerdêne jîbkî.
Sat dolimê ki yenu verê çêberê sîma. Heseni ra van, ‘nê low Heseni, kata sona?’ U ki mî ra vanu:
‘Nê bîra, kelê ma çînu! Nêzu’ ke nu mêret şîyu kotî?’

Qayt ken ke tu ki howa serê boni de fetelina! Bao, bao. Tu zaranca, zaranca...

Maya mî ki vana ke:
‘Haa, hyuu, Rızaê mî. Rızaê mî; qa, nîka çîkê mî mendu ke?’ Rızaê Gozeli ki:

‘Nê nê; nê nê. Tu hona ki heni zaf rîndeka.’ Maya mî ki:

‘Ma, qa, talîbê mî zaf biy. Zerria mî ki Çê Memîki rê çînê biye.’ Rızaê Gozeli ki:

‘Wertê honde talîbu de, zerria tu kote kami?’ Maya mî ki:

‘A, îşte, taê vejîyay, Dewa Pasay ra amay. Şêrku ra, Rızaê Begî u Mamudê Begî. Nî dî bîray ki biy talîbê mî. A waxt ki ez 14 serri de biyane. Her hefte talîbê mî amêne verê çêberê ma! Piyê mî ki vatêne: ‘Ez çêna xu nêdan.’
Mî kes ki sae nêkerdene. Piyê mî ki mî rê zaf rînd bi. Mî rê qutme - qumaş ardêne. Mî rê çiftê khundîrey ardi be, zaf rîndek biy. Mî ke i khundîrey guretêne pîra, serê hardi ra ke feteliyêne, hard çîrkêne. Bînê i khundîru mîxî bi. Ez ke i khundîru ra vejîyêne teber, pay na hard ke nêne, hard reqêne.’ Rızaê Gozeli ki:

‘Ma, qa; i sawau (khundîru) ra tu zerrê nî Hesê ma kerd tar u mar.’

Piyê mî ki gevrek gevrek huyiya, va ke:
‘Bîra, bîra; a xorê heni vana. Zerria eya ki mî rê biye.’
Maya mî ki:

‘Heya, cam! Sat dolimê, kel mane kerdêne, amêne verê çêberê ma. Vatêne: ‘Thowa kelê ma wertê malê sîma de estu?’ Mî ki cûab nêdene cî.’ Piyê mî ki va:

‘Hîîî. Tu toz kerdêne saxşî, amêne serê boni. Toz hetê bonê ma ser eştêne ke ez ki qaytê tu bi. Tu motê çê ma ki biyêne!’
Maya mî va:

‘Weey, qae, nu... Qa, ma tozê xu tîm a het ser eştêne. Qa, Rızaê m’, tu ki zaf zerri niye Sare ra.’ Rızaê Gozeli:

‘Heya, hey, qe qal meke; a zerri hona hona nawa ithaê mî de vînetiya. Sowda Sare serê zerria mî de heni ki bîmanu. Sare ser mî jû ki lawîke imîs kerde. Hemê Borajî, astîkê xu mearaşîyê; lawîka mî ke heşînu pê, serba mî 2 tenî çüyû kenu hazîr! Vatu: ‘Jû çû ke şîkiya, i çüyê bîni ra dan pure. Çêna mî ser çae lawîke vanu?!’
Ez ki çüyanê i rê rajîyane. Van, tek ke sarê mî deru, 2 çüyanê i qebul ken. Lawîka ke mî Sare ser imîs kerde, nîa biye:

Sarê, Sarê, Sarê
Namê tu ki, de, grîanu
Nê çê’, mînu mal ardu Soraxe
Tu ki çiyê mane ke, bê diyarê boni
Ez mali ca verdanu, yenu, yenu
Mînu to rê çite arda
Erzenu vîyale ser de

Ez Antep de guriyêne, mî perê xu ardi têpêser. Mî va, ez Sare rê çîyo henên xo de tey berî ke dewe de çîyo henên mebu. Mî Sare rê Antep de jû puşîye hêrniye. A puşîye ki xo de tey arde dewe. Dewe de qe keşî de jê puşîya mî puşîyê çînê biye. Puşîya mî heni hewl biye. Mî puşîye darde ya. Puşîye qe keşî nêmusnen. Xo be xo van, ‘ez se bîki? Ez çîtu na puşîye Sare di?’

Rojî heni vêrdi ra, mî Sare ki nêdiye. Qafîka mî biya mîz u duman. Bîyu budela. Kou re, tîrru re son. Tad - tuzê dîna

mı rê bi be thal. Puşiya ke mı Antep ra gureta, a puşiye ki mı kerda xu vira! Maya mı ki puşiye diye u motê piyê mî mende. Piyê mı ra:

‘Nêro, Gozel, tu ke na arda, çae nêdena mı? Tu kami rê arda?’ Piyê mı ki vanu:

‘Nêrê, çiku, çiku? Bia itha, ez ki bivêni.’ Maya mı ki piyê mı ra vana:

‘Nê, mı ke nika musniye tu, tu mı ra cêna, jüya bine rê bena.’

Mı se vati be? Qafika mı sowda Sare ra bi be tar u mar. Zer-rê mı de zelzele ser zelzele biyêne. Mı ke qeseykerdena ma u piyê xu ke heni hesniye, desinde a deqa puşiye amiye mı viri. Mı xo be xu va, ‘heywax, puşiya Sare.’ Desinde şiyane lewê maya xu. Mı maya xo ra va,

‘Daê, puşiye bide mı, ez to rê daren ya.’ Maya mı va:

‘Nê, nêdan.’

Peyniye de, mı maya xu qan kerde. Puşiye gurete. Mı jü puşiya bine diye. Na nermiye puresniye pure, berde maya xo rê. Mı maya xo ra nia va, ‘da-daê, bizê. Ez puşiye ken vindi, tu na nermiye bizê. Tu ke nêgurete, nêdarde ya, piyê mı cêniyanê binu rê benu.’ Maya mı ki va:

‘Nê low, ez nermiye hata key wedari?’ Mı ki maya xo ra va,

‘Meke, daê, ez nermiye çarê to ra sani.’

Puşiya Antepi mı kerde pistinê xu. Sole ser şiyane. Şiyane lewê cêniya Alibegê Borajî. Mı eya ra va ke,

‘Tu be Sare ciranê jübiniê. Mı na nermiye Antep de, Sare rê hêrniye. Sare ra, zaf has ken. Na zerri, zerria barikeka, jê perdika hakê sîpêy biya tenîkek. Koti mendane, nêzanen. Tari be roşti ki endi ferq nêken. Serê zerria mı biyu puç. Canê mı biyu kud, teqet ra kotane. Tad - tuzê weşiye mı rê biyu awa thale. Ez na nermiye amanet dan tu. Tu be Xızırı kena, nermiye Sare de. Hema, cı ra mevaze, Rızaê Gozeli to rê nermiye arda. Tu nermiye cı de (qe mevaze, mı arda), Sare reyê na puşiye berzu xu ser, Heq canê mı hona bijêru.’

Cêniya Albegê Borajî nermiye cı rê berde, Sare ra vana:

‘Erê, cigera mı, na nermiye rewra mı dera. Heni sandıqa mı de menda. Ez ki endi biyane kokım. Na nermiye imisê tu bena, bizê, berze xu ser.’

Sare ki nermiye cêna, erzena sarê xu ser! Cêniya Albegê Borajî amiye, mı ra va:

‘Tamam. Nermiya tu, howa qafika Sare ra.’

Ez şiyane destanê cêniya Albegê Borajî. Nêşkinu hurendia xo de vindi. Ez nermiye Sare ser çitu bivêni? Mı sana cı, şiyane çê İzetê Musay. Mı Ap İzeti ra va,

‘Apo, jü amaneta piyê mı to de deru, piyê mı amaneta xu wazenu.’ Ap İzet qaytê mı bi! Qaytê hardi kerd u vînet, mı ra va:

‘Lazê mı, thowa ninu mı viri! Hala su, piyê xo ra pers ke,

çı amanetu?’

Nê bira amanet - mamamet çinu. Xorê jüru ken. Heni ken ke ez Sare bivêni. Çimê mı ki tım teber derê. Heqî birden Sare mı rê vete, arde. Sare amiye, kote oda! Ez ki xilê serê xu biyane.

Mı qayt kerd ke nermiya mı howa qafika Sare ser de. Guna sîma vilê mı de bu, pêru recefiyane. Mı va:

Ez qurbanê a çite bi

Çite vana, ezane

Sare vana, ezane

Rıza ki verê Sare de

Nao recefinu

Sare ki mı ra:

‘Wiiiy, kırê pi de cı fıştê! Nu se vanu, waay... Bavê mı meheşiyu pê, dı teni çüy serba nî kerdê hazır. Nî ra vaze, itha ra şêru.

Sare remiye, şiyê... Mı Sare diye, canê mı ki tenê araşıya ra. Şêrku ser gıran gıran heni son. Reya de pıra van, pıra ki son.

Şêrku de, şiyane Çê Hesê Xece. Xalika Meleke bon de biye, cêniya Hesê Xece. Mı Xalika Meleke ra va,

‘Amika Meleke, ezu Sole ser ra yen. Mı Sara xu diye!’ Eya ki mı ra va:

‘Low, low, tu kota ra dow a thale dîma. Seferê Memi biyu talibê Sare. Nika Sefer ke heşiya pê, dı teni çüyü ki Sefer to rê kenu hazır.’

A deqa, birden bi xuras-puras! Va ke, ‘kutku jübini guret’. Yoxre ke kutikê Çê Hemê Borajî (kutikê Sara mı), mı dîma amu! Xebera mı ki çina. Ma vejıayme teber. Jü veng ama gosanê mı. Va ke:

‘Kutikê Serê Sole, kutikê Çê Hemê Borajî.’

Eke va, ‘kutikê Çê Hemê Borajî’, guna sîma vilê mı de bu, nia xençeriye zerrê mı de kerde pede. Çüyê mı, mı dest de bi. Serê çüy ki gıpkın bi. Voştane, şiyane lewê kutiku. Çar teni kutikê Şêrku kutikê Sara mı ser biy. Çimê mı biy tari, astikê mı recefiyay. Kutikê Sara mı binê kutikanê Şêrku de, wertê goni de bi. Mı heni zana ke Sare howa binê kutiku de. Mı heni ke da kutikanê Şêrku re, bi khuze - khuza kutiku. Serba kutikê Sare heni ke dan kutiku re, bi zingî u tingiye. Peyniye de mı kutikê Sara xu xelesna.

Kutık wertê goni de mendi be. Kutık ebe khuzais ra destê mı lişti. A deqa mı heni zana ke Sare mı phaçi kena. Mı heni zana ke tenê Sare gına tenê mı. Mı reyê qayt kerd ke, Çê Begu dorme re mı guretu! İnu mı ra va:

‘Tu serba kutikê Çê Hemê Borajî dana kutikanê ma rê.’

Tepia ra ki inu ebe çü ra da mı re. Wertê goni de mendane. Çı benui bibu; mı kutikê Sare xelesna. Hemê Borajî heşinu

pê ke mı serba kutikê i, Çê Begu ra werdu pê. Î ki watu:

‘Ez gonia xu destanê inu ra ki.’

Mı ki va, ez de vijdanê i ni. Lazê Hemê Borajî piyê xo ra vanu:

‘Bao, bao, tu çae honde vîcdansîza? Qae, nu lazek Sare ra zaf has kenu. Heni ke has kenu ke serba kutikê ma ki çüyü wenu pê.’ Hemê Borajî ki lazê xo ra vanu:

‘Low, reyna heni mevaze. Çüyê ke mı serba i vîraştê, i çüyü tu ser sıknen!’

Lazê Hemê Borajî şî esker. Di-rê serri tepia esker ra ama, nêwes ama. Sare ki Seferê Mimi rê nisan kerda.

Lazek piyê xo ra vanu:

‘Bao, bao ez zaf nêwesane. Ez mîren. Keşkîa tu waya mı Sare, Rîzaê Gozeli dêne.’ Hemê Borajî ki lazê xo ra vanu:

‘Lazê mı, tu na qesa mı ra mevatêne. Na qesa tu mı rê bena derd. Mı ke nisan mekerdêne, mı na qesa tu ardêne ca. Aşî-ra Dasê Memî be aşîra Seferê Mimi zaf gîrana. Ez ke nîka qesa xo ra vejî, goni vejîna.’ Lazekî ki piyê xo ra vanu:

‘Ez tu fam ken, bao.’

Tepia ra lazek (lazê Hemê Borajî), cêrenu ra cêniya xu. Cêniya xo ra (Turkmana Sîlê Alê Mîlî) vanu:

‘Turkman, ez zanen, tu hona veyvîka. Lazekê ma ki hona qîşkeku. Ez mîren, ni lazekî ma pil ke, hona bîzeweyîye.’

Nê bîra, a Turkmane xo ra zaf has kerdêne. Xo ra heni has kerdêne ke, xo ra toz puf kerdêne. Xo ra heni has kerdêne. Mêrdê xu (lazê Hemê Borajî) bî rametî. Na Turkmane hona çewresê mêrdê xu nêvetu, remîye, şîye. Remîye Dewa Pîle. Dewa Pîle de Sefîlê Alê Mîlî guret.

Cêniya Sefîlî ki merda, 2 tenî ki domanê î estê. Turkmane lazê xu ki ca verda, Sefîlê Alê Mîlî de remîye. Lazekî ki hona jû asme deru.

Hemê Borajî zaf deji onti... Lazê xu bî rametî, hona çewresê lazê xu nêvetî be, veyve şîye, zeweyîye. Jû ki lazeko qîşkek ser mend. Tornê xu ki hona jû asme deru, çewresê î ki hona nêvetu! Hemê Borajî berbu, berbu watu:

Derdê çewreşî gîranu
Derdê çewreşî jû niyu
Derde çewreşî dî niyu
Jû şî,
Jû ki ama

Çewresê diyine
Mı rê yadigarê lazê mı bu
Ya Xîzîr
Ya Khalu Sîpê

Yen lînganê tu
Çewresê diyine bağsê mı ke

Lazek hona jû asme deru, çewresê lazekî hona nêvetu, Turkmane remîye. Lazek bêcîzîk mend. Lazek heni tîm berbenu. Nî se kenê, se nêkenê, berbîsê nî lazekî nêbîrrînu.

Jû sonde, sewenême şîliye vorena. Bulîsk erzenu, lazek hewnê xo ra urzenu ra, berbenu. Hemê Borajî lazek kenu vîrana xu, tornê xu tenê xecelnenu.

Çî estu ke lazek daha jêde berbenu. Herdisa Hemê Borajî de cênu, herdisa î nêverdanu ra! Hemê Borajî veng’a cêniya xu’ya kokîme danu. Hetu jû ra ki heşîrê çîmu verdînê ra herdisa sîpiye ser. Hemê Borajî a sewe (sewenême), sonu teber. Vera şîliye vîndenu, şîliye ki heni ser vorena. Bîyu jê kemere, heni jê kemere bînê şîliye de xeylê vînetu. Tepia ra destanê xu darenu ya, qaytê asmêni benu. Ebe berbîsî ki nîa watu:

Ya Xîzîr
Ya bîmbarekê na dina
Bînê na şîliye de
Cîgera cîgerî rê
Ezu amane çêberê tu

Çêberê bîmbareku
Çêberê reca u mînetu,
Ma rê çêber weke
Ezu nornen
Ezu berben

Ya bîmbarekê Qerebêlî
Wertê dezu de mendane
Xandarê hardê dewrêşî
Ya Xîzîrê Kertê Qerebêlî
Ezu amane çêberê tu
Ma rê jû çêber ake
Huzîrê to de
Cîgeranê xo rê
Dî çewresu bîveji
Hona canê mı bîzê

Çîtu ke mı va, şîliye, heni ke vorena, her ca de laşêr sonu. Hemê Borajî bînê a şîliye de xeylê cêrenu Xîzîrî ver. Tebera kesî ki çînu a şîliye de. Kutîko de şîs yenu lewê Hemê Borajî, kutîk motê Hemê Borajî benu. Hemê Borajî a deqa sonu lînganê î kutîkî! Vîrqoşîyê lînganê î kutîkî benu. Reyê ki verê lînganê î kutîkî de veng’a Heq danu. Nîa watu:

Ya comerdê hardê dewrêşî
Bînê lînganê nî kutîkî de
Mı xatîrê xu sane
Rîyê xu ken lînganê to ra

Tenga mîn’a gîrane ser de
Ezu bîyu nêwes
Ya comerdê na dina
Ya bîmbarek

Axırıya tornê mı xêr ke

Tepia ra ebe berbis sonu zerre. Veng'a cêniya xu'ya kokıme danu (name cêniya i ki Nazifa biye). Nazifa ra vanu:

'Su, cızıkanê xu buşıye. Lazek bızê vırana xu, tu yena sit.'

Nazifa sona, cızıkanê xu şûna, torni cêna vırana xu, a deqa ki lazek ser yena sit! Bıraê mı, na hadisa raşt. Tornê Hemê Borajî, Efendi hona wesu. Î ra pers ke to rê qesey bıkeru. Ez koti de mendane, ma Rızaê Gozeli ser qesey kerdê. Sare Rızay dest ra vejıye, şıye; maya mı, Rızaê Gozeli ra nia va:

'Nê Rızaê mı, Sare şıye. Ma, Besa Qaşî zaf zerri niye to ra. Tu dıma vêşıye, pêşıye. Tu çae eleqa nêmusniye a feqıre ke?'

Rızaê Gozeli gevrek gevrek huyiya u nia va:

'Heya, hey... Eya zaf zerri nay be mı ra. Çı estu ke zerria mı eya rê dıramê çinê biye. Eya mı rê jü vıle vıraşt be. Vıle renga reng bi. Bese mı ra va:

'Mı nu vıle serba tu vıraşt. Serba tu mı tam jü hefte emeg da ni vıley. Des u dı rengi mı kerdê cı. Sare ki howa şıye. Tu mı bıjêrê ki, mecerê ki, mı nu vıle serba tu vıraşt. Ha, de bızê.'

Eya ke mı ra heni va, vılê Bese ki mı guret. Mı vıle maya xo rê berd. Maya xo ra mı va,

'Daê, pırên bıderze, ni vıley ki pane.' Maya mı ki va:

'Nê low, nu vıleo rındek kami to rê deşt?' Mı ki maya xo ra va,
'Haê ke kotê ra mı dime, i rındeku jê xu mı rê rındek vıraşt.' Maya mı ki mı ra va:

'Ero, Rızaê mı, era dowa thale mekuye.' Maya mı heni zana ke ez hona Sare dıma son. Maya xo ra mı va,
'Daê, a dowa qeydiye, hema zerrê mı ra ki nêvejina.' Bıraê mın'o pil Heyder kot zerre, maya mı ra va:

'Daê, daê, tu zanena, çêna Loqî, Kibare zerri nawa ni Rız-khılê ma ra! Xebera Rıjî çina. Ni çêney çae tum zerri nanê ni ra! Mı dıma çae ninê? Ez pilê ninu pêrınanane.' Maya mı ki i ra va:

'Rızaê mı; hala, tu tenê vınde. Ez to rê tenê qalê veyvê xu kerı... Veyvê mı zaf şên vêrd ra. Ebe astoru ra ez kou ser de fetelnawane. Ta ez berdane binê Şaxku.' Heyderê ma ki maya mı ra va:

'Heya, daê, hey, ezı ki peyê to de biyane.' Maya mı ki va:

'Weey; nê low, tu nêbiya, Elifa mı biye.' Heydi ki va:

'Heya, da-daê, daê. Elife biye, ezı ki heni zanen ez peyê to de biyane.'

Maya mı be bıraê mı jübini de xo rê heni laxi kerd. İnu

jübini de pia zaf yaraniye kerdê, qese sanê jübini. Nıka bêri Kibare ser: Tım mali verê çêberê ma rê ana bena. Khezıka, borrika, tenê kılmeka. Verê çêberê ma rê Kibe reyê mal ard; hirê rey ard! Rozê uncia mal ard verê çêberê ma. Kotane vırêniya Kibe. Mı Kibe ra va,

'Tu sat reyê mali ana, verê çêberê ma re bena. Reyna mal mia ithau! Yoxsa peyêkanê tu sıknen!' Mı dest de ki jü uşire biye (uşire barikek biye), a uşire ra mı da peyêkanê Kibare re. Eya ke va:

'Wiiy daê; wiiiy, daê!'

Maya mı vatêne:

'Sare khezıka. Reyê qayt ke, na Kibare ki khezıka, borrika. Na Kibe caê Sare de bızê.'

Mı ki va,

'Ca ki ca... Hema, nêşkin zerrê xu ki.' Hadisa na Kibe ki Heyderê ma vete werte. Amêne, şiyêne, vatêne, 'Kibare, Kibare.'

Mı reyê qayt kerd ke Kibare Besere ra rındeka. Bese çirkın biye. Lesa Bese derg biye, yê Kibe ki qız biye. Hema, Kibe Bese ra rındek biye. Peyniye de mı va, 'de, şêrê, mı rê Kibare bıwazê. Lujmiye çina, şêrê, bıwazê. Mı rê Kibe waşte. Besere amiye lewê mı, mı ra va:

'Teseliya mı to ra kote.' Roza bine, jü veng vejıya. Va ke:
'Bese, Ezizê Alê Fate de remawa!'

Sare, Seferê Memi de zewjiye. Hemê Borajî ki ebe dezu nala nala, heni bi rameti. Ezı ki Kibe de zewejıyane."

Çıme: Şeribana Memiki

Het: Dewa Pile, Qerebêl, Zera, Şêvaz

Qeyd u pêleke: Tevfik Sahin

Rastnustene: Mesut Keskin

Resm: Fevzê Mamê Mişi (Fevzi Kaya)

A WAXT YENO MI VIR

Enver ŞENER

8,amnaniya peyêne,2020

Innsbruck

Î/Ê waxti, i/ê waxti, hêylo hêylo! Î/Ê waxtê pê ma de biy windî şiy. Ez a waxt doman biyu, suka Bursa de biyu. Namê dewa ma Adaköya. Na dewe de Kırmanc u Tırku weşıya xo te zerre de ramitenê. Kırmancê ma pêroinê xu Dêsim (Tercan,Refahiye, Qısle, Pulur, Pulemuriye) ra biy. Tırki herb de amê hita. Herbê dina jüyêne de dögela Yunanistan, suka Selanik ra amê. Hokmati ca do inu. Ciranê ma mordemê rındi bi. Hata nıka dewe de uskıtiye biye. Ma piya şiyenê mekteb, xêlle kare inan ra musayime.

Veri u ca de zaf nêbime ma. Hukmati 38ine de 5-6 çêy surgunê nacay kerdî bi. Î/Ê 5-6 çêy est bi. Serra 1968ine ra tepiya dewucê ma Tercan ra amêy naca. Hata serra 1994ine. Qomê ma ra zaf çêy, zaf aşiri amêy suka Bursa. Aşira mı Sawulu, Khurêsu, Areyicu, Bamasuru, Dewrêse Camalu, Keçelıcı, Xormeçiki, Qoçgıricu. Heyderıcı, Mozkhıcı, ... zafê çêy, zafê aşiri estbi niya.

Serra 1994ine de ki Dêsim de dewê ma ki be zor u zerpa kerdî thal, Qomê ma dewê xo, gomê xo, mazrê xo terk kerdî. Tae amêy itha Adaköy, zêdire amêy Kestel, tae şî Soganlı, tae şî Panayır, tae şî Teleferik, Esenevler... Amêy şiy leyê derazanê xo ,leyê cirananê xo. Se bikerê, biyê bêkes. Her çiyê xo; emegê xo, sola xo, nunê xo welat de caverde. Mecmur caverdê amê suka Bursa. Na dewa ma de nufusa ma biyê zêde.

Waxt, waxt vanime ya, o waxt kokımanê ma, pilanê ma no zon qesey kerdênê: Kırmancı(Dımılki/Zazaki).

A waxt yeno mi vir. Verê çêveri de diyenê arê, ebê ni zoniya yareniye kerdênê, çay simitenê. Miletu verên ebê ni zoniya biyo pil, ebê ni zoniya weşıyo xo ramıta, ebê ni zoniya hewnê xo diyo, berbê, huyaê, hers biyê, lawu-ki-şuari-kılami vatê. Hama nıka qomê mao verên gıran gıran sono heqıya xo, her çiyê ma beno vindi. Nıka newe zon wejiya: Tırki.

Yeno mi viri, cınaza ke biyene cêni u cüamêrdu ebe zonê ma ser şuari vatenê. Ma doman bimê, her çi fam kerdênê. Hama besê nêkerdenê qesey bikerime. Nıka her çi Tırki ser vurno. Zerrê ma, o zerrê niyo, zerrê ison ra zon sono. Leyê mı de ju ison ke ebe Tırkiya şuarê ke vate, no zonê ma niyo zerrê mı şên ya ki teng nêbeno, çımê mı nêhunê ya ki pırr nêbenê... Hama ju mordemi ke ebe zonê mawa vate.

Zerrê mi sıkino, qurfino; çımê mı benê pırr.. Tı vace nu çiko? Sima zananê, mezgê ison ebe i zoniya neqêşıyo. Tı a zon ser biya pil, bena zerewesaiyê i zoni.... No; sosyolijiko, psikolojiko vano her çi i zonê mawa tore ser. Ison, zon, milet.....hên sono.

ELESTİRİ (Mucıl) xo rê vaceri, herkes ni elestiri xo re vacero (Ez xo ser bımuculni, herkes ki xo ser bımuculno). No herey niyo, gamê u gamê her çi bêse keno ison. Ma de ke bingê ni zoni esto, destêbera ma yena ni zon raxêlesnaeyne rê! Mı, waxtine de zonê ma zaf qesey nêkerdêne, hama fam kerdêne. Ma u piyê mı çê de tewer de qesey kerdênê. Maa xo de nıka ki qêsey kon, hama piyê mı şıyo heqıya xo ser. Ma alwozo xo ra se bikeime ki teber de dina Tırku, çêi de dina Kırmancu biyene. Zobina zon, zogan, welat.

Ez ninu xo vir ra nêkon; Dewa ma de dı (2) dolımı (rey) cem girêdiya. Cemê ke gırediyay, hurdemina ki rozê Xızırı de girêdiya. Ju çê dewucê ma de, jü ki çê lacê apê (dedê) piyê mı de bi. Ez a waxt 8-9 serran de biyu. Serra 1990-1992ine de bi. Ju çekuyê da Tırkiye çine biye, caê Bursa, gos bideri! Pir u ju Dewrescamalic (baba sakalli vatenê) pırê bin ki Khuresıc bi. Thembur guretêne dest qesey kerdêne, beyiti vatêne. Cêni u cüamêrdi berbenê. Ma doman bime. Sêr kerdênê, i çaê berbenê vatêne mı, çaê? İ mormekê herdisını çaê thembur cêno xo dest, vano, venge xo keno berc, qafıka xo çarneno çhep u raşti ser. Taê berbenê, balmiş biyenê... Hama ma nêzananê ke i ebe ni berbiş ra ibadetu kenê. Zaf enterasan bi... ma rê vatenê vengê heq danime, vengê xo bıbirne; bêveng vındirê. Bêveng vınetine, sêr kerdine. Merax kerdine. Zerrê ison zobina, zon zobina, itıqat zobina, her çi zobina bi.

Cem ke qedêna, camati miyazê xo ardenê, kam ke wazeno verê pir de vınetêne, piri gulbange dêne. Tepiya, piri cem de kami ke çiyê ard; miyaz, portıqalu,saê, hewla... Lete kerdêne camat rê kerdêne vıla. Ma zaf sa biyenê. A zımistan de portıqali zaf wes biy. Hama her çekuye, her qesa Kırmancı biye. Teberık eştêne bardağanê ma, ma simıtine. İtiqat, weşayış, khav, zon, zogan her çi zê zincile jübın ra girêdiya bi. Tae vanê “sıma zaf cayıl bi, feodal bi, nu zon zon niyo, nu itıqat çiko modernê weşıyaiş esto, bêrê” ma zananimê moderne wesiyaiş esto. Konjukturê na dina de mordenê çi esto bilim u tekniku cenimê, bicêrime; hama zonê xo qesey bikerime. Her qom weşıya xo zobina rameno. Na mesele hetê sosyoloji ra zaf xoriya. Nıka modernê! İson tip tip tırki ki qesey kerd ,levis tişört ke

paykerd, adidas postali ke paykerdi ,Harmo xu ki dövme kerd moderno, hen beno ??? Bıkero, ver cı niyune, hama inu ser mordem nêbeno modern

ison. Nure Tirku ser vane ke (aşagilik kompleksi) xo peyê mordemi zobina vinena, ercana. Sıfte zon yeno, aye ra tepi-ya qom yeno. Zon zê miriyo. Zon ke nêbi qom ki nêbeno. Kırmancki, Kırmancki sono mıreno vanê. Hêniyo-niyo nêzon, qesey ke nêkerd helbet mıreno. Destbera ma yena. Ma xo nasbikerime, ma kamime, kot ra amêyme, ma çıkime ? Eke xo ra pers kerd, cüab xo dest de yeno. “Xo nasbike ke, sar ki to nasbıkero” sar yeno ma naskeno,zonê ma museno. Hama ma xo nasnêkeme, zonê xo qesey nêkeme, qissenme. Nu wicdano wicdan rınd niyo kemer u daru u hard berbono Wala berbeno!!!.Zonê xo bixelesnime, herey niyo!!!

AFORIZMA
Veroc SERENAS

*verê çhemi de vindeto
goş nano xu ser*

*

kemerê xo ra nêvecina

*

*çê xo ra veciyay, şiy
bars da, mêsu*

*

*rae re semsêr biya, yena
boa kinkori*

*

*zerrê xu şikiyo
ništa ru, verê locine de
wele têv dana*

*

ters mordemi keno çewt

*

*her zırıra
bırr ceneqiya ra*

*

mu to de xo şüt

*

*veciyê sere bonê
astaru danê arê*

*

awe xo dime sê nêkena

*

*örgiça
domani perrenê ra*

*

*çêberê koy bi
berz bi, çê ma*

